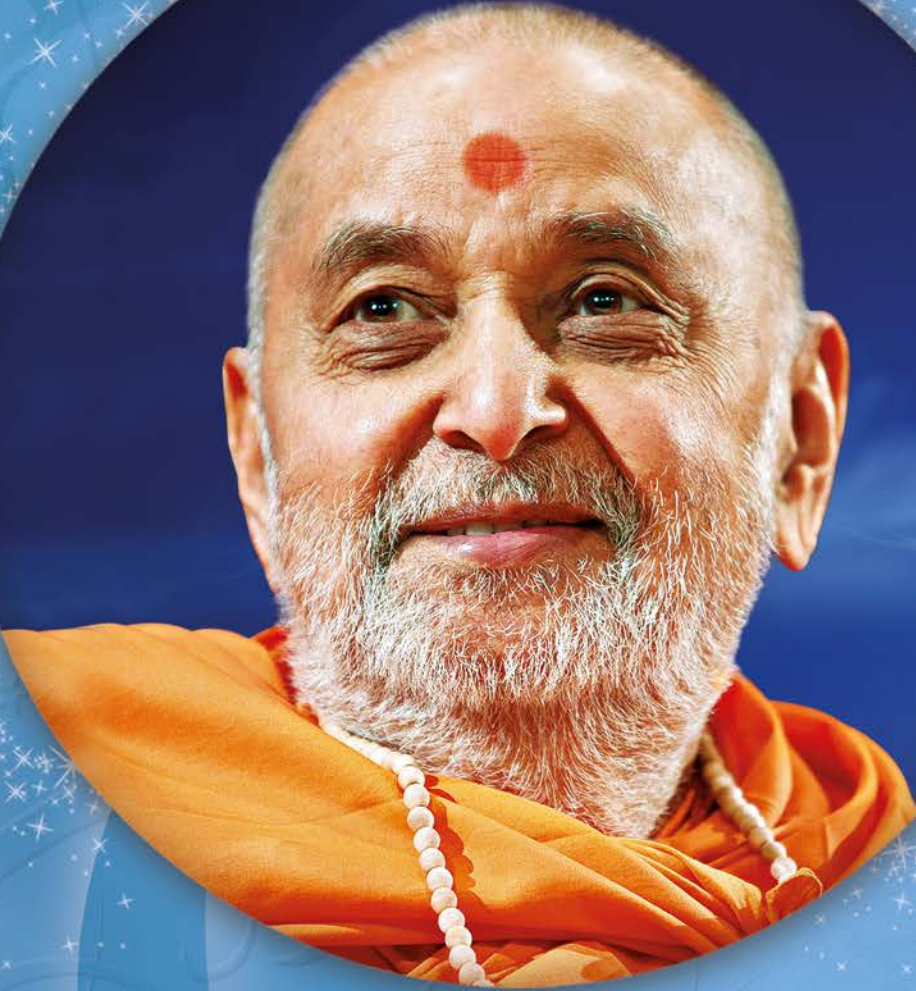

આધુનિક નારીને સંબોધતું બી. એ. પી. એસ. સ્વામિનારાયણ મહિલા પ્રવૃત્તિનું સામયિક

પ્રેમવતી

મે-ઓક્ટોબર, ૨૦૨૦

વાર્ષિક લવાજમ રૂ. ૬૦/-

આપતિને અવસરમાં ફેરવવાનું પ્રમુખ-પંચામૃત

યુ.કે. અને યુરોપની બી.એ.પી.એસ. મહિલા પાંખ દ્વારા ગુરુપૂર્ણિમા ઉત્સવની ઉજવણી

વર્તમાન કોરોનાની વૈશ્વિક મહામારીના સમયમાં યુ.કે. અને યુરોપની બી.એ.પી.એસ. મહિલા પાંખ દ્વારા વર્ચ્યુઅલ પ્લેટફોર્મ પર ગુરુપૂર્ણિમાના પાવન અવસરની ઘરે બેઠા જ ભક્તિભાવપૂર્વક ઉજવણી કરવામાં આવી હતી. ‘તસ્મૈ શ્રી ગુરુવે નમઃ’ના કેન્દ્રવર્તી વિચાર હેઠળ વેબકાસ્ટિંગ દ્વારા યોજાયેલી આ વિશિષ્ટ સભામાં સમગ્ર યુ.કે. અને યુરોપના બહેનોએ ગુરુહરિ પ્રમુખસ્વામી મહારાજ અને પ્રગટ ગુરુહરિ મહંત સ્વામી મહારાજને ભક્તિ અંજલિ અર્પણ કરી હતી. કીર્તનભક્તિ અને ગુરુમહિમાને વર્ણવતા પ્રેરક પ્રવચનોનું પાન કરીને સૌ બહેનોએ ધન્યતાનો અનુભવ કર્યો હતો. આ અવસરે હજારો બહેનોએ પોતાના ઘરે બેઠાં બેઠાં જ ગુરુહરિની મૂર્તિનું પૂજન કરી વિશિષ્ટ ગુરુભક્તિ અદા કરી હતી. આ પ્રસંગે બહેનોએ પોતાના ઘરે વિશિષ્ટ સુશોભનો કરીને ગુરુહરિને વધાવ્યા હતા. આમ, વર્ચ્યુઅલ પ્લેટફોર્મ પર ઉજવાયેલો ગુરુપૂર્ણિમા ઉત્સવ સૌ કોઈ માટે અણમોલ સંભારણું બની રહ્યો હતો.

ક્રમિકા

✿ આપત્તિને અવસરમાં ફેરવવાનું પ્રમુખ-પંચામૃત	૪
✿ ભગવાનનો દૃઢ આશરો	૬
✿ ધૂન-પ્રાર્થના	૧૦
✿ ભગવાનના કૃતપિણાનો વિચાર	૧૪
✿ પ્રાપ્તિનો વિચાર	૧૮
✿ કથાવાર્તા	૨૨
✿ SARANGPUR NI RANGBHU MA...	૨૪
✿ કોરોના પ્રકોપમાં સેવાનું અભિયાન	૩૦
✿ પ્રેમવતી પરિવાર	૩૬
✿ અભિનંદન- અક્ષરવાસ	૪૦

મૂળીલા ગામમાં શ્રીહરિએ સંતોને વાત કરતાં કહ્યું, ‘કોઈ પણ સુખ છે તે દુઃખ વિના આવતું નથી. જેને ભગવાનનું સુખ સર્વથી અધિક મનાયું હોય તે તો પોતાને જેમ વધુ દુઃખ પડે તેમ તેને સુખ માની આનંદમાં રહે, કારણ કે તે જાણે છે કે ભગવાનનું સુખ અતિ દુર્લભ છે. તે અતિ દુઃખ સહ્યા વિના પ્રાપ્ત થતું નથી. ને અહીંનું જે કંઈ સુખ કહેવાય છે તે હકીકતે દુઃખ જ છે. છતાં એ દુઃખને સુખ સમજીને તેની પાછળ ઉદ્યમ કરે છે તે ભૂલ્યો છે, તેનો ભાવ ફર્યો છે.’

ગઢપુરમાં શ્રીહરિ ધરમપુરની વાત કરતા કહે, ‘સમજણ હોય તેટલું સુખ મળે છે. સમજણરૂપી સુદર્શનચક્ર જ્યાં હોય ત્યાં માયા રહી શકતી નથી. આગળના ભક્તોએ રાજ્ય તજીને પણ ભગવાનને માટે કષ્ટ સહન કર્યાં છે. ભગવાનમાં સુખ ન હોય તો શા માટે તે દુઃખ ભોગવે ? પણ તે જાણતા હતા કે બ્રહ્માંડમાં જે સુખ છે, તે કથનમાત્ર છે. અને તેમાં પણ કેટલાંય દુઃખ ભેગાં રહેલાં છે. ભગવાનના ધામનું સુખ તો અપાર અને અવિચલ છે. અહીંનાં સુખ તો બંધનરૂપ છે, એમ સમજીને તેમણે કષ્ટ સહન કર્યાં છે.’

(‘પુરુષોત્તમ બોલ્યા પ્રીતે’માંથી સાભાર...)

પ્રેમવતી

વર્ષ : ૪૭, અંક : ૩-૫
મે-ઓક્ટોબર, ૨૦૨૦

સંસ્થાપક :

બ્રહ્મસ્વરૂપ પ્રમુખસ્વામી મહારાજ

સ્થાપના : સન ૧૯૭૩

તંત્રી :

શ્રી કિરણભાઈ કે. પીઠવા

માલિક અને પ્રકાશક :

સ્વામિનારાયણ અક્ષરપીઠ

શાહીબાગ, અમદાવાદ - ૩૮૦૦૦૪

લવાજમના દર

દેશમાં		
એક વર્ષ	બે વર્ષ	ત્રણ વર્ષ
રૂ. 60/-	રૂ. 110/-	રૂ. 170/-
પરદેશમાં		
એક વર્ષ	બે વર્ષ	ત્રણ વર્ષ
\$ 8/-	\$ 16/-	\$ 24/-
£ 5/-	£ 10/-	£ 15/-
રૂ. 365/-	રૂ. 730/-	રૂ. 1100/-

લવાજમ અંગે ગ્રાહક પત્રવ્યવહાર :

‘પ્રેમવતી’ લવાજમ કાર્યાલય,
સ્વામિનારાયણ અક્ષરપીઠ, અમદાવાદ - ૪
e-mail: magazines@in.baps.org

લેખો અંગે પત્રવ્યવહાર

પ્રેમવતી સંપાદન કાર્યાલય,

ભક્તિ સદન, બી.એ.પી.એસ. સ્વામિનારાયણ મંદિર
શાહીબાગ, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૦૪.

Website : www.baps.org

e-mail: bapsmmk@gmail.com

સન ૧૯૭૩થી મહિલાઓના આધ્યાત્મિક, નૈતિક, સાંસ્કૃતિક અને શૈક્ષણિક ઉત્કર્ષ માટે આરંભાયેલું, દર બે મહિને ૨૦મી તારીખે પ્રકાશિત થતું, શીલ, સંસ્કાર અને ભક્તિ-ઉપાસનાની પુષ્ટિ કરતું, બી.એ.પી.એસ. સ્વામિનારાયણ સંસ્થાની મહિલા પ્રવૃત્તિ પાંખનું સામયિક.

આપતિને અવસરમાં ફેરવવાનું
પ્રમુખ-પંચામૃત

સ્વાગતમ્

જય સ્વામિનારાયણ.

પરમ પૂજ્ય પ્રમુખસ્વામી મહારાજના આશીર્વાદથી આરંભાયેલું અને

પરમ પૂજ્ય મહંત સ્વામી મહારાજની પ્રેરણાથી પ્રકાશિત થતું

બી.એ.પી.એસ. સ્વામિનારાયણ સંસ્થાનું મહિલા પ્રવૃત્તિનું સામયિક “પ્રેમવતી” છેલ્લાં ૪૭ વર્ષોથી

બી.એ.પી.એસ. સંસ્થાની મહિલા પ્રવૃત્તિની સૌને ઝાંખી કરાવી રહ્યું છે.

પરંતુ કોરોનાની વૈશ્વિક મહામારીને કારણે પ્રેમવતીનો માર્ચ-એપ્રિલ, ૨૦૨૦નો અંક મુદ્રિત થયા બાદ

સતત છ મહિના સુધી આ દ્વિમાસિકનું પ્રકાશન થઈ શક્યું નહોતું, તે બદલ અમે દિલગીર છીએ.

કોરોનાના પ્રકોપને કારણે હજુ પ્રેમવતીના મુદ્રિત અંકનું પુનઃ પ્રકાશન શરૂ ન થાય ત્યાં સુધી

આ સામયિકની ડિજિટલ આવૃત્તિ દર એકાંતરે મહિને ૨૦ થી ૩૦મી તારીખ દરમિયાન

બી.એ.પી.એસ. સ્વામિનારાયણ સંસ્થાની વેબસાઈટ (www.baps.org) પર મૂકવામાં આવશે.

જેમણે લવાજમ ભર્યા છે તેમનું એપ્રિલ ૨૦૨૦થી બાકી રહેલું લવાજમ જ્યારથી મુદ્રિત અંક

પ્રકાશિત થવાનું શરૂ થશે ત્યારથી આગળ ગણવામાં આવશે.

ડિસેમ્બર ૨૦૧૯થી શરૂ થયેલી કોરોનાની વૈશ્વિક મહામારીએ સતત દોડતા જનજીવનને

જાણે એકદમ જ થંભાવી દીધું. વિશ્વમાં કરોડોની સંખ્યામાં લોકો કોરોના વાઈરસથી સંક્રમિત થયા અને

લાખોની સંખ્યામાં મૃત્યુ પામ્યા. કોરોનાના કહેરે વ્યક્તિના મનની શાંતિ, આનંદ અને સુખચેત

છીનવી લીધા છે અને માનવી સાવ એકલો-અટૂલો અને ભયભીત બની ગયો છે.

હવે શું થશે ? શું આ કોરોના વાઈરસના ચેપથી હું બચી શકીશ ખરો ?

મને કંઈક થઈ જશે તો મારા બાળકો અને પરિવારજનોને કોણ સાચવશે ?

જેવી ચિંતાના અનેક વાદળો જનસામાન્યના મનમાં ઘોળાઈ રહ્યાં છે.

ભલભલાના મનના સ્થિરતા અને ધીરતા ડગમગી ગઈ છે એવા આ વિષમય કપરાકાળમાં

સુખ, શાંતિ અને સાર્થકતાનો અનુભવ કરાવે એવું કોઈ પંચામૃત છે ખરું?

હા, આ પ્રશ્નનો ઉત્તર આપણને પરમ પૂજ્ય ગુરુહરિ પ્રમુખસ્વામી મહારાજનાં જીવન અને સંદેશમાંથી

પ્રાપ્ત થાય છે. કુદરતી કે માનવસર્જિત આપદાઓમાં પણ કેવી રીતે સ્થિરતા રાખી શાંતિ પામી શકાય તે

અંગેનું સચોટ માર્ગદર્શન આપણને સ્વામીશ્રીનાં ઉપદેશ અને આચરણમાંથી પ્રાપ્ત થાય છે.

પ્રમુખસ્વામી મહારાજે આપણને શીખવ્યું છે કે ગમે તેવા વિકટ સંજોગોમાં પણ જો ભગવાનનો દૃઢ આશરો

અને ભગવાનના કર્તાપિણાની સમજણ દૃઢ હોય તો દુખ કે મૂંઝવણનો અનુભવ થાય નહીં.

ઠેંચામાં આઠે પહોર ભગવાનનું બળ રહે અને પ્રત્યક્ષ ભગવાન અને સંતની પ્રાપ્તિના વિચારનો કેફ રહે.

ગમે તેવા સંજોગોમાં પણ મનમાં હતાશા-નિરાશા વ્યાપે નહીં.

આજે જ્યારે સમસ્ત વિશ્વ કોરોનાના પ્રકોપથી ત્રસ્ત છે ત્યારે

પ્રેમવતીનો આ અંક પ્રમુખસ્વામી મહારાજે પ્રબોધેલા સત્સંગ સમજણરૂપી પંચામૃત વડે આપત્તિને

અવસરમાં ફેરવવાનો સચોટ ઈલાજ દર્શાવે છે.

આવો, અંકના હવે પછીનાં પૃષ્ઠોમાં તેની વિગતો માણીએ...

આપત્તિને અવસરમાં ફેરવવાનું
પ્રમુખ-પંચામૃત :

ભગવાનનો દૃઢ આશરો

કોઈ કવિએ લખ્યું છે :

‘રેખાઓમાં રહ્યો અડોઅડ બિંદુઓનો ફાળો

જીવન બીજું કાંઈ નથી બસ સમસ્યાઓનો
સરવાળો...’

ઉપરોક્ત પંક્તિઓ માનવીનું જીવન કેટકેટલી સમસ્યાઓથી ભરેલું છે તેનું સુંદર બયાન છે. એમાંય વર્તમાન સમયમાં તો આ પંક્તિઓ વધુ સાર્થક જણાય છે. કોરોનાની વિશ્વવ્યાપી મહામારીને કારણે જ્યાં જુઓ ત્યાં સમસ્યાઓનું સામ્રાજ્ય છવાયું છે. શાંતિ, સુખ, આનંદ જેવા શબ્દો જાણે કે માણસના શબ્દકોશમાંથી એકાએક જ અદૃશ્ય થઈ ગયા હોય તેવું અનુભવાય છે! આપત્તિના આ કપરા સમયમાં પણ અખંડ આનંદની અનુભૂતિ થાય અને નિર્ભય થકા જીવન જીવી શકાય તે માટે કોઈ ઉપાય છે ખરો?

હા, એ ઉપાય એટલે જ ભગવાનનો દૃઢ આશરો. એકબાજુ હિમાલય જેટલી સમસ્યાઓ અને સામે તેના ઉપાયરૂપે સોપારી જેવડો આશરો. પણ જ્યારે જીવ ભગવાનને શરણે જાય, ભગવાનને પોતાના જીવનનું સુકાન સોંપે ત્યારે તે નિર્ભય બની જાય છે. પછી તેને દુઃખ કે વેદના સ્પર્શી પણ ન શકે અને અખંડ આનંદની અનુભૂતિ થાય!

પરમ પૂજ્ય પ્રમુખસ્વામી મહારાજ એક સુંદર ઉદાહરણ દ્વારા આ વાત સમજાવે છે. સ્વામીશ્રી કહે છે, ‘સંસારરૂપી ઘંટી છે, તેનાં સુખ-દુઃખના વ્યવહારમાંથી બચીને નીકળાય તેમ નથી. પણ ઘંટીના ખીલાને આધારે દાણા આખા રહે, તેનો લોટ ન થાય. તેમ ભગવાનની સમીપે રહીએ, તેમને વળગી રહીએ તો માયા તરી જવાય.’

મહાસતી દ્રૌપદીનાં ચીર ખેંચવા દસ હજાર હાથીનું બળ ધરાવતો દુષ્ટ દુઃશાસન તૈયાર થયો. એ સમયે દ્રૌપદીએ પોતાના પાંચેય પતિઓ તથા દ્રોણાચાર્ય, ભીષ્મપિતામહ વગેરે સમક્ષ પોતાને બચાવવા આજીજ કરી, પરંતુ કોઈ કામ ન લાગ્યું. છેવટે તેણે પોતાના દાંતમાં સાડીનો છેડો ભરાવી પોતાનું બળ પણ પ્રયોજી

જોયું, પરંતુ નિષ્ફળ ગયાં. એ સમયે તેમના હૈયામાંથી ‘હે કૃષ્ણ... હે કૃષ્ણ’નો કરુણ ચિત્કાર ઊઠ્યો અને ભગવાને ચીર પૂરવા માંડ્યા. દસ હજાર હાથીનું બળ ધરાવતો દુઃશાસન ચીર ખેંચતાં ખેંચતાં થાકી ગયો, પરંતુ દ્રૌપદીના શરીર પરથી દશ ગજ કપડું પણ ઓછું ન થયું. દુઃશાસન હાર્યો અને દ્રૌપદીની રક્ષા થઈ.

પરમ પૂજ્ય પ્રમુખસ્વામી મહારાજ ઘણીવાર કહે છે કે ભગવાનનો આશરો જ જો જીવન બની જાય તો ભગવાન બધું સંભાળી લે છે. ભગવાનને અનન્યભાવે ભજીએ તો ભગવાન રક્ષા કરે જ છે.

શાસ્ત્રોનાં પૃષ્ઠો પર એવા અનેક ભક્તોની ગાથા અંકિત થયેલી છે કે જેમણે ભગવાનના દૃઢ આશ્રયથી નિર્ભય બની સદાય આનંદની અનુભૂતિ કરી હોય. પ્રહ્લાદે ભગવાનનું શરણું લીધું તો ભગવાને નૃસિંહસ્વરૂપે અવતાર ધારણ કર્યો. મીરાંબાઈએ ભગવાનનું શરણું લીધું તો ‘ઝેરનો કટોરો’ અમૃત થઈ ગયો. નરસિંહ મહેતા ભગવાનને આશરે હતા તો ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ શામળશા શેઠ બનીને પધાર્યા. જીવુબાને ભગવાન સ્વામિનારાયણનો અનન્ય આશરો હતો, તો પિતા એભલબાપુની હાજરીમાં મૂર્તિ દૂધ પી ગઈ. નાજા જોગિયાને શ્રીહરિનો દૃઢ આશરો હતો તો તેની રક્ષા કરવા માટે ભગવાન રાતોરાત છેક ભોંયરા ગામે દોડી આવ્યા!

ભગવાન તો અનંતકોટિ બ્રહ્માંડના આધાર છે. એમનો આશ્રય કરીએ એટલે તેઓ આપણી રક્ષામાં તત્પર થઈ જ જાય. અક્ષરબ્રહ્મ ગુણાતીતાનંદ સ્વામી કહે છે: ‘આપણે જાણીએ કે આપણને ભગવાનમાં હેત છે, પરંતુ આપણાં કરતાં તો અનંતગણું હેત ભગવાનને આપણામાં છે.’ આપણે એક ડગલું ચાલીએ ત્યાં ભગવાન સામા સો ડગલાં ચાલે છે. દુનિયામાં પાંચ પ્રકારનાં બળ છે, શરીરબળ, બુદ્ધિબળ, મનોબળ, આત્મબળ અને પરમાત્મ બળ. આ પાંચેય બળમાંથી પરમાત્માનું બળ આપણી સર્વ પ્રકારે રક્ષા કરે છે. શ્રીહરિ વચનામૃત ગઢડા પ્રથમના ૩૩માં ભગવાનને પ્રસન્ન કરવાના સૌથી મોટા સાધન તરીકે ભગવાનનો આશરો દર્શાવે છે.

તુલસીદાસજી પણ કહે છે:

‘જીવ જીવ કે આશરે જીવ કરત હૈ રાજ

તુલસી રઘુવીર આશરે તેરા ક્યું બિગડેગા કાજ.’

દુન્યવી માતા-પિતા પણ પોતાના સંતાન માટે પોતાનું બધું જ સુખ જતું કરી, કેવળ પોતાના સંતાનની સુખાકારીનો જ વિચાર કરતાં હોય ત્યારે જો આપણે અનંતકોટિ બ્રહ્માંડના

માતા-પિતા એવા પરમાત્માને શરણે રહીએ તો આપણાં સુખમાં શું બાકી રહે?

વળી, ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે પોતાના આશ્રિતજનોની સુખાકારી માટે માંગેલાં બે વરદાનો તો વિશ્વના અધ્યાત્મ ઇતિહાસમાં અજોડ છે. ભગવાન સ્વામિનારાયણ કહે છે કે, ‘જો પોતાના ભક્તને એક વીંછીની વેદના જેટલું પણ દુઃખ થવાનું હોય તો પોતાને રોમ-રોમ કરોડ વીંછીની વેદના જેટલુ દુઃખ થાય, પણ તે ભક્તને દુઃખ ન થાય. અને જો ભક્તના ભાગ્યમાં રામપાતર હોય તો તે અન્નવસ્ત્રે ક્યારેય દુઃખી ન થાય.

આ રીતે જો કરુણાસાગર ભગવાનના શરણે જીવન સમર્પી દઈએ તો આપણને હૈયામાં સદાયને માટે શાંતિ, સ્થિરતા અને નિર્ભયતા અનુભવાય.

ભગવાનનો આશ્રય એ માસ્ટર કી છે. માનવની શક્તિ અને દષ્ટિ મર્યાદિત છે, પરંતુ ભગવાનની કૃપા અને બળ અમર્યાદ છે. ભગવાનના આશરાનું બળ કેવું શ્રેષ્ઠ છે તે સમજાવતાં બ્રહ્મસ્વરૂપ પ્રમુખસ્વામી મહારાજ શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતાના સાતમાં અધ્યાયનો ૧૪મો શ્લોક ટાંકે છે:

દૈવી હેષા ગુણમયી મમ માયા દુરત્યયા।

મામેવ યે પ્રપદ્યન્તે માયામેતાં તરન્તિ તે॥

સ્વામીશ્રી સમજાવે છે કે જેને ભગવાનના આશ્રયનું બળ હોય તેનો બેડો પાર થઈ જાય છે. ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ અર્જુનને કહે છે કે તું તારા મનના માનેલા બધા ધર્મો છોડીને એકમાત્ર મારે શરણે આવ, હું તને બધાં પાપોથી મુક્ત કરાવીશ. તું શોક કરીશ નહીં. આમ કહી, સ્વામીશ્રી આ ગહન વાતને એક સરળ ઉદાહરણ દ્વારા સમજાવતાં કહે છે કે જેમ કોઈ કીડીને અમેરિકા જવું હોય તો તે ભાતાના (નાસ્તાના) ડબ્બામાં બેસી જાય, તો ખાતીપીતી આરામથી બેઠી - બેઠી અમેરિકા પહોંચી જાય. તેને ઈમિગ્રેશનના કોઈ કાયદા લાગુ પડે નહીં! એવી જ રીતે કોઈ ધોમધખતા તાપમાં ઝાડને આશરે બેસે તો તેને છાંયડો મળે જ. જો લૌકિક પદાર્થોને આશરે જવાથી આવું રક્ષણ થતું હોય તો ભગવાનના આશરે શું ન થાય? ક્રોધ-માન-ઈર્ષ્યા-લોભ બધાથી તરી જવાય. બાહુબળથી સમુદ્ર ન તરી શકાય, પરંતુ નૌકા હોય તો આસાનીથી પાર ઊતરાય. તેમ ભગવાનના આશરાથી બધું જ કાર્ય સરળ થઈ જાય. બાકી તો જન્મ મરણનો ચક્રાવો ચાલ્યા જ કરે!

સ્વામીશ્રી કહે છે: ‘જીવના કલ્યાણ માટે શાસ્ત્રોએ અનેક સાધન કહ્યાં છે, પણ એ બધાં સાધન એક જ સાધનમાં

આવી જાય એવું બલિષ્ઠ સાધન એટલે ભગવાનનો આશરો.’

મુક્તાનંદ સ્વામીએ પણ લખ્યું છે:

મોઢે તો તુમ પ્રભુ એક આધારા

નાવકે કાગકી ગતિ ભઈ મેરી,

જહાં દેખું તહાં જલનિધિ ખારા

વળી, જે ભક્તને ભગવાનનો દૃઢ આશરો હોય તે ક્યારેય પણ, કોઈ પણ જાતની અંધશ્રદ્ધાના જાળામાં ગૂંચાય નહીં. મંત્ર-તંત્ર, દોરા-ધાગા-ડાકલાં તેને કોઈ નુકસાન પહોંચાડી શકે નહીં.

ભગવાન સ્વામિનારાયણના સમયના ગઢડાના ભક્તરાજ ખીમાભાઈ સુતાર એકવાર ભાવનગરથી સુરત જવા નીકળ્યા. વહાણમાં એક તાંત્રિકે તેમની પાસે રહેલા પૈસા પડાવી લેવાના હેતુથી મંત્રેલા અડદ છાંટીને તેમને મારવાનો પ્રયોગ કર્યો. પરંતુ ખીમાભાઈ તો ભગવાન સ્વામિનારાયણના અનન્ય આશ્રિત હતા. તેઓ તો માર્ગમાં સ્વામિનારાયણ મહામંત્રનું રટણ કરતા હતા.

સવારે વહાણ સુરત પહોંચ્યું ત્યારે ખીમાભાઈએ બધા અડદ ભેગા કર્યા તો બશેર જેટલા થયા હતા. તેઓએ તો આ અડદને પછેડીમાં બાંધી ધર્મશાળાની વાટ પકડી. ખીમાભાઈની સ્વસ્થતા જોઈ તાંત્રિક અસ્વસ્થ થઈ ગયો અને ખીમાભાઈની પાછળ પાછળ ધર્મશાળામાં આવ્યો. અહીં આવીને તેણે જોયું તો ખીમાભાઈ તો મંત્રેલા બધા અડદ બાફીને ભગવાનનું સ્મરણ કરી જમી ગયા. આ જોઈ તાંત્રિક તો તાજુબ થઈ ગયો. પછી તો તે તાંત્રિકને ખીમાભાઈ દ્વારા ભગવાન સ્વામિનારાયણનો મહિમા સમજાયો અને સામેથી તેણે દર્શન કરવાની ઈચ્છા વ્યક્ત કરી. તે ખીમાભાઈ સાથે સુરતથી ગઢડા આવ્યો. સત્સંગી થયો, એટલું જ નહીં પણ દીક્ષા લઈ સાધુ થયો. તેઓનું દીક્ષિત નામ શૂન્યાતીતાનંદ સ્વામી પડ્યું.

બારપટોળીના સત્સંગી ખીમા વાઘની પત્નીને ગુજરાતના એક જ્યોતિષીએ કહ્યું હતું કે તારા ધણીને શનિની સાડાસાતીની પનોતી લોઢાના પાયે બેસવાની છે. ત્યારે આશરાની ખુમારીથી આ બાઈએ જ્યોતિષીને કહી દીધું કે, ‘મારા ધણીને તો હું હમણાં જ ભાત-રોટલો આપી આવી છું. તે ખાઈને એ તો નિરાંતે સૂઈ ગયા હશે, પણ સાડા સાતીની પનોતી તો તને બેઠી લાગે છે કે

ભગવાન અને ગુણાતીત સંતનો
દૃઢ આશરો ગમે તેવી
વિકટ પરિસ્થિતિમાં પણ
મનને શાંત અને સ્થિર કરી દે છે.
ભગવાનના આશ્રિત
ભક્તને ક્યારેય માનસિક તણાવ કે
અશાંતિનો અનુભવ થતો નથી.
તે સદાય પ્રસન્ન રહે છે.
આવા ભક્તની સઘળી ચિંતા
ખુદ ભગવાન કરે છે.
આધ્યાત્મિક માર્ગમાં ભગવાન
આપણાં માતા-પિતા છે અને આપણે
તેઓના સંતાન છીએ, એટલે તેઓ
હંમેશાં આપણી રક્ષામાં જ હોય છે.

ગુજરાતમાં ખાવા ન મળ્યું તે તું છેક અહીં આવીને બેઠો છે. ગામડાની એક નિરક્ષર મહિલાના હૃદયમાં ભગવાનના આશરાની આ ખુમારી નતમસ્તક કરી દે છે.

ભગવાન અને ગુણાતીત સંતનો દૃઢ આશરો ગમે તેવી વિકટ પરિસ્થિતિમાં પણ મનને શાંત અને સ્થિર કરી દે છે. ભગવાનના આશ્રિત ભક્તને ક્યારેય માનસિક તણાવ કે અશાંતિનો અનુભવ થતો નથી. તે સદાય પ્રસન્ન રહે છે. આવા ભક્તની સઘળી ચિંતા ખુદ ભગવાન કરે છે. જેમ આ લોકમાં સંતાનોને પોતાનાં ખોરાક, કપડાં, અભ્યાસની ફી વગેરેની ચિંતા રહેતી નથી, કારણ કે એ બધી ચિંતા તેનાં માતા-પિતા કરે છે. એમ આધ્યાત્મિક માર્ગમાં ભગવાન આપણાં માતા-પિતા છે અને આપણે તેઓના સંતાન છીએ, એટલે તેઓ હંમેશાં આપણી રક્ષામાં જ હોય છે. ભગવાનના આવા અનન્ય આશ્રિતજન માટે અક્ષરબ્રહ્મ ગુણાતીતાનંદ સ્વામી કહે છે: ‘ભગવાન તો પોતાના ભક્તની રક્ષા કરવા જ બેઠા છે. કેની પેઠે? તો જેમ પાંપણ આંખની રક્ષા કરવા છે ને હાથ કંઠની રક્ષા કરે છે ને માવતર છોકરાંની રક્ષા કરે છે ને રાજા પ્રજાની રક્ષા કરે છે, તેમ જ ભગવાન આપણી રક્ષામાં છે.’ (‘સ્વામીની વાતો’, ૧/૨૨)

કોરોના મહામારીની આવી વિકટ પરિસ્થિતિમાં આપણે સૌ સદ્ભાગી છીએ કે આપણને પરબ્રહ્મ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ તથા ગુરુહરિ પ્રમુખસ્વામી મહારાજ અને પ્રગટ ગુરુહરિ મહંત સ્વામી મહારાજનો આશ્રય પ્રાપ્ત થયો છે. તેઓનો અનન્ય આશ્રય જ આપણને કપરા સંજોગોમાં હૈયે હામ અર્પી, નિર્ભય કરી દિવ્ય સુખની અનુભૂતિ કરાવે છે. મહારાજ-સ્વામી હંમેશા આપણી સાથે છે અને સદાય આપણી રક્ષામાં છે, એ દૃઢ વિશ્વાસે આજે દેશ-વિદેશના હજારો બી.એ.પી.એસ.ના સત્સંગીઓમાં આ મહામારીનો સામનો કરવાનું અદ્ભુત બળ પ્રગટાવ્યું છે. તો, ચાલો ભગવાનના અનન્ય આશ્રિતજન તરીકે આપણે સત્સંગ અને ભજનભક્તિમાં લીન થઈ, એકાંતિક ધર્મ સિદ્ધ કરી આ આપત્તિને અવસરમાં પલટીએ.

- ઊર્મિલાબહેન પી. આશર (વાંકાનેર) ❀

છે એ સૌથી મોટી છે. એટલે આપણા જેવા કોઈ ભાગ્યશાળી નથી. જોગીબાપા કહેતા કે ‘બીજાને ભાગ્યશાળી માનો એ જ આપણી મોટી ભૂલ છે.’ હજુ આપણને અધૂરું લાગે છે કે ‘આપણું શું થશે?’ શું થવાનું છે ? ભલા માણસ! મહારાજ-સ્વામીનો આશરો છે, નિષ્ઠા છે અને શાસ્ત્રીજી મહારાજ, જોગીબાપા જેવા મહાન પુરુષ મળ્યા છે, આપણને એવો માર્ગ બતાવ્યો છે, જેથી કશું જ અધૂરું નથી. કેફ ચડી જવો જોઈએ કે ‘કોણ મળ્યા છે?’ દારૂ પીએ તો એનો કેફ ચડે છે, બીડી-સિગારેટનો પણ કેફ ચડે છે, એ બધું તો તુચ્છ છે. પણ આપણને જે વાત મળી છે એ તો કેટલી અદ્ભુત છે! માટે અધૂરું માનવું જ નહીં. અને આપણને જે વાત મળી છે એ બીજાને કરવી.’

■ ભગવાનની પ્રાપ્તિ થવી, જ્ઞાન થવું ને એ માર્ગ ચાલવું એ કાંઈ સહેલી વાત નથી. બહુ જન્મના પુણ્ય હોય ત્યારે આવો જોગ થાય છે. માટે એ પ્રાપ્તિનો કેફ હંમેશાં રાખવો.

■ પોતાને જે પ્રાપ્તિ અને સત્સંગ થયો છે, એ બીજાને પણ થાય એનો વિચાર કરવો. ધંધામાં એક દુકાનથી લાભ થાય તો બીજી કરીએ છીએ, એમ આપણને આ પણ લાભ થયો છે તો બીજાને પણ એ લાભ થાય એ પ્રયત્ન કરતા રહેવું. દુનિયાની વાતોમાં જેટલો ઉત્સાહ છે એટલો ઉત્સાહ સત્સંગની વાતમાં પણ રાખવો.

આજે કોરોના મહામારીના સમયમાં સ્વામીશ્રીએ દેહાવેલા ભગવાન અને સંતની પ્રાપ્તિના વિચારોને નજર સમક્ષ રાખીએ તો આપત્તિમાં પણ મનની પ્રસન્નતા અકબંધ રહે. પૂર્ણ પુરુષોત્તમ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ, બ્રહ્મસ્વરૂપ પ્રમુખસ્વામી મહારાજ અને પ્રગટ ગુરુહરિ મહંત સ્વામી મહારાજની પ્રાપ્તિનો વિચાર આપણા માટે ચિંતામણિ સમાન છે. આ વિચારથી આપણને ધન્યતા, કૃતાર્થતા અને પૂર્ણકામપણાનો અનુભવ થાય. ગુણાતીત ગુરુવર્યોનાં આજ્ઞાવચનોને અદ્ધર ઝીલી, ભગવાન પ્રત્યેની શ્રદ્ધા, વિશ્વાસને દેહાવીએ અને સતત પ્રાર્થના કરીએ, ‘સ્વામીબાપા, અમારી તમે રક્ષા કરો.’

- ડૉ. નયનાબહેન અજુગિયા (મુંબઈ) ❦

૯૮મા જન્મજયંતી મહોત્સવની સભામાં સૌએ માણ્યું જ હશે. કથાવાર્તાના બળે તેઓએ કેટકેટલી શારીરિક તકલીફોને હસતે મોઢે સહન કરી હતી!

એકવાર નીરલભાઈને પૂછવામાં આવ્યું કે તમને એવું નથી થતું કે મહારાજ-સ્વામી મારું દુઃખ દૂર કેમ નથી કરતા?

એ વખતે નીરલભાઈએ ખુમારીથી કહ્યું કે ‘મહારાજ-સ્વામીએ મને સિલેક્ટ કર્યો, દુઃખ આપ્યું એને હું મારાં અહોભાગ્ય માનું છું.’

નીરલભાઈ જેવા તો અસંખ્ય તારલાઓએ કથાવાર્તા દ્વારા ભગવાન અને સંતનાં ઉપદેશ અને ચરિત્રો દ્વારા માયાના ગમે તેવા પ્રહારો સામે અકબંધ રહે તેવું સમજણનું બખ્તર એવું ઘડ્યું કે તેઓ જેવા ભક્તોના પ્રેરક પ્રસંગોથી આજે બી.એ.પી.એસ.નો સત્સંગ ઝળહળે છે.

ઘણીવાર કથામાં એકની એક વાત કે પ્રસંગો વારંવાર સાંભળવાનું બને ત્યારે પ્રશ્ન થાય કે શું એકવાર વાત સાંભળવાથી સમજણ દૃઢ ન થાય?

આ પ્રશ્નનો જવાબ પણ અક્ષરબ્રહ્મ ગુણાતીતાનંદ સ્વામી આપે છે કે જેમ ફિરંગી નિત્ય કવાયત કરે તો યુદ્ધ વખતે તૈયાર હોય. પ્રમુખસ્વામી મહારાજ પણ કહેતા કે મલ્લનો

અખાડો ને કુંભારનો ચાકડો ચાલુ જ હોય. એમ કથાવાર્તાનો અખાડો અખંડ ચાલુ હોય તો જ જીવ બળમાં રહે નહીંતર ઢીલોઢફ થઈ જાય.

મુંબઈના યુવક શ્રી યશવંત જેઠવા જ્યારે આઈ.પી.એસ. તરીકે માઓવાદથી ત્રસ્ત અને ત્રસ્ત ઓરિસ્સાના અંતરિયાળ પ્રદેશમાં નિયુક્ત થયા ત્યારે ત્યાંની પરિસ્થિતિને થાળે પાડવા તેમને આ જ કવાયત કામ લાગી. તેમના જ શબ્દોમાં ‘જ્યારે વિકટ પ્રશ્ન આવે ત્યારે હું વિચારું કે સ્વામીબાપા આવી પરિસ્થિતિમાં શું કરે? અને તરત જ બાળપણથી બાળસભા, કિશોર સભા, યુવા સભામાં સાંભળેલી અનેક બળ ભરી વાતો અને સ્વામીબાપાના પ્રસંગો યાદ આવે ને મુશ્કેલીમાં માર્ગ નીકળી આવે.’

તો આવો, આપણે પણ આ આપત્તિને અવસરમાં પલટાવીએ. ભાગદોડ ભરેલી જિંદગીમાંથી મળેલા સમયને ભવિષ્યની ચિંતામાં વિતાવ્યા વિના, સત્સંગ વાંચન, કથા શ્રવણ કરી જીવનું બખ્તર ઘડીએ. મહારાજ-સ્વામી, ગુરુહરિ પ્રમુખસ્વામી મહારાજ ને મહંત સ્વામી મહારાજ ને પ્રાર્થના કરીએ કે આ કોરોનારૂપી વાવાઝોડને વહેલી તકે શમાવીને નિરામય શાંતિને સ્થાપે.

- ડૉ. હિતેશાબહેન ભટ્ટ (વડોદરા) ❦

આપતિને અવસરમાં ફેરવવાનું
પ્રમુખ-પંચામૃત :

ધૂન-પ્રાર્થના

‘આપતિ’ શબ્દ જ ખૂબ ભારેખમ છે. આ શબ્દમાં જ તેની ભયાનકતાનો ઓથાર અનુભવાય છે. અને જ્યારે તેનો વાયરો વીંઝાય છે ત્યારે મોટા મોટા દિગ્ગજોને પણ તે હચમચાવી દે છે. ગમે તેવા ધૈર્યવાનની ધીરજને પણ તે ડગાવી દે છે. ભલભલા ભામાશાને ભોં યાટતા કરી નાખે છે. નરબંકાની સમતા અને ક્ષમતાને તે વીંખી-પીંખી નાખે છે. હિંમત અને હોંસલાને હચમચાવી દે છે. ચોતરફ અનિશ્ચિતતા અને ભયનું સામ્રાજ્ય છવાય જાય છે. આ છે આપત્તિનું વરવું સ્વરૂપ.

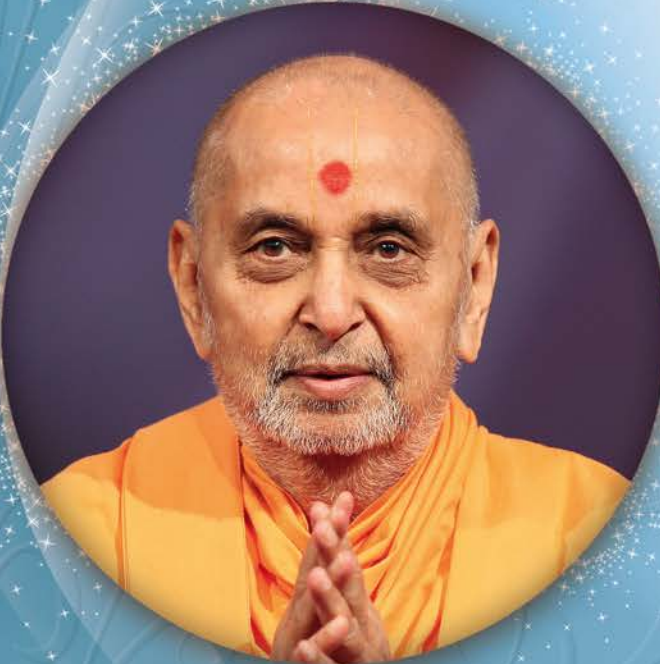
આપત્તિ વ્યક્તિગત હોય કે કૌટુંબિક, સામાજિક હોય કે વૈશ્વિક, તેમાંથી સકુશળ ઊગરવાનો એક જ ઉપાય છે : ‘મહાજનો યેન ગતઃ સ પન્થાઃ ।’

તેવા સમયે મહાપુરુષો જે માર્ગે ચાલ્યા છે તે માર્ગ જ આપણા માટે રાજમાર્ગ બની જાય છે. ગુરુહરિ પ્રમુખસ્વામી મહારાજે હંમેશાં આપત્તિનો સામનો ધૂન અને પ્રાર્થનાથી કર્યો છે. ધૂન-પ્રાર્થનાના પ્રભાવથી સ્વામીશ્રીએ આપત્તિને માત્ર ટાળી નથી, પરંતુ તેને અમૂલ્ય અવસરમાં પલટાવી દીધી છે.

ધૂન :

પ્રભુ સાથે એકતાર થઈ તાળી વજાડીને એકલાં જ કે સમૂહમાં કરવામાં આવતો મંત્રનાદ એટલે ધૂન. ‘સ્વ’ને ભૂલી ‘પરમ’ તત્ત્વમાં રમમાણ બની, અલખમાં એકતાર બની, ઉચ્ચ સ્વરે તાળી વગાડીને થતું હરિ નામનું સ્મરણ એ સનાતન હિન્દુ ધર્મની અનોખી દેણ છે. બ્રહ્મસ્વરૂપ યોગીજી મહારાજના મતે ધૂન એક અમોઘ શસ્ત્ર છે, જે આપત્તિ કે વિપત્તિને વિદારીને ભક્તિનો ઉજાસ પાથરી દે છે. ધૂન આપત્તિનું અસરકારક મારણ છે.

સારા-નરસા અનેક પ્રસંગોએ સ્વામિનારાયણ મહામંત્રની ધૂનનું ગાન કરતા-કરાવતા ગુરુહરિ પ્રમુખસ્વામી મહારાજનાં દર્શન આપણામાંથી ઘણાબધાએ કર્યા છે. ભક્તોની સુખાકારી અને સંકલ્પોની પરિપૂર્તિની વાત હોય કે નર્મદાબંધના નિર્માણકાર્ય જેવા સમાજઉત્કર્ષના પ્રસંગો હોય, વિષય-વ્યસન અને વહેમમાં ફસાયેલા જનોને ઉગારવાના હોય કે દુષ્કાળ,

પૂર, ભૂકંપ, વાવાઝોડાં કે આતંકવાદી હુમલા જેવી કુદરતી કે માનવસર્જિત આપત્તિઓ હોય, વિદ્યા, વિજ્ઞાન અને વિકાસના યાત્રીનાં ધૈર્ય અને ધગશ વધારવાના હોય કે જીવ-જંતુ, પશુ-પંખી, વૃક્ષ-વેલી આદિકનું કલ્યાણ કરવાનો સંકલ્પ હોય - સ્વામિનારાયણ મહામંત્રની ધૂનની સ્વામીશ્રીની રટણા સૌને નતમસ્તક કરી દે તેવી છે. વિશ્વ સમસ્તના કલ્યાણની ભાવના સાથે ધૂનગાન કરતા સ્વામીશ્રીને ક્યારેય કોઈ જ્ઞાતિ-જાતિ, ઊંચ-નીચ, આસ્તિક-નાસ્તિક, દેશ-પરદેશના સીમાડાઓ સ્પર્શી શક્યા નથી. દુખિયાને દેખીને દ્રવિત થતા સ્વામીશ્રી ક્ષણનાય વિલંબ વિના તેની સુખાકારી માટે ‘સ્વામિનારાયણ’ મહામંત્રની ધૂનમાં ઝુકાવી દેતા.

આપત્તિનાં સ્વરૂપો બદલાયાં કરે, પણ એ આપત્તિમાં પણ સ્થિરતા, ધીરતા ધરવા માટે સ્વામીશ્રીએ આપણને સ્વામિનારાયણ મહામંત્રનું ધૂનરૂપી અમૂલ્ય ઔષધ આપ્યું છે. આ ઔષધથી સ્વામીશ્રીએ દુઃખમાં પણ હજારો ભક્તોને પરમાત્માના પરમ સુખનો અનુભવ કરાવ્યો છે.

દુષ્કાળના સમયે ગોંડલની અક્ષરદેરીમાં એક એક કલાક ભૂમિઆસને બેસીને ધૂન કરતા પરમ પૂજ્ય પ્રમુખસ્વામી મહારાજનાં દર્શનની વિરલ સ્મૃતિઓ આજે પણ સ્મરણપટ પર અકબંધ છે. ચોમાસાના દિવસોમાં વરસાદની અછત હોય અને એ વખતે સ્વામીશ્રી જો પરદેશમાં બિરાજતા હોય તો ત્યાં પણ તેઓએ દેશમાં સારો વરસાદ થાય તે માટે અડધી રાત્રે જાગીને ધૂન કરીને સૌની સુખાકારીની ખેવના કરી છે.

એકવાર સ્વામીશ્રીએ લંડનથી એક પત્રમાં લખ્યું હતું: ‘અષાઢ ને અડધો શ્રાવણ જતાં દરેકનાં મન ઊંચાં રહે તે સ્વાભાવિક છે. પણ મહારાજ રાખે તેમ રહેવાનું છે. રાત્રે કલાક ઊઠી ઊઠી અક્ષરદેરીમાં બેસી ધૂન્ય કરું છું. શ્રીજીમહારાજ, યોગીબાપા, શાસ્ત્રીજી મહારાજ રક્ષા કરશે, હજુ ટાઈમ છે.’

સ્વામીશ્રીની ધૂનથી ભક્તોના અંતર દુષ્કાળના તાપમાંય ‘ભારે મેઘ ખાંગા થશે’ની શ્રદ્ધાથી તરબતર થઈ જતાં.

સન ૨૦૦૧માં ભૂકંપથી ગુજરાતની ધરા ધણધણી ઊઠી. એ સમયે સ્વામીશ્રીએ વહાવેલા સેવા-પ્રવૃત્તિઓના પ્રવાહની સાથે સાથે સ્વામિનારાયણ મહામંત્રની ધૂનનાં આંદોલનોથી ભૂકંપગ્રસ્ત વેરાન ધરતીનું નવલું રૂપાંતરણ થઈ ગયું હતું.

સ્વામીશ્રીની ધૂનથી કાળ, કર્મ, કામ, ક્રોધ, કક્ષાટ, કલ્મશતા કકળી મરતાં અને સુખ, શાંતિ, શીતળતા અને સંતોષના સ્ફુલિંગો ચોતરફ પ્રસરી જતા. સ્વામીશ્રીએ આપણને સૌને પણ આપત્તિના સમયમાં ધીરતા-સ્થિરતા

ધરવા માટે સ્વામિનારાયણ મહામંત્રનો ધૂનરૂપી માર્ગ ચીંધ્યો છે. દેશ-વિદેશમાં વસતા બી.એ.પી.એસ.ના હજારો ભક્તોએ સ્વામીશ્રીએ ચીંધેલા આ માર્ગ ચાલીને કપરા સંજોગોમાં પણ પરમ શાંતિ અને સુખનો અનુભવ કર્યો છે. કહેવાય છે ને કે જાણેલા કરતાં માણેલું ચઢે, એ ન્યાયે મારા કેટલાક અનુભવ-પ્રસંગો રજૂ કરું છું.

મારા પિતાશ્રી પ્રહ્લાદભાઈ ટી. પટેલ તેમની જીવન ઝરમરમાં એક પ્રસંગ નોંધે છે: ‘ગોંડલમાં મારા પુત્રનું યોગીજી મહારાજે વૃજલાલ નામ રાખ્યું. (ડૉ. વી. પી. પટેલ) તે નાનો હતો ત્યારે એક દિવસ તેની સ્થિતિ ગંભીર થઈ ગઈ, ત્યારે છ કલાક તેના પારણાની આસપાસ સ્વામિનારાયણ જાપ (ધૂન) કરતાં ફર્યો તો બાપાએ રક્ષા કરી. ‘સ્વામિનારાયણ’ મહામંત્રની ધૂનનો આ કેવો અદ્ભુત પ્રતાપ!

તા. ૧૮ સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૭નો એ દિવસ. ડોમિનિકા આયર્લેન્ડ પર હરિકેન મરિઆ (MARIA) વાવાઝોડા રૂપે કાળનો કોપ થઈને ત્રાટક્યું. પાંચ કેટેગરીના મેજર હરિકેનમાં ૨૮૦ કિ.મી. કલાકના વેગે વાવાઝોડું ફૂંકાયું. ‘મરિઆ’ એવું તો ત્રાટક્યું કે ડોમિનિકાને વિશ્વના તમામ દેશોના સંપર્કથી વિહોણું બનાવી દીધું. તે સમયે મારી ભાણી ડૉ. પ્રિયા અને હું ત્યાં જ હતાં. સાંજે ૫:૩૦થી આ પ્રકોપ શરૂ થયો. રાત્રિના અંધકારની ઓઢણીની ઓથે તેણે સમગ્ર આયર્લેન્ડને એવો તો ઘમરોળ્યો કે બેસુમાર જાન-માલ-સંપત્તિની હાનિ થઈ. તે આજ સુધી પૂર્વવત્ સ્થિતિએ પહોંચી શક્યો નથી. જે લોકો પાંચ કેટેગરીના હરિકેનમાં બચી ગયા હશે તેઓ આ વાત સારી રીતે સમજી શકશે.

આખી રાત વાયુ અને વરસાદની ઝડીઓની જુગલબંધી તાંડવ મચાવતી રહી. આંધી અને તોફાને તમા ત્યજી દીધી. આવા ભયંકર વાતાવરણમાં એક સ્ટેન્ડ અલોન હાઉસમાં અમે માસી-ભાણી એકલાં જ હતાં! વીજળી અને ટેલિફોન તો સંધ્યા પૂર્વે જ ઠપ્પ થઈ ગયેલાં. આજુબાજુનાં બધાં ઘરો ધ્વસ્ત થતાં હતાં. મોટાં મોટાં વૃક્ષો મૂળમાંથી ઊખડીને તણખલાની જેમ વીંઝાતાં હતાં. બધું ધબધબાટી કરતું ઊડતું અમારા ઘર સાથે અથડાઈને અદૃશ્ય થઈ જતું હતું. વરસાદનાં વેગવંતાં વારિના મારથી અમારી એક બારી ક્ષતિગ્રસ્ત થતાં ફેમિલીરૂમમાં પાણીનો પ્રવાહ વહી રહ્યો. મુખ્ય પ્રવેશદ્વાર આગળ ભારે ફર્નિચર મૂકી તેને ખૂલી જતું અટકાવ્યું. આવી ભયંકર અને ભેંકાર રાત્રે હું ને પ્રિયા ફક્ત અને ફક્ત મહારાજ અને સ્વામીબાપાના આશરે સ્વામિનારાયણ મહામંત્રની ધૂનના સહારે આ ઝડીઓની

ઝીક ઝીલી રહ્યાં હતાં. પ્રિયા ધૂન કરતાં કરતાં અવાર-નવાર પરમ પૂજ્ય મહંત સ્વામી મહારાજને પ્રાર્થના કરતી કે ‘હે સ્વામીબાપા! આપના ગાતરિયાથી અમારા ઘરને ઢાંકી રાખજો, જેથી અમારી રક્ષા થાય...’ આ આર્તનાદ સાથે અમે બંને ઉચ્ચસ્વરે તાળી પાડીને ધૂનમય બની ગયાં. સતત ૧૩ કલાક સુધી વાવાઝોડાની સામે ધૂનની ઝડી વરસી. ન તો ગળું દુઃખ્યું કે ન તો હાથ થાક્યા. સવારે જ્યારે આ પ્રકોપ શાંત થયો અને અમે બારણું ખોલીને જોયું તો ભયંકર તબાહી મચી ગઈ હતી. આજુબાજુનાં ઘરો અને વૃક્ષો નામશેષ થઈ ગયાં હતાં. અમારા ઘરનો લોખંડનો મોટો ડેલો અને તેનું તાળું વાવાઝોડાના ઝપાટામાં ન જાણે ક્યાંય ઊડી ગયું હતું. આવા વિનાશના તાંડવ વચ્ચે પણ ઘરમાં હું, પ્રિયા અને અમારો સામાન સલામત હતાં. એક નાનો એવો ઘસરકોય સ્વામીબાપાએ અમને આવવા દીધો ન હતો. આ છે - ‘સ્વામિનારાયણ’ મહામંત્રની ધૂનનો પ્રતાપ!

ધૂનનો મહિમા દેઢાવતો આવો જ એક બીજો અવસર તા. ૧૪-૩-૨૦૧૮ના રોજ બન્યો હતો. હું માયામીથી ભારત આવવા માટે ફ્લાઈટ દ્વારા નીકળી. ઉડાનની શરૂઆત તો ખૂબ સારી રહી. પણ બે, અઢી કલાક પછી બરાબર એટલાન્ટિક મહાસાગર ઉપર ઊડતા વિમાનમાં અચાનાક જ યાંત્રિક ખામી સર્જઈ. પાઈલટે જાહેરાત કરી કે ‘સૌ પોતપોતાના ઈષ્ટ દેવનું સ્મરણ કરો. અમે વિમાન બચાવવાના પૂર્ણ પ્રયત્નો કરીશું. શક્ય થશે ને ભગવાન સાથે આપશે તો તેને બોસ્ટનના એરપોર્ટ પર ઈમરજન્સી લેન્ડિંગ કરાવીશું. પણ ભગવાનને પ્રાર્થના ચાલુ રાખો.’ વિમાનને ઊંચાઈ ઉપર લઈ જવા તેઓ ખૂબ પ્રયત્નશીલ હતા. છતાં વિમાન અચાનાક પાછું નીચે આવી જતું હતું. વધુ આવું થાય તો દરિયાદેવ નીચે ખોળો પાથરીને હાજર જ હતા.

પ્લેનમાં રડારોળ શરૂ થઈ ગઈ. સૌના જીવ તાળવે ચોંટી ગયા હતા. બચવાની આશા બધાંએ મૂકી દીધી હતી. મોતને નજીક આવતું ભાળી ઉઘાઈ ગયેલાં સૌ પોતાની સ્થિતિ માટે પોતાને જ કોસતાં હતાં. એ સમયે મારા મનમાં આપત્તિમાંથી ઊપગરવાનો પ્રમુખસ્વામી મહારાજે ચીંધેલ ધૂન-પ્રાર્થનાનો માર્ગ સૂઝી આવ્યો. દેહ તે હું નહીં, તે આત્મજ્ઞાન પણ સ્ફુરી આવ્યું. મનોમન સ્વામીબાપાની સ્મૃતિ સાથે સ્વામિનારાયણ મહામંત્રની ધૂન તાળી પાડીને ઉચ્ચ સ્વરે ચાલુ કરી. હવે કોઈની શરમ નહોતી આવતી. આંખ બંધ કરી ધૂનમાં ખોવાઈ ગઈ.

અઢી કલાકની આ પરિસ્થિતિ સામે ધૂનથી ઝઝૂમી. અઢી

કલાક પછી મહારાજ-સ્વામીની મહેરથી બોસ્ટનના એરપોર્ટ પર સફળ ઈમરજન્સી લેન્ડિંગ થયું અને સૌના જીવમાં જીવ આવ્યો. મારા સહિત સૌની રક્ષા કરી. સૌએ હર્ષોલ્લાસથી તે અવસરને વધાવી લીધો.

વિપરીત સંજોગોમાં સ્વામિનારાયણ મહામંત્રની ધૂનનું બળ જ શ્રેષ્ઠ બળ હોવાનો આથી મોટો કયો પુરાવો હોઈ શકે? સ્વામીબાપાએ ધૂનના પ્રતાપનો તો અનુભવ કરાવ્યો જ. પરંતુ સાથે સાથે મારા અંતરમાં વર્ષોથી રમતો એક સંકલ્પ પણ પૂર્ણ કરી દીધો. બોસ્ટનમાં પરમ પૂજ્ય પ્રમુખસ્વામી મહારાજની આંખમાં મોતિયાનું ઓપરેશન થયું હતું, એ દિવસથી બોસ્ટનની આ અતિ પ્રાસાદિક ભૂમિને સ્પર્શવાનો મારો એક સંકલ્પ હતો, તે પણ સ્વામીબાપાએ ધૂન કરાવીને પૂર્ણ કર્યો.

પ્રાર્થના :

ધૂન અને પ્રાર્થનાની જુગલબંધી હોય તો ખરેખરું જામે! પરમ પૂજ્ય પ્રમુખસ્વામી મહારાજે ભગવાનને પ્રાર્થના કરવાની ઉત્તમ રીતથી આપત્તિના સમયનો સામનો કરવાનું સૌને શીખવ્યું છે. દુષ્કાળ હોય કે પૂર હોનારત, ભૂકંપ હોય કે સુનામી દુર્ઘટના, વ્યસનમુક્તિ હોય કે માંસાહાર મુક્તિ, પારિવારિક કલહ હોય કે સામાજિક દાવાનળ - સ્વામીશ્રીની પ્રાર્થનારૂપી ગંગોત્રીમાં સ્નાન કરીને પીડિત વ્યક્તિ કે સમાજે દુઃખ મુક્ત થઈ હંમેશાં પરમ સુખનો અનુભવ કર્યો છે.

તા. ૨૪-૯-૨૦૦૨ની સંઘ્યાએ પરમ પૂજ્ય પ્રમુખસ્વામી મહારાજ સારંગપુર ખાતે કચ્છના ભૂકંપ રાહત પુનર્વસનની એક મિટિંગમાં વ્યસ્ત હતા. એવામાં ગાંધીનગરના અક્ષરધામમાં આતંકવાદી હુમલો થયાના સમાચાર આવ્યા. આવી કપરી ક્ષણોમાં પણ સ્વામીશ્રીએ સહેજ પણ સ્વસ્થતા ગુમાવ્યા સિવાય સૌને કહ્યું ‘અક્ષરધામમાં આતંકવાદીઓ આવ્યા છે. ઘણી હિંસા થઈ છે. પણ આપણે સૌ ઠાકોરજીને પ્રાર્થના કરીએ કે હવે વધુ હિંસા ન થાય. અને એ પકડાઈ જાય.’ આટલું કહી તેઓ તુરંત પ્રાર્થનામાં પરોવાઈ ગયા.

ભરૂચના હરિભક્ત લાલજીભાઈને પોતાને ત્યાં દીકરો નહોતો તેનું દુઃખ હતું. તેઓ આ માટે ભગવાનને ખૂબ પ્રાર્થના કરતા. સ્વામીશ્રીનાં દર્શને પધારે ત્યારે તેઓ સમક્ષ પણ આ દુઃખ વ્યક્ત કરતા. એક દિવસ તેઓ સ્વામીશ્રી પાસે સમાચાર લઈને આવ્યા કે મારા ઘરે દીકરાનો જન્મ થયો છે. એ સમયે પ્રમુખસ્વામી મહારાજે તેમને કહ્યું: ‘લાલજી! છેલ્લાં સાત વર્ષથી દરરોજ પૂજામાં એક માળા તારા માટે કરતો હતો. આજ ભગવાને સંકલ્પ પૂરો

કર્થો.’ સ્વામીબાપાની પ્રાર્થનાનું આ વિશિષ્ટ સ્વરૂપ નિહાળી લાલજીભાઈ તો ધન્ય થઈ ગયા!

એકવાર અટલાદરામાં જનમંગલ સ્વામીએ પરમ પૂજ્ય પ્રમુખસ્વામી મહારાજને પૂછ્યું: ‘સ્વામીબાપા! ઠાકોરજીનાં દર્શન કરતી વખતે આપ એમને શું પ્રાર્થના કરો છો?’

સ્વામીશ્રી કહે: ‘આપણે બીજી શું પ્રાર્થના હોય? બધા સંતો-હરિભક્તો સુખી થાય, કોઈને કંઈ દુઃખ ન રહે, ભજન-ભક્તિ કરે અને સૌના દેશકાળ સારા થાય.’

આપણા લૌકિક અને તુષ્ટ્ય સંકલ્પોની પૂર્તિ માટે પણ સ્વામીશ્રીએ રાત-દિવસ જોયા વિના પ્રાર્થના કરી છે. જીવ-પ્રાણી માત્રના હિત અને કલ્યાણ માટે સ્વામીશ્રીએ સ્થળ-કાળાદિકથી પર જઈને હંમેશાં પ્રાર્થના કરી છે. ‘બીજાના ભલામાં આપણું ભલું...’, ‘બીજાના સુખમાં આપણું સુખ...’, ‘બીજાના ઉત્કર્ષમાં આપણો ઉત્કર્ષ...’ની સ્વામીશ્રીની જીવનભાવના એ સમષ્ટિના કલ્યાણની એક મહામૂલી પ્રાર્થના જ તો છે!

સન ૧૯૮૪માં પ્રમુખસ્વામી મહારાજ ઝેક દેશમાં પ્રો. ફિચના નિમંત્રણથી પધાર્યા હતા. તા. ૫-૮-૧૯૮૪ના રોજ સ્વામીશ્રી ૧૪મી સદીમાં બંધાયેલા અહીંના વિખ્યાત સેન્ટ બિટ ચર્ચમાં પધાર્યા. ત્યારે સાથેના સૌ તેની કલાકોતરણી અને ભવ્યતા નીરખવામાં લીન હતા. અને સ્વામીશ્રી લાકડાંની એક સાદી બેન્ય ઉપર બિરાજીને આંખો મીંચી પ્રાર્થનામાં લીન થઈ ગયા. સ્વામીશ્રી ધીમા સ્વરે સ્વામિનારાયણ મહામંત્રની રટણ કરતાં કરતાં બોલી રહ્યા હતા. ‘આ દેશનું સારું થાય, લોકોમાં ધર્મભાવના વધે, અહીંના પ્રીસ્ટનું ભલું થાય. અહીંની પ્રજા સુખી થાય.’

તા. ૪-૯-૧૯૮૮ના રોજ ઈઝરાયલમાં જેરુસલેમમાં ઈસુખ્રિસ્તના જન્મ-સ્થાને તથા વેઈલિંગ વોલ તરીકે પ્રસિદ્ધ યહૂદીઓના વિખ્યાત તીર્થસ્થાનમાં પ્રમુખસ્વામી મહારાજે પ્રાર્થના કરી કે ‘અહીં જે કોઈ આવે તે સૌનું ભલું થાય!’ આ છે બાપાની કલ્યાણભાવના. જે પ્રાર્થના બની વરસી જાય છે!

પ્રાર્થના કર્યા બાદ તેનું ફળ આપવાની તમામ જવાબદારી પૂર્ણ પુરુષોત્તમનારાયણ અને પોતાના ગુરુહરિને સોંપી હળવાફૂલ બની જતા સ્વામીશ્રીનાં દર્શન પણ આપણે સૌએ કર્યા છે. તેમની આ હળવાશ જ આપત્તિને અમૂલ્ય અવસરમાં પરિવર્તિત કરી દે છે.

અત્યારે સમગ્ર વિશ્વ પર કોરોના વાઈરસ મહામારી બની ત્રાટક્યો છે. જીવતરને ઇન્નભિન્ન કરતી આ મહામારીમાં સ્વસ્થતાપૂર્વક ટકવું એ એક અઘરી સમસ્યા

છે. સૌપ્રથમ તો સ્વાસ્થ્યની સાચવણીનો ભય, નોકરી-ધંધા ઠપ્પ એટલે આર્થિક સંકડામણનો ભય, સતત મળતા વિશ્વના સમાચારોથી માનસિક સ્વાસ્થ્ય ડામાડોળ થવાનો ડર, લોકડાઉનમાં ઘરમાં પુરાઈ રહેવાથી સમય વ્યતીત કરવાનો પ્રશ્ન, કુટુંબમાં રજ કલાક ઘરના સભ્યો સમીપે રહેવાથી એકબીજાને ગમતા રહેવાની અને અનુકૂળ રહેવાની ચેલેન્જ! કેટકેટલું ગણાવીશું!

આવી આપત્તિની ભારે ભીંસ પડે ત્યારે ગુરુહરિ પ્રમુખસ્વામી મહારાજે ચીંધેલો ધૂન-પ્રાર્થનાનો માર્ગ સહેજે સાંભરી આવે. આજે પ્રમુખસ્વામી મહારાજના પ્રગટ સ્વરૂપ ગુરુહરિ મહંત સ્વામી મહારાજે પણ સૌને દરરોજ ધૂન અને અવિરત પ્રાર્થના કરવાની આજ્ઞા આપી છે.

ખરેખર! ધૂન-પ્રાર્થનાએ તો આપત્તિનો રામબાણ ઈલાજ છે. તેનાથી જબરદસ્ત ઊર્જા પેદા થાય છે. ધૂન અને પ્રાર્થનાથી સ્થિરતા, ધીરતા, વીરતા અને સકારાત્મક વલણ સાથે આપત્તિ સામે ઝઝૂમવાની શક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે. તમામ અવરોધો, પ્રશ્નો અને સમસ્યાઓનો ઉકેલ ઉજાગર થાય છે.

વૈજ્ઞાનિક સંશોધનોથી પણ એ સાબિત થઈ ચૂક્યું છે કે મંત્રરટણ એટલે કે ધૂનથી બાળકોમાં એકાગ્રતા અને ગ્રહણ શક્તિ, યુવાનોમાં સહનશક્તિ અને વયસ્કોમાં રોગપ્રતિકારક શક્તિની વૃદ્ધિ થાય છે. આ મહામારીના સમયમાં આ બધાની તો ખાસ જરૂર છે!

અને રોગમાત્રનું મૂળ નબળું મન છે તે આપણે ક્યાં નથી જાણતા? મન મોળું પડે કે તન ઉપર રોગાદિનું સંક્રમણ થયું જ સમજો. વળી, મન મજબૂત હોય તો ગમે તેવા સંક્રમણ સામે લડવાની તાકાત મળી રહેશે. કે જે ધૂન અને પ્રાર્થનાના પ્રભાવથી સિદ્ધ થાય છે.

અરે, આ લોકમાં કોઈ મોટા માણસને વિનંતી કરવાથી જો કાર્ય સરળ થઈ જતું હોય તો આ તો પરમ કૃપાળુ પૂર્ણ પુરુષોત્તમ નારાયણને કરેલી વિનંતી એટલે કે પ્રાર્થના છે તે ક્યારેય નકામી જાય ખરી? હા, આપણું હિત શામાં છે? તેનાથી ભગવાન પૂર્ણ પરિચિત છે. તેથી પ્રાર્થના સાંભળીને જે કરશે તે આપણા હિતમાં જ હશે. એટલી શ્રદ્ધા ને વિશ્વાસ તો રાખવો જ રહ્યો!

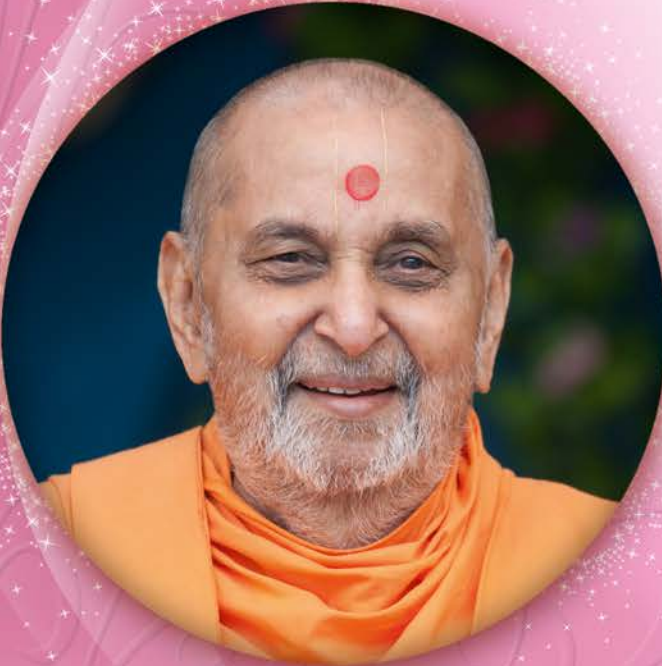
પ્રાર્થના તો કોઈપણ સ્થળે, કોઈપણ સમયે, કોઈપણ સંજોગો કે અવસ્થામાં સશબ્દ કે નિઃશબ્દ, ઈંદ્રિયો, અંતઃકરણ અને આત્માને એકાગ્ર કરી પરમાત્મામાં સંપૂર્ણપણે જોડાઈ જઈને અંતરમાં ઉદ્ભવતો આર્તનાદ છે. એ જ સાચી

(અનુસંધાન પૃષ્ઠ ૧૭ પર)

આપતિને અવસરમાં ફેરવવાનું
પ્રમુખ-પંચામૃત :

ભગવાનના કર્તાપણાનો વિચાર

વર્તમાન સમયમાં કોરોનાની મહામારીને કારણે વિશ્વસમસ્તનો માનવી કોઈ અગમ્ય ભયના ઓથાર હેઠળ જીવન જીવી રહ્યો છે. આટલું ઓછું હોય તેમ ધરતીકંપ, વાવાઝોડાં જેવા કુદરતી પ્રકોપે માનવમાત્રને મૃત્યુની મીમાંસા કરતો કરી દીધો છે. આ શું થવા ભેદું છે? જેવા યક્ષપ્રશ્ને નાના-મોટા, ગરીબ-તવંગર, અભણ કે બુદ્ધિશાળી સૌનો આનંદ છીનવી લીધો છે. આવા સમયે મનને સ્થિર કરવાનો અને નિર્ભય રહેવાનો એક જ માર્ગ છે - ભગવાનના કર્તાપણામાં દૃઢ વિશ્વાસ.

અક્ષરબ્રહ્મ ગુણાતીતાનંદ સ્વામી કહે છે: ‘ભગવાનની મોટાઈ જેના અંતરમાં સમજાણી હોય તેને ગમે તેવા દેશકાળની અવળાઈ થાય અથવા દેહમાં ગમે એવો રોગ થઈ આવે ઈત્યાદિમાં પણ એમ સમજે જે ભગવાનના કર્યા વિનાનું પાંદડું પણ કોઈનું હલાવ્યું હલતું નથી. એમ સમજીને સુખી રહે ને એમ ન સમજે તેને કોઈ પ્રકારનો દેશકાળ આવે તો સત્સંગ ચૂંથાઈ જાય.’

જીવ, ઈશ્વર, માયા અને અનંત બ્રહ્માંડોના કર્તા, પ્રેરક અને આધાર ભગવાન છે. ભગવાન અને એમના અખંડ ધારક ગુણાતીત સંત જ આ જગતમાં સ્થિર છે. એમના સ્વરૂપમાં મનની વૃત્તિ સ્થિર થાય તો જ જીવનમાં પરમ સુખ અને શાંતિનો અનુભવ થાય. પરમ પૂજ્ય પ્રમુખસ્વામી મહારાજ ભગવાનના એવા અખંડ ધારક ગુણાતીત સંત હતા. ભગવાનને સમ્યકપણે ધરી રહેલા તેઓએ પોતાનું સમગ્ર અસ્તિત્વ ભગવાનમાં ઓગાળી દીધું હતું. આથી જ તેઓને આ બ્રહ્માંડમાં જે કંઈ પણ થાય છે તે પરમાત્માની મરજી મુજબ જ થાય છે, ભગવાન જ સર્વ કર્તા-હર્તા છે તેનું અખંડ અનુસંધાન હતું.

એકવાર હ્યુસ્ટનમાં પ્રવીણભાઈએ પ્રમુખસ્વામી મહારાજને પૂછ્યું: ‘આ સંતો આપની ઉપસ્થિતિમાં આટલી બધી પ્રશંસા કરે છે, તેમ છતાં આપ અહંશૂન્ય કઈ રીતે રહી શકો છો?’

સ્વામીશ્રી કહે: ‘જે કંઈ થાય છે, તે ભગવાનને લીધે થાય છે. આપણે કરીએ છીએ એમ થાય તો અહં આવી જાય ને! ભગવાન જ સર્વ કર્તાહર્તા છે.’

પ્રવીણભાઈએ પૂછ્યું : ‘આપને આવો વિચાર ક્યારે આવે છે?’

સ્વામીશ્રીએ તુરત જ કહ્યું : ‘એ વિચાર ટળતો જ નથી.’ તા. ૮-૭-૨૦૦૫ના રોજ પરમ પૂજ્ય પ્રમુખસ્વામી મહારાજ દિલ્હીમાં બિરાજમાન હતા. અમેરિકા સત્સંગમંડળના સી.ઈ.ઓ. શ્રી કનુભાઈ પટેલ સ્વામીશ્રીનાં દર્શને આવ્યા હતા. અમેરિકામાં નિર્માણાધીન બી.એ.પી.એસ. મંદિરો અંગેની વાતના સંદર્ભમાં તેઓ કહે: ‘સ્વામીબાપા! કામ બહુ જ મોટા છે. ઘણી વખત બીજા વિચાર આવી જાય છે.’

આ સાંભળતાં જ સ્વામીશ્રી કહે: ‘...ભગવાનનું કામ ભગવાન કરે છે. આ સમજણ હોય તો ભાર ન લાગે.’ પાણીમાં ડૂબકી મારે એટલે ભાર ન લાગે. પરંતુ માથે ભાર લઈને ફરે તો લાગે જ. એમ ‘હું કરું છું’ એવી ભાવના થાય તો ભાર આવી ગયો. મોટામાં મોટું એ છે કે ‘હું કરું છું’, ‘મારાથી થયું છે’, ‘હું’ જાણું છું ને પેલો નથી જાણતો. એવી ભાવના રાખીએ તો માથા પર મોટો બોજો આવે ને દુઃખ થાય છે. આપણે તો પ્રયત્ન કરીએ પછી કામ થાય કે ન થાય પણ ભગવાનની ઈચ્છા હોય એમ થાય છે. ફરી પાછા સવારે ઊઠીને મહેનત કરીએ પણ કામ ન થાય, તો ભગવાનની ઈચ્છા.’

ડગલે ને પગલે પ્રમુખસ્વામી મહારાજ આ જીવનમંત્ર જીવી રહ્યા હતા. તેઓએ સૌને એક સિદ્ધાંત શિખવાડ્યો હતો કે કોઈપણ પ્રશ્ન આવે તો સીધી જ વાત છે કે ભગવાન કર્તા છે. એમની મરજીથી જ થાય છે. કોઈ કોઈનું સુધારતું નથી ને બગાડતું નથી. કર્તા ભગવાન છે, તે જે કંઈ કરે છે ને કરાવે છે તે આપણા સારા માટે જ છે. ભગવાનને જ કર્તા માનો તો શાંતિ, શાંતિ અને શાંતિ.

સાવ સહજ રીતે અને સરળ શબ્દોમાં સ્વામીશ્રીએ સદાય શાંતિનો રાજમાર્ગ ચીંધી દીધો.

અમેરિકાના ‘India Post’ના રિપોર્ટર મિ. ઝવેરીએ એકવાર પરમ પૂજ્ય પ્રમુખસ્વામી મહારાજને પૂછ્યું હતું: ‘આપને આટલા વ્યાપક વિચરણ પછી થાક નથી લાગતો?’

સ્વામીશ્રીએ ઉત્તર આપતાં જણાવ્યું: ‘ભગવાનનું કાર્ય છે, ‘હું’ કર્તા નથી એમ માનીએ, ને જે કંઈ કરીએ તે ગુરુના આશીર્વાદથી છે, ભગવાનની પ્રેરણાથી છે, તેથી થાક ન લાગે. માથે માટલી મૂકે તો થાક લાગે. પણ પાણીમાં ડૂબકી મારે તો ભાર લાગે? જે કરો છો, તે તમે (ભગવાન) કરો છો! એમ માની પ્રાર્થના કરીએ. સફળતા-નિષ્ફળતા જે મળે તે એમના ઉપર છે. તેનાથી ભગવાન રાજ થાય ને સૌ રાજ

થાય તેમ કાર્ય થાય છે.’

સન્ ૨૦૧૦માં પરમ પૂજ્ય પ્રમુખસ્વામી મહારાજ દિલ્હીમાં બિરાજમાન હતા. અક્ષરધામના નિર્માણમાં ઘણાં વિઘ્નો આવ્યાં હતાં એ સંદર્ભમાં એક સંતે સ્વામીશ્રીને પૂછ્યું: ‘વિઘ્નો કેમ આવતા હશે?’

સ્વામીશ્રી કહે: ‘વિઘ્ન આવે એટલું કામ પાકું થાય અને ફરીથી કોઈ પ્રશ્ન નડે નહીં.’

આટલું કહીને સ્વામીશ્રી થોડીવાર મૌન રહ્યા અને પછી કહે: ‘ભગવાન કર્તાહર્તા છે. જ્યારે ત્યારે, જે દી - તે દી, આ વાત સમજે જ છૂટકો છે. જે કામ કરીએ તેમાં વિઘ્ન ન આવે તો પાકું ન થાય. વિઘ્ન આવે તો પાકું થાય. ભગવાનને કર્તા તો માનો છો ને! બસ, એ જ માનવાનું છે. ન થયું તોય ભગવાનની ઈચ્છા અને અને થયું તોય ભગવાનની ઈચ્છા. ભગવાનની ઈચ્છા ન હોય તો કરેલું બધું જતું રહે. તે ઘડીએ થાય કે ‘ભગવાને આમ કર્યું ને તેમ કર્યું,’ પણ ભગવાન એ કરવાના જ ન હોય! આ વાત દૃઢ રાખવી.’

પેલા સંતે પૂછ્યું: ‘ભગવાન અસુર-સંહારક છે, તો આવું વિઘ્ન આવે તો કેમ સાંભળતા નથી?’

સ્વામીશ્રી કહે: ‘ભગવાન બધું જ સાંભળે છે. થવાનું હોય તોય ન થાય અને ન થવાનું હોય તોય થાય. છતાં ભગવાન એક જ કર્તાહર્તા છે એમ માનવું ને એવો વિશ્વાસ રાખવો, એટલે દુઃખ ન થાય અને કકળાટ ન થાય કે મેં મહેનત કરી ને કેમ આમ ન થયું?’

પ્રમુખસ્વામી મહારાજ એ કક્ષાએ બિરાજે છે - જ્યાં અહંકારથી પર ભગવાનના અનન્ય કર્તાપણાની પ્રતીતિ છે, જ્યાં ‘હું’ માત્રનો પ્રલય થઈ ગયો છે એટલે કે જ્યાં ‘હું’ ભાવનું અસ્તિત્વ માત્ર નથી.

ધર્મધુરા ધારણ કર્યા બાદ પ્રમુખસ્વામી મહારાજ પ્રથમવાર પરદેશના પ્રવાસે જઈ રહ્યા હતા. સવારે સવા દસ વાગે સ્વામીશ્રી અને નવ સંતોને લઈને ઊપડેલું ‘ગૌરીશંકર’ પ્લેન આફ્રિકાના સમય પ્રમાણે બપોરે નૈરોબી એરપોર્ટ પર ઊતર્યું. પરંતુ એરપોર્ટના મેનેજર ફરમાન લઈને આવ્યા કે પ્રમુખસ્વામી મહારાજ અને પાર્ટીને પ્લેનમાંથી ન ઊતરવા દેવાનો હુકમ છે.

સાંજે સવા ચાર વાગે એ જ પ્લેનમાં સ્વામીશ્રી અને સંતો ભારત આવવા રવાના થયા. સાથેના સંતો-હરિભક્તોનાં મુખ ઝાંખા થઈ ગયાં હતાં. બીજી બાજુ આફ્રિકાના હરિભક્તો વિષાદ ભરી નજરે પ્લેનને પાછું જતું જોઈ રહ્યા હતા. પ્લેનમાં પૂજ્ય કોઠારી સ્વામી (ભક્તિપ્રિય

સ્વામી) એ પોતે જેમાં વિચરણનો અહેવાલ લખતા તે ડાયરી સ્વામીશ્રીને આપી. સ્વામીશ્રીએ તેમાં લખ્યું: ‘મહારાજ, બાપાની મરજી હોય તેમ થાય, માટે રાજી રહેવું. તેઓ જેમ રાખે તેમ રહેવું. કોઈ પ્રકારનું દુઃખ માનવું નહીં. અક્ષરરૂપ થઈ મહારાજની ભક્તિ કરવી એટલે કોઈ દુઃખ થાય નહીં.’

પ્રમુખસ્વામી મહારાજ ઘણી વખત કહે છે આ સંસાર ઊંટના બેસણા જેવો છે. જેમ ઊંટ પર બેસવામાં સ્થિરતા ન રહે તેમ સંસારમાં પણ હંમેશાં સ્થિરતા ન રહે. આવા સતત સરતા અસ્થિર સંસાર વચ્ચે જળકમળવત્ સ્થિરતા ધારી શકે એવા અસંખ્ય ભક્તોને સ્વામીશ્રીએ ભગવાનના કર્તાહર્તાનું જ્ઞાન સીંચીને નિર્ભય કર્યા છે. સ્વામીશ્રીના સત્સંગરૂપે એમને સુખદુઃખના ઊછળતાં મોજાંઓને પાર કરાવતી નૌકા મળી છે. સંસારમાં રહીને બધી જ જવાબદારીઓ અદા કરવાં છતાં ઈષ્ટદેવ અને ગુરુહરિની કૃપાથી અનેક સમસ્યાઓની વચ્ચે પણ સ્થિરતા ધારણ કરી પરમ શાંતિનો અનુભવ કરનારા આવા હરિભક્તોનો સમુદાય નતમસ્તક કરી દે છે. સ્વામીશ્રીએ સીંચેલી ભગવાનના કર્તાહર્તાપણાની સમજણથી તેઓએ વિકટ સંજોગોમાં સ્થિરતા દાખવીને હૈયામાં શાંતિ અને અલૌકિક આનંદનો અનુભવ કર્યો છે.

ન્યૂઝીલેન્ડના વેલિંગ્ટનના જીતુભાઈ ખૂબ ભક્તિભાવવાળા હતા. સંતો જ્યારે પણ વેલિંગ્ટન પધારે ત્યારે પોતાનું ઘર સંતોના ઉતારા માટે ખાલી કરી દે. પોતે ખડે પગે સેવામાં હાજર રહે. બે વર્ષ પહેલાં એમને અચાનક એક બ્રેઈન સ્ટ્રોક આવી ગયો અને તેઓ કોમામાં જતા રહ્યા. થોડા સમય પછી હોસ્પિટલમાંથી તેઓને સારવાર માટે એક નર્સિંગહોમમાં દાખલ કરવામાં આવ્યા.

અહીં સંતો એમની ખબર પૂછવા ગયા. સંતોએ તેમને પૂછ્યું ‘શરીરમાં દુઃખ થાય છે?’

જીતુભાઈ કહે: ‘ક્યારેય નહીં.’

‘કેમ નથી થતું.’ સંતોએ પૂછ્યું.

જીતુભાઈ કહે: ‘ભગવાનનો આશરો છે ને એટલે.’

સંતોએ કહ્યું: ‘તમને એમ નથી થતું ભગવાને આવું દુઃખ કેમ આપ્યું?’

જીતુભાઈ કહે: ‘ના બિલકુલ નહીં. જે બધું થાય છે એ મહારાજની ઈચ્છાથી જ થાય છે. આપણું કશું ચાલતું જ નથી. પરંતુ મનુષ્ય માત્ર એમ સમજે છે કે મેં કર્યું, પણ ‘હું’ કરવાનું આવતું જ નથી. મારા મનમાં સમજણ દૃઢ છે કે ભગવાન જે કરે તે સારા માટે જ કરે છે.’

ભગવાનના કર્તાપણાની આ સમજણ જો દૃઢ હોય તો

ગમેતેવા સંજોગોમાં પણ નિશ્ચિંત રહેવાય. હળવા રહેવાય. મારું શું થશે? કેમ થશે? એવી ચિંતાની ચિંતામાં માણસ બળી મરે છે, પણ ભગવાન જે કરશે તે સારું જ કરશે - એવો જેને વિશ્વાસ હોય તેના અંતરમાં અખંડ શાંતિ રહે છે.

અક્ષરબ્રહ્મ ગુણાતીતાનંદ સ્વામી પ્રથમ પ્રકરણની ૧૪૮મી વાતમાં કહે છે: ‘અંતરમાં ટાઢું રહ્યા કરે અને અંતરમાં ધગી ન જાય તેના બે ઉપાય છે; એક તો ભગવાનનું ભજન કરવું અને બીજું ભગવાનને સર્વકર્તા સમજવા ને તેમા સુખ આવે તો સુખ ભોગવી લેવું ને દુઃખ આવે તો દુઃખ ભોગવી લેવું. તે કહ્યું જે, દાસના દુશ્મન હરિ કે’દી હોય નહીં, જેમ કરશે તેમ સુખ જ થાશે.’

અહીં સ્વામી સમજાવે છે કે સમજણ વગર કરાતું ભજન લાંબો સમય ટકી શકતું નથી. ક્યારેક એવું પણ બને કે ભજન કરવા છતાં, પ્રાર્થના કરવા છતાં ધાર્યું પરિણામ ન પણ મળે! એવા સમયે શ્રદ્ધા ડગી જાય એટલે જ ભજનની સાથે સાથે ભગવાન જ સર્વકર્તા છે અને તે જે કરશે તેમાં મારું સારું જ છે. એવી સમજણ દૃઢ કરવી પણ આવશ્યક છે. નહીં તો અંતરમાં ટાઢક ન રહે. સતત દુઃખ, ચિંતા, હતાશા અને નિરાશાની જવાળાઓ દઝાડતી રહે.

પ્રમુખસ્વામી મહારાજ ઘણી વખત કહે છે, આ શરીર રોગનું ઘર છે અને આ લોક દુઃખનું ઘર છે. પોતાના ઘરે કોઈપણ રહેવા તો આવે જ ને! રામકૃષ્ણ વગેરે ભગવાનના અવતાર તથા શાસ્ત્રીજી મહારાજ, યોગીજી મહારાજ જેવા મહાન સંતોને અને નરસિંહ મહેતા, મીરાંબાઈ, જેવા મહાન ભક્તો આ પૃથ્વી પર આવ્યા એમનામાં કોઈ ખોટ નહોતી, તોપણ દુઃખ આવ્યાં અને એમણે સહન કર્યાં. સમજણ રાખે (ભગવાનના કર્તાહર્તાપણાની) એને દુઃખ એ દુઃખ ન લાગે. ઉપાધિમાં પણ અખંડ આનંદ રહે.

ગઢડા મંદિરના કોઠારી પૂ. અક્ષરસ્વામીને ગળાનું કેન્સર થયું હતું. અંત અવસ્થામાં તેઓ જરા પણ ખાઈ શકતા ન હતા. છતાં મહારાજ-સ્વામીના કર્તાપણાની સમજણથી તેઓનું મુખ પ્રસન્નતાથી છલકાતું. અંત સમયે ભજન કરતાં કરતાં તેઓ હસતે મુખે અક્ષરધામમાં બેસી ગયા.

કેનેડાના યુવાન સત્સંગીબંધુ ભગવાનજીભાઈ માંડવિયા એક કુશળ અને પ્રેમાળ વહીવટકર્તા હતા. રાજકીય અને સામાજિક ક્ષેત્રે જાણીતા અને ઈન્ડો-કેનેડિયન ફેડરેશનના અગ્રણી તરીકે તેઓ સૌના પ્રિય બન્યા હતા. સન્ ૧૯૮૫માં ડોક્ટરોએ ભગવાનજીભાઈને બ્લડકેન્સર થયાનું નિદાન કર્યું ત્યારે તેઓએ સહેજ પણ વિચલિત થયા વિના પોતાની

રોજિંદી પ્રવૃત્તિઓ ચાલુ રાખી.

આ જીવલેણ બીમારી વકરવા લાગી ત્યાં સુધી તેમણે કોઈને જણાવ્યું પણ નહીં. સન ૧૯૮૮માં બોનમેરો ટ્રાન્સપ્લાન્ટ માટે તેઓ હોસ્પિટલમાં દાખલ થયા ત્યારે હોસ્પિટલના એકાંતમાં પણ પ્રફુલ્લિત હતા. પોતાને બચવાની હવે કોઈ જ શક્યતાઓ રહી નથી એવું ડોક્ટરો પાસેથી જાણ્યા પછી પણ તેઓના અવાજમાં ન કોઈ ધ્રુજારી હતી કે ન હતી એમની પ્રફુલ્લિતતામાં ઊણપ!

પ્રમુખસ્વામી મહારાજની દિવ્ય કૃપાથી એમના હૈયે પ્રગટેલી મહારાજ-સ્વામીના કર્તાહર્તાપણાની સમજણ સૌને દંગ કરી દે તેવી હતી. તેઓનો એ જ્ઞાનવૈભવ એમણે અંતિમ અવસ્થામાં લખેલા બે પત્રોમાં સ્પષ્ટ અનુભવાય છે. મૃત્યુના થોડા દિવસો પૂર્વે પોતાના ભાઈને લખેલા પત્રમાં તેઓ લખે છે કે, ‘શારીરિક દુઃખ બધાને આવે છે. રામ-કૃષ્ણ પરમહંસ જેવા મહાન પુરુષોને પણ કેન્સર થયું હતું. એટલે માંદગી અને મૃત્યુથી કોઈએ ક્યારેય ગભરાવું નહીં. પ્રમુખસ્વામી મહારાજ જેવા ભગવાનના અખંડ ધારક સંતનું શરણું ક્યારેય છોડવું નહીં. જો આપણું મન તેમાંથી વિચલિત થાય તો આપણી પતિવ્રતાની ભક્તિમાં ભંગ થાય. આપણી શ્રદ્ધા, અડગ રહેવી જોઈએ.’

જ્યારે બીજો પત્ર ભગવાનજીભાઈએ એક નેતાને લખ્યો હતો. આ પત્રમાં તેઓ લખે છે કે, ‘મારી માંદગીમાં મૃત્યુ

(અનુસંધાન પૃષ્ઠ ૧૩ પરથી)

પ્રાર્થના છે. એવી પ્રાર્થનાથી મીરાંબાઈનું ઝેર - અમૃત થયેલું. એવી પ્રાર્થનાથી જ ભરી સભામાં દ્રૌપદીનાં ચીર પૂરાયાં ને લાજ રાખી. એવી પ્રાર્થનાથી જ નરસિંહ મહેતાને ત્યાં કુંવરબાઈનાં મામેરાં પુરાયાં.

ભક્તકવિ પ્રેમળદાસે સાચું જ કહ્યું છે:

‘હરિને ભજતાં હજુ કોઈની લાજ જતી નથી જાણી રે,
જેની શૂરતા શામળિયાને સાથ, વદે વેદ વાણી રે...’

અને એવી જ પ્રાર્થનાથી પ્રમુખસ્વામી મહારાજે આ વિશ્વફલક પર કલ્યાણગંગા વહેતી મૂકી અને આડી આવતી આપત્તિ માત્રને અવસરમાં પરિવર્તિત કરી દીધી છે.

એવી પ્રાર્થના જો મારા-તમારા માંદગીમાં જાગી જાય તો કામ ફતેહ થઈ જાય! કોરોના વાઈરસ તો શું, વિશ્વની તમામ બૂરાઈઓ અને બાધાઓ સામે ઝઝૂમવાનું બળ મળી જાય. વિના નાણે પણ અબજોપતિનો અમલ ચડી જાય. ગમે તેવા નકારાત્મક સંજોગો અને સમાચારોમાં મન સ્વસ્થ રહી તેને ખાળી કે ટાળી શકે. લોકડાઉનમાં ઘરમાં રહેવું

નિશ્ચિત છે છતાં મને પૂર્ણ સંતોષ છે અને આનંદ છે કે મને જીવનમાં પ્રમુખસ્વામી મહારાજ જેવા ગુણાતીત સંતનો સત્સંગ પ્રાપ્ત થયો અને એમને પ્રસન્ન કરવાની તક મળી, ભગવાન જે કરશે તે સારું જ કરશે.’

થોડા દિવસો પછી ૪૩ વર્ષની વયે ભગવાનજીભાઈ અક્ષરનિવાસી થયા ત્યારે તેમના ચહેરા પર નિર્ભય અને પૂર્ણકામપણાની ફોરમ મહેકતી હતી.

સ્વામીશ્રીની પાવન નિશ્રામાં આવા હજારો હરિભક્તો આવી ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિને પામ્યા છે.

એક કવિએ યોગ્ય જ લખ્યું છે:

‘ઈશ ઈચ્છા સંગમાં ભેળવું ઈચ્છા મ્હારી;
બે પ્રવાહો એકઠાં થાતા મધુરતા દે ખરી.’

ભગવાનની ઈચ્છામાં આપણી ઈચ્છા ભેળવી દઈએ તો જીવનમાં મધુરતા પ્રગટી જાય.

વચનામૃત કારિયાણીના ૧૦માં ભગવાન સ્વામિનારાયણ કહે છે: ‘એવી રીતે ભગવાનને વિષે જ એક કર્તાપણું સમજવું એ જ કલ્યાણનું પરમ કારણ છે.’

તો ચાલો, પ્રમુખસ્વામી મહારાજ શતાબ્દી મહોત્સવે ગુણસાગર એવા સ્વામીશ્રીમાંથી ભગવાનના કર્તાપણાની સમજણને દઢ કરી આપણે આ કોરોના મહામારીના કપરા કાળમાં અખંડ શાંતિને પામીએ.

- પ્રજાબહેન સોની (મુંબઈ) ❀

એ બંધન નહીં પણ પ્રભુભક્તિનો રૂડો અવસર મનાય, કુટુંબ અને પરિવારમાં પ્રેમ અને લાગણીનાં તોરણો બંધાય, સંપન્ના સાથિયા પુરાય, ઘરમાં એકબીજાને અનુકૂળ થઈ આનંદ અને ઉમંગના ઉજાશ પથરાય. પરિવારમાં પાવનતા અને હકારાત્મકતા ચોતરફ પ્રસરી જાય. આધ્યાત્મિકતાનાં અરમાનો ઊભરાય. પ્રભુ પ્રાપ્તિ અને મહિમાની મોજ જામે!

હા, આ બધું જ ધૂન-પ્રાર્થનાના પ્રમુખમાર્ગે પ્રયાણ કરતાં સહજતાથી પ્રાપ્ત કરી શકીએ. પછી વૈશ્વિક મહામારી Covid-19 એ કોઈ આપત્તિ જ નહીં પણ એક અમૂલ્ય અવસર બની આપણા જીવનમાં અંકિત થઈ જાય!

તો આવો, આપણે સૌ સાથે મળીને સંકલ્પબદ્ધ થઈએ કે ‘અમે ધૂન-પ્રાર્થના રૂપી પ્રમુખમાર્ગ પર સંચરીને આવેલી આપત્તિને અવસરમાં પરિવર્તિત કરીશું.’ અને તે માટે ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ, ગુરુહરિ પ્રમુખસ્વામી મહારાજ, પ્રગટ ગુરુહરિ મહંત સ્વામી મહારાજ આપણને સર્વેને બળ, બુદ્ધિ અને શક્તિ આપે એ જ તેમનાં ચરણકમળોમાં પ્રાર્થના!

- ડૉ. સરોજબહેન પ્રહલાદભાઈ પટેલ (ગોંડલ) ❀

આપત્તિને અવસરમાં ફેરવવાનું
પ્રમુખ-પંચામૃત :

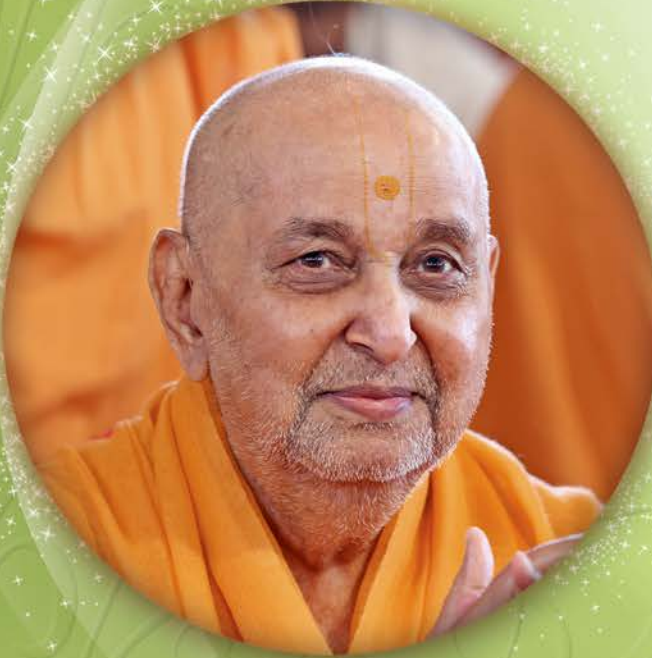
પ્રાપ્તિનો વિચાર

વર્તમાન વિશ્વ કોરોના મહામારીથી પીડાઈ રહ્યું છે. ડિસેમ્બર ૨૦૧૯માં ચાઈનાથી શરૂ થયેલી આ મહામારીએ જોતજોતાંમાં જ સમગ્ર વિશ્વને પોતાના ભરડામાં લઈ લીધું. સંસર્ગજન્ય કોરોનાના જીવલેશ વાઈરસે તબાહી મચાવી છે. વિજ્ઞાને આટઆટલી પ્રગતિ કરી હોવા છતાં હજુ આ મહામારીને નિવારવામાં માનવી પાંગળો પુરવાર થયો છે.

અનેક દેશોએ આ વાઈરસથી બચવા માટે લોકડાઉનનો સહારો લીધો. વ્યક્તિ પોતાના ઘરમાં જ કેદ થઈ ગઈ. ઘરમાં સ્વજનોની સાથે હોવા છતાં તે ખાલીપાનો અનુભવ કરવા લાગી. અવનવા વિચારોએ તેને અશાંત કરી દીધી. નિતનવી ચિંતાઓનાં વાદળોએ તેના મનને ઘેરી લીધું. હતાશા-નિરાશાના વિચારોથી આવૃત્ત મનમાં સ્વજનોની સાથે હોવા છતાં તેને જાણે કોઈ જ સુખનો અનુભવ થતો નથી.

આવા સંજોગોમાં નબળા અને મોળા વિચારોને તિલાંજલિ આપવામાં લૌકિક સમજણ કે કૌશલ્ય કામ નથી લાગતા. પરંતુ ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સમજણ જ માનવીના અશાંત મનને શાંત કરી શકે છે. આવી ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સમજણ એટલે જ ભગવાન અને ગુણાતીત સંતની પ્રાપ્તિનો વિચાર. આ વિચારથી વિપરીત સંજોગોમાં પણ હૈયામાં હિંમત રહે છે. ભગવાન અને સંતની પ્રાપ્તિના બળથી સદાય કેફમાં રહેવાય છે.

ગુરુહરિ પરમ પૂજ્ય પ્રમુખસ્વામી મહારાજ કહે છે: ‘ભગવાન ને સંત મળ્યા છે એ બહુ મોટો માલ છે. એ મળ્યા પછી રાંક શા માટે રહેવું? આપણે પણ આવા ભગવાનના ભક્ત થયા. સાક્ષાત્ પૂર્ણ પુરુષોત્તમ શ્રીજીમહારાજ મળ્યા, પછી આપણે કહીએ કે ‘મારું કેમ થશે? શું થશે? એવાં રોદણાં રડવાનાં જ ન હોય. આવો મહિમા સમજાય તો ભેટમ્ ભેટા, નહીંતર છેટમ્ છેટા. કેફમાં રહેવું, આનંદમાં રહેવું, ભગવાનની વાતો કરવી. સાચું ધન ભગવાન ને સંત છે, એ આપણને મળ્યું છે. એટલે એના આનંદમાં રહેવું. નસીબમાં છે એ ભોગવી લેવાનું છે. પણ ભગવાન ને સંત મળ્યા છે એટલે

આપણું કલ્યાણ ચોક્કસ છે. એમાં કોઈ ફેરફાર થવાનો નથી. આ લોકની સમૃદ્ધિ મળી કે ન મળી, પણ નિષ્ઠા-સમજણ પાકી છે તો ભગવાન સુખિયા કરશે ને અનેકને કર્યા છે, એવા કેફમાં રહેવું.’

અશાંત મનને શાંત અને પ્રસન્ન રાખવાનો સહજ ઉપાય સ્વામીશ્રીએ સરળ રીતે સમજાવી દીધો!

પરમ પૂજ્ય પ્રમુખસ્વામી મહારાજ ઘણીવાર નિષ્કુળાનંદ સ્વામી રચિત ‘ભાગ્ય જાગ્યા રે આજ જાણવા...’ કીર્તનનું નિરૂપણ કરતા પ્રાપ્તિના વિચારની દૃઢતા કરાવતા. સ્વામીશ્રી કહે છે : ‘પરબ્રહ્મ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ મળ્યા, યોગીજી મહારાજ મળ્યા એ આપણાં બહુ મોટાં ભાગ્ય. લોકની અંદર હોદ્દો મળે, અધિકાર મળે તોય માણસને આનંદ થઈ જાય છે. સારા જમાઈ મળે તોય રાજી થઈ જાય, સારા વેવાઈ મળે તો એનો પણ કેફ રહે છે, આનંદ રહે છે. જ્યારે આ તો ભગવાન છે, આપણા આત્માના સાચા સગા પરમાત્મા છે, એની આપણને પ્રાપ્તિ થઈ. આવો સત્સંગ મળ્યો, જોગી મહારાજ જેવા ગુરુ મળ્યા તો આપણને ચોવીસે કલાક આનંદ રહેવો જોઈએ. આવા અલૌકિક આનંદની અંદર સત્સંગ મોળો પડે ખરો? નિષ્કુળાનંદ સ્વામીએ ગાયું :

ભાગ્ય જાગ્યા રે આજ જાણવા, કોટિ થયા કલ્યાણ

ઉધારો નવ રહ્યો એહનો, પામ્યા પ્રભુ પ્રગટ પ્રમાણ

નિષ્કુળાનંદ સ્વામી કહે છે કે ભગવાન સ્વામિનારાયણ મળ્યા, એમની સેવા મળી એ જ મારાં મોટાં ભાગ્ય. આ દુનિયાની વસ્તુ તો આવે ને જાય એટલે હરખ અને શોક રહ્યા કરે.

હરખ-શોકની નદીઓ મોટી એમાં જાય તણાયો...

પરંતુ ભગવાન અને સંતની પ્રાપ્તિ થઈ એટલે તેમણે આપણને ગર્ભવાસ, લખચોરાસીના અનંત દુઃખમાંથી મુક્ત કર્યા. એ કેટલી મોટી વાત! એ કેટલાં મોટાં ભાગ્ય! જો આ વાતનો કેફ જીવમાં હોય તો પછી આપણને કોઈ જાતનો વાંધો આવે નહીં. આજે રોકડા ને કાલે ઉધાર એવું રહે નહીં. આપણો પ્રગટનો સંપ્રદાય. ભગવાનેય પ્રગટ, ગુરુય પ્રગટ ને કલ્યાણેય પ્રગટ!

કોણ જાણે આ કેમ થયું, આવ્યું અણચિંતવ્યું સુખ

ઢાળો અલૌકિક ઢળી ગયો, મળ્યા હરિ મુખોમુખ

ભાગ્ય જાગ્યા રે આજ જાણવા...

આપણા મોઢામાં સાકરનો ગાંગડો પડી જાય તો ગળપણ આવી જાય કે નહીં? એમ આ પણ એવું છે. ભગવાનની કૃપાથી આપણને આ જોગ થઈ ગયો, આ પ્રાપ્તિ થઈ ગઈ

એટલે અણચિંતવ્યું સુખ આવ્યું છે. આપણા જીવની અંદર દૃઢતા થઈ જાય તો કોઈ જાતનો વાંધો ન આવે. જે ભગવાન તપ, વ્રત, દાન કરીએ તોય ન મળે તે ભગવાન આપણને મુખોન્મુખ મળ્યા. જોગીમહારાજ જેવા સંત દ્વારા આપણને મુખોન્મુખ મળ્યા. એમની સાથે વાત કરી શકીએ, એમનો લાભ લઈ શકીએ, એમનાં દર્શન કરી શકીએ એવા સંતની આપણને પ્રાપ્તિ થઈ ગઈ.

હાથીને મળવું હોય તો કીડી મળી શકે ખરી? કીડી ગમે તેટલા પ્રયત્ન કરે તોપણ તે શક્ય ન બને. કારણ કે કીડી તો નાની, જ્યારે હાથી તો મહામોટો. તેના પગ નીચે તો કેટલીય કીડીઓ કચડાઈ જાય. પણ હાથી પોતે કીડીને મળવાનું નક્કી કરે અને પોતે કીડી જેવો થાય તો કીડીને મળવાનું સુખ આવે. એટલે કીડી પર હાથીની કૃપા થઈ ગઈ. હાથીએ કૃપા કરી તો કીડી સાથેનો મેળાપ શક્ય બન્યો. એમ ભગવાનનો મહિમા તો અનંત છે. ગમે તેટલા પ્રયત્ન કરીએ તોપણ તેમને પામી શકાય તેમ નથી. પણ ભગવાન સામેથી કૃપા કરે અને મનુષ્ય જેવા થઈને આવીને આપણને મળે તો આપણને સુખ આવે.’

ગુરુહરિ પ્રમુખસ્વામી મહારાજના મુખારવિંદ પર પરબ્રહ્મ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ અને ગુરુવર્યોની પ્રાપ્તિના દિવ્ય આનંદની સૌએ અનુભૂતિ કરી છે. જ્યારે કોઈ મહાનુભાવો કે સંતો સ્વામીશ્રી સમક્ષ ‘આપને નોબેલ પ્રાઈઝ મળવું જોઈએ...’ એ સંદર્ભની વાત કરે ત્યારે સ્વામીશ્રીનો હંમેશા એક જ પ્રતિભાવ હોય - ‘મને એક નહીં, બે બે નોબેલ પ્રાઈઝ મળ્યા છે. શાસ્ત્રીજી મહારાજ અને યોગીજી મહારાજ - એમ બે નોબેલ પ્રાઈઝ મળ્યા છે... આ સત્સંગ અને હરિભક્તોની સેવા અનેક નોબેલ પ્રાઈઝ કરતાં અધિક છે. હવે બીજા કોઈ નોબેલ પ્રાઈઝની જરૂર નથી.’

ભગવાન સ્વામિનારાયણ અને ગુરુવર્યોની પ્રાપ્તિના દિવ્ય આનંદમાં રમમાણ સ્વામીશ્રીએ પોતાના યોગમાં આવનાર સૌને પણ આ દિવ્ય આનંદનો સ્પર્શ કરાવ્યો છે. ગમે તેવી વિપરીત પરિસ્થિતિમાં પણ તેઓએ લાચારીને બદલે ભગવાન અને ગુણાતીત સંતની પ્રાપ્તિના કેફ અને બળથી જીવન જીવતા સંતો-હરિભક્તોનો એક વિશાળ આધ્યાત્મિક સમાજ તૈયાર કર્યો છે. જેમના જીવનમાં ભયંકર ઉલ્કાપાત મચ્યો હોય, દૈહિક વ્યાધિમાં ભયંકર યાતના ભોગવતા હોય, ધંધામાં જબરદસ્ત ખોટ આવવાથી પાયમાલ થઈ ગયા હોય, મોટા આવાસને છોડી નાના ફ્લેટમાં રહેવા જવાનું બન્યું હોય, છૂટાછેડામાં લાખો રૂપિયાની બરબાદી વહોરી હોય,

સંતાન શારીરિક, માનસિક ખોડખાંપણવાળું હોય કે એકના એક પુત્રને અકસ્માતમાં ગુમાવ્યો હોય છતાં બાઈ-ભાઈ આ સૌ હરિભક્તો ખુમારીથી જીવતા, આનંદથી સત્સંગ કરતાં આપણને જોવા મળે છે. તેનું કારણ સ્વામીશ્રીએ સીંચેલા પ્રાપ્તિના વિચારોની ખુમારી છે. જીવનના ગમે તેવા ઝંઝાવાતોમાં પણ તેઓ અડીખમ ઊભા રહી શક્યા છે. પ્રાપ્તિના વિચારનો પ્રતાપ એ છે કે વિપરીત પરિસ્થિતિમાં મુકાયા હોવા છતાં તેઓની ધીરજ, આનંદ અને બળ ખૂટી જતાં નથી. સામાન્ય લોકો આવી કપરી પરિસ્થિતિમાં હામ ગુમાવી દે છે એવા સંજોગોમાં આ સંતો-હરિભક્તોને પ્રાપ્તિનો કેફ હોવાથી આપત્તિ પણ અવસર જેવી લાગે છે. તેઓ હંમેશાં ધન્યતા અને કૃતાર્થતાનો અનુભવ કરે છે અને હૈયામાં સુખનો સાગર સદાય હિલ્લોળા લેતો રહે છે.

સને ૨૦૧૦ના એપ્રિલ માસમાં પરમ પૂજ્ય પ્રમુખસ્વામી મહારાજ ગાંધીનગર ખાતે બિરાજમાન હતા. ભોજન પછી સ્વામીશ્રી પત્રવાંચન કરવા વિરાજ્યા. એ દરમ્યાન અમેરિકાથી મધુભાઈનો ફોન આવ્યો.

મધુભાઈનો એકનો એક નવયુવાન સુપુત્ર અક્ષર અક્ષરનિવાસી થયો હતો. સન ૧૯૯૮માં બાયપાસ સર્જરી કરાવીને સ્વામીશ્રીએ વેસ્ટચેસ્ટરમાં ડૉ. મહેન્દ્રભાઈ અને તેઓના ભાઈ મધુભાઈ, અશોકભાઈ, ભરતભાઈના ઘરે નિવાસ કર્યો હતો. મધુભાઈનો સુપુત્ર અક્ષર ન્યૂયોર્કમાં રહીને કોલેજમાં ભણી રહ્યો હતો. ન્યૂયોર્કમાં મકાન રાખીને એકલા રહેતા એને પહેલેથી જ દૈન્યમાં તકલીફ હતી અને અચાનક હાર્ટફેઈલ થતાં તે અક્ષરનિવાસી થયો હતો. એકના એક પુત્રના અક્ષરવાસના સમાચાર થોડાક દિવસ પહેલાં મધુભાઈ અને મહેન્દ્રભાઈએ સ્વામીશ્રીને આપ્યા એ વખતે પણ આ સૌના શબ્દોમાં સ્વામીશ્રી પ્રત્યેની નિષ્ઠાનો રણકાર સાંભળી શકાતો હતો. એ વખતે પણ તેઓએ કહ્યું હતું કે, ‘બાપા! અક્ષર આપનો હતો અને આપે લઈ લીધો છે, એટલે અમને કોઈ જાતનું દુઃખ નથી. અમને પ્રતીતિ છે કે એ અક્ષરધામમાં જ બેસી ગયો છે.’ સ્વામીશ્રી પણ તેઓની નિષ્ઠા અને સમજણ જોઈને રાજી થયા હતા.

વળી, અમેરિકામાં કેટલીક અન્ય વ્યવસ્થાઓને કારણે અક્ષરના અગ્નિસંસ્કારને વાર હતી. વયગાળાના દિવસોમાં જ અક્ષરના પરિવારજનોએ પારાયણ કરાવ્યું હતું. પારાયણમાં પણ રોજ મધુભાઈ પેંડાનો પ્રસાદ રાખતા હતા. મધુભાઈની જેમ જ તેઓનાં પત્નીની અદ્ભુત સમજણનો વિશેષ અનુભવ કાર્યકર્તાઓને થતો હતો. તેઓ પણ એટલાં

જ સ્વસ્થ હતાં. વળી, આજે અક્ષરનો અગ્નિસંસ્કાર થયો ત્યારે કીમીટોરિયમમાં આ પરિવારે એક વિશેષ સભા રાખી હતી. આ સભામાં સ્થાનિક સત્સંગીઓથી માંડીને તેઓનાં સંબંધીજનો પણ ખૂબ મોટી સંખ્યામાં આવ્યાં હતાં. અગ્નિસંસ્કાર પૂર્વે સભામાં આ સૌએ પ્રમુખસ્વામી મહારાજ જેવા ગુરુની પ્રાપ્તિનો કેફ અને નિષ્ઠાની જ વાતો કરી. એટલું જ નહીં, જ્યારે અગ્નિદાહ માટે વીજળી સંચાલિત ભઠ્ઠીમાં અક્ષરનો દેહ ધકેલાઈ રહ્યો હતો એ વખતે ઊભા થઈને એમનાં મોટાં બહેને અક્ષરને સંબોધતાં વાત કરી: ‘અક્ષર! મમ્મીએ કહેવડાવ્યું છે કે તારો કોલેજમાં અભ્યાસ પૂરો થયા પછી અમારી જવાબદારી તરીકે તને ધામધૂમથી અમે પરણાવવાનાં હતાં, પરંતુ હવે એ વસ્તુ શક્ય નથી, પરંતુ અમારે મન તો એનાથી પણ આજે વિશેષ આનંદ છે કે તું આજે સાક્ષાત્ પરબ્રહ્મ સ્વામિનારાયણ ભગવાનને વરવા જઈ રહ્યો છે. આનાથી મોટો આનંદ અને ઉત્સવ કયો હોઈ શકે?’

એકદમ સ્વસ્થપણે આંખમાં આંસુ વગર અંતરની નિષ્ઠાથી તેઓનાં યુવાન બહેન બોલી રહ્યાં હતાં, ત્યારે કીમીટોરિયમમાં ઉપસ્થિત સૌની આંખોમાં આંસું હતા. સૌને પેંડા વહેંચવામાં આવ્યા હતા, પણ પેંડા ખાવાનો કોઈને હોંશ ન હતો. સ્વસ્થ હતી ફક્ત ત્રણ જ વ્યક્તિઓ - મધુભાઈ, તેઓનાં પત્ની અને તેઓની દીકરી.

વળી, મધુભાઈએ ફોનમાં સ્વામીશ્રીને જણાવ્યું : ‘બાપા! અક્ષર અક્ષરનિવાસી થયો, પણ પાછળ કોઈ જ રડ્યું નથી, કોઈને દુઃખ નથી. અક્ષર અક્ષરધામમાં જ બેસી ગયો છે એ સમજણ રાખી છે અને આજે અક્ષરનો અગ્નિસંસ્કાર સારી રીતે થઈ ગયો. ઉત્સવ સારી રીતે થઈ ગયો.’

સ્વામીશ્રી કહે : ‘આપ બધામાં સત્સંગ છે અને પાકી સમજણ છે એટલે શાંતિ છે. એ ધામમાં જ બેઠો છે. બધાને જ્ઞાન-સમજણની દૃઢતા છે અને વિશેષ થાય એ આશીર્વાદ છે.’

મધુભાઈ કહે : ‘આપનો પ્રેમ છે, અક્ષર રાજીપો લઈને ગયો, એવી રીતે અમે પણ આપનો પ્રેમ અને રાજીપો લઈએ એ આશીર્વાદ આપજો. આપની દયાથી અગ્નિસંસ્કાર સારી રીતે થઈ ગયો.’

આ સાંભળી ભાવાર્દ્ર વેણ સાથે સ્વામીશ્રી કહે : ‘ભગવાનના ભક્તના કોઈપણ પ્રસંગ એ ઉત્સવ જ હોય.’

ન્યૂઝિલેન્ડના મહેશભાઈ સોલંકીનો પ્રજ્ઞાયક્ષુ પુત્ર કુશલ જ્યારે પણ સ્વામીશ્રીનાં દર્શને આવે ત્યારે હસતા હહેરે

બાપાને તબિયતના ખબર પૂછે. બ્રેઈલ લિપિમાં શિક્ષાપત્રીના શ્લોકનું વાંચન કરી સંભળાવે. તા. ૪-૮-૨૦૦૮ના રોજ સ્વામીશ્રી અટલાદરામાં બિરાજમાન હતા, ત્યારે કુશલની પ્રાપ્તિના કેફનું સ્મરણ કરતાં કહે, ‘એ પાછો જાણે એને દરદ નથી, એવું કેફમાં બોલે.’

સેરિબ્રલપાલ્સી - સ્નાયુઓની બીમારીનો ભોગ બનેલ સંદીપ એના પિતા સાથે વ્હીલચેરમાં સ્વામીશ્રીનાં દર્શન-આશીર્વાદ માટે આવ્યો હતો. તેના મુખ ઉપર સ્વામીશ્રીરૂપી ગુરુહરિ પ્રાપ્ત થયાની ખુમારી છલકતી હતી. પૂર્ણકામપણું મનાઈ ગયું હતું. સ્વામીશ્રીએ તેના શરીર પર હાથ ફેરવીને જ્યારે આશીર્વાદ આપ્યા ત્યારે તેણે બીજી કોઈ માંગણી કરવાની જગ્યાએ એટલું જ માગ્યું કે ‘મને નિર્વાસનિક કરીને ધામમાં લઈ જાવ.’ ત્યારે સ્વામીશ્રીએ તેને કહ્યું: ‘તું ભગવાનનું ભજન કરજે, મહારાજ સુખિયા કરશે.’

વૌશિંગ્ટનના અમિતભાઈ શાહના પુત્ર વિવેકની આંખોની રોશની ધીરે ધીરે ઘટતી જતી હતી. ફક્ત આકાર જ દેખાતા. તેણે અચાનક જ સ્વામીબાપાના આશીર્વાદ લેવાની ઈચ્છા કરી. ઘણા પ્રતિકૂળ સંજોગો છતાં ફક્ત ત્રણ દિવસ માટે વિવેકને લઈને તેનાં માતા-પિતા અમેરિકાથી ભારત આવ્યાં. સ્વામીશ્રી ત્યારે અટલાદરામાં બિરાજમાન હતા. મુલાકાત દરમિયાન સ્વામીશ્રીએ અતિ કરુણાથી એની બંને આંખો ઉપર હાથ ફેરવ્યો. ત્યારે વિવેકે એટલું જ માગ્યું કે ‘હવે મને દેખાય કે ન દેખાય એનો રંજ નથી. ભગવાને મારા માટે જે નક્કી કર્યું છે એ હું સ્વીકારી લઈશ.’ આટલું કહ્યા પછી તે ગુણાતીતાનંદ સ્વામીની વાત બોલ્યો: ‘ભગવાન તો ભક્તની રક્ષામાં જ બેઠા છે.’

સ્વામીશ્રીએ અર્પેલ - I will always be with you - હું સદાય તમારી સાથે રહીશ - અભયવચન, રક્ષાકવચને જાણે વિવેકે પચાવ્યું હોય, તેનું અહીં દર્શન થતું હતું. સ્વામીશ્રી હંમેશા કહેતા, ‘આપણને ભગવાનનો આશરો છે. શાસ્ત્રીજી મહારાજ ને યોગીજી મહારાજ જેવા ગુરુ મળ્યા છે, એટલે એમના સુખે સુખિયા છીએ.’ આ વાત હરિભક્તોએ પોતાના જીવનમાં આત્મસાત્ કરી હતી.

સાંગલીના ગોપાલભાઈને ધંધામાં બરકત નહીં, છતાં કોઈ ફરિયાદ કે આશીર્વાદની અપેક્ષા નહીં. તેઓ તો પ્રાપ્તિના કેફમાં સ્વામીશ્રીને કહે, ‘આપ ચિંતામણિ તુલ્ય મળ્યા છો એટલે મારે બીજી કોઈ ચિંતા નથી. ધંધાનું જે થયું હશે એ થશે, પણ આપ મળ્યા એ મારા માટે વધારે મહત્વનું છે.’

તા. ૫-૧૦-૨૦૦૭ના સ્વામીશ્રી લાંડન બિરાજતા

હતા. લ્યૂટનથી આવેલા મનસુખભાઈ પટ્ટણીની અતિશય ડાયાબિટીસને લીધે અંધાપાની સ્થિતિ, તેઓનાં પત્નીની શારીરિક અનેક વ્યાધિઓ અને સગાંઓનું સત્સંગ મૂકવા માટેનું, કંઠી તોડી નાખવા માટેનું દબાણ આદિ વિગતો ચિત્તરંજનભાઈ પટેલ સ્વામીશ્રી સમક્ષ વર્ણવી રહ્યા હતા. ત્યારે મનસુખભાઈ સહસ્રા બોલી ઊઠ્યા હતા: ‘બાપા! આપ નિશ્ચિંત રહેજો. અમે તમારા સુખે સુખિયા છીએ. તમારા બળે જીવીએ છીએ. કોઈ કાળે ગમે એવી પરિસ્થિતિ આવશે, પણ કંઠી તૂટશે નહીં.’ તેઓનો આવો કેફ જોઈને સ્વામીશ્રીએ તેમના પર અપાર પ્રસન્નતા વરસાવી.

સ્વામીશ્રી ક્યારેક નાની એવી મુલાકાતમાં પણ હરિભક્તોમાં પ્રાપ્તિનું અમૃત સીંચી દેતા. તા. ૭-૮-૨૦૦૮ અમદાવાદમાં સ્વામીશ્રીએ મુલાકાત દરમિયાન હરીશભાઈ ભૂપતાણીને જણાવ્યું કે ‘શોર્ટ એન્ડ સ્વીટ, સુખનું ફળ શાંતિ અને દુઃખનું ફળ અશાંતિ. ભગવાન અને સંત મળ્યા એ મોટું સુખ છે. એમાં દૃઢ વિશ્વાસ, દૃઢ ભક્તિ રહે એટલે શાંતિ રહે. પછી આ લોકનાં સુખ-દુઃખ તો આવ્યાં કરે ને જાય પણ ખરાં, પણ પેલો વિશ્વાસ છે એટલે શાંતિ રહે.’

સ્વામીશ્રીએ સુખ અને શાંતિનો રાજમાર્ગ ભગવાન અને સંતની પ્રાપ્તિ, તેમનામાં દૃઢ વિશ્વાસ અને દૃઢ ભક્તિ બતાવ્યો છે.

ચાલો, અહીં સ્વામીશ્રીએ દઢાવેલા પ્રાપ્તિના થોડા વિચારોનું આયમન કરીએ.

- જીવનમાં મહારાજ ને સ્વામી મળ્યા છે તે સત્સંગ. તેને સાચવી રાખવો. ઘરેણાં તિજોરીમાં મૂકીને ખંભાતી તાળું મારીએ છીએ ને? ભગવાન ને સંત એના કરતાં મોટાં છે કે નહીં? એને કેટલા સાચવવા પડે? બેદરકારી રાખીએ, બેપરવાહ રહીએ તો હાથમાં આવેલું ચાલ્યું જાય. કાંઠે આવેલું જાય.
- જેને ભગવાન અને સંત મળ્યા છે તેને અખંડ પ્રાપ્તિનો કેફ વર્ત્યા કરે તેને દુઃખ મનાતું જ નથી.
- જેને ભગવાન અને સંતની પ્રાપ્તિ થઈ, તેની પાસે કાંઈ ન હોવા છતાં તેને પૂર્ણપણું મનાય.
- પ્રાપ્તિમાં કોઈ વાતે અધૂરું નથી. એક જ વસ્તુ કે હવે તેમની(સત્પુરુષ) આજ્ઞામાં નિઃસંશય થઈને મંડ્યા રહો, તો કોઈ જાતનો વાંધો આવે નહીં.
- આ દેહ નાશવંત છે. દેહની સાથે બધું જ ઊપડી જવાનું છે, પણ ભગવાન અને સંતની જે પ્રાપ્તિ થઈ

(અનુસંધાન પૃષ્ઠ ૯ પર)

આપત્તિને અવસરમાં ફેરવવાનું
પ્રમુખ-પંચામૃત :

કથાવાર્તા

એક ખૂબ જાણીતો પ્રસંગ છે. ભુજમાં એક શેઠને ત્યાં એક સંત આવ્યા. શેઠે તેઓનો ખૂબ ભાવથી સત્કાર કર્યો. બપોરે ભોજન બાદ વિદાય લેતાં પૂર્વે આ સંતે શેઠને બે ચિઠ્ઠીઓ આપી.

શેઠે પૂછ્યું: આ શું છે?

સંતે કહ્યું: ‘તમે ખૂબ સુખી હો ત્યારે પહેલી ચિઠ્ઠી ખોલજો ને ખૂબ દુઃખ આવે ત્યારે બીજી ચિઠ્ઠી ખોલજો.’ આટલું કહી તેઓએ વિદાય લીધી.

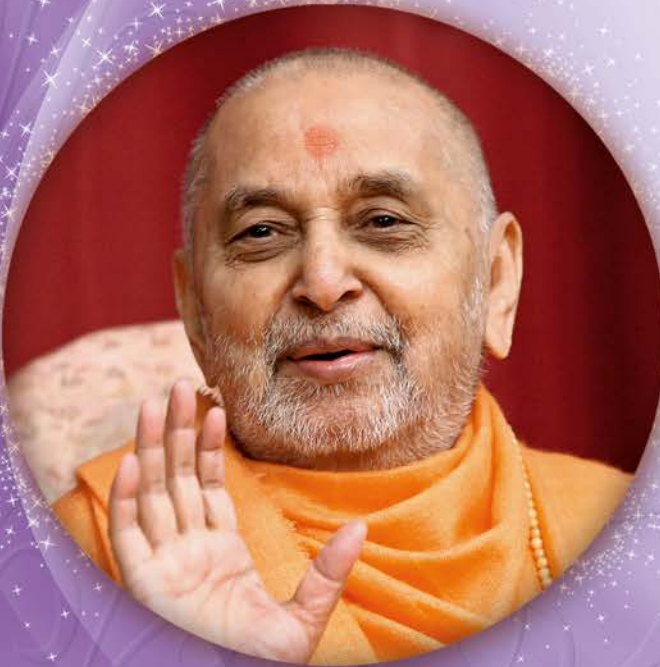
શેઠને ત્યાં સુખ-સમૃદ્ધિ તો હતી જ એટલે તેઓએ સંતે આપેલી પહેલી ચિઠ્ઠી ખોલી. તેમાં લખ્યું હતું, ‘આ પણ એક દિવસ ચાલ્યું જશે.’

થોડો સમય વીત્યો અને વિનાશક ધરતીકંપ આવ્યો. શેઠનું ઘર, મિલકત બધું જ જમીન-દોસ્ત થઈ ગયું. તેઓનો પરિવાર હાથે-પગે થઈ ગયો. અચાનક જ આવું દુઃખ આવી પડ્યું એટલે શેઠાણીએ શેઠને યાદ અપાવ્યું કે, પેલા સંતે આપેલી બીજી ચિઠ્ઠી ખોલો. શેઠે ચિઠ્ઠી ખોલી તો એમાં લખ્યું હતું કે ‘આ પણ એક દિવસ ચાલ્યું જશે.’ સંતના આ શબ્દો વાંચતાં જ ઉદાસ શેઠ અને શેઠાણીના ચહેરા પર એકદમ જ સ્મિત રેલાઈ ગયું અને અંતરમાં શાંતિ થઈ ગઈ. તેઓને જીવન જીવવાનું નવું જોમ મળી ગયું.

અંગ્રેજોમાં પણ આ જ અર્થ ધરાવતી કહેવત છે :

‘THIS TOO SHALL PASS.’

અત્યારે સમગ્ર વિશ્વ કોરોનાના અત્યંત પેચીદા અને પડકારજનક સંકટનો સામનો કરી રહ્યું છે. વિશ્વના મોટાભાગના દેશોમાં કોરોના વાઈરસનો ચેપ પ્રસરી ગયો છે. લાખો લોકોએ આ વાઈરસથી પોતાના જીવ ગુમાવ્યા છે. હજારો લોકોની આજીવિકા ચાલી ગઈ છે. આગળનું શું થશે એ કોઈને ખબર નથી. આવા સંજોગોમાં તો ડરના માર્યા નાસ્તિકમાં પણ ભગવત શ્રદ્ધાનાં બીજ અંકુરિત થયાં છે. બધા જ કોરોનાનો સામનો થઈ શકે તેવી વેક્સિનની રાહ જોઈ રહ્યા છે, અને વળી સૌ એવી ચમત્કારી દવાની રાહ જોઈ રહ્યા છે, જે આ વાઈરસને નાથી શકે. કોરોનાને

લીધે થતી શારીરિક અને આર્થિક તકલીફો તો દેખાય છે, પરંતુ નથી દેખાતી માનસિક યાતનાઓ! અનેક સંશોધનો દર્શાવી રહ્યાં છે કે હજારોની સંખ્યામાં લોકો ડિપ્રેશન, એક્ઝાઈટી, અનિદ્રા, આત્મહત્યા, ઘરેલુ હિંસા, મદ્યપાન જેવી તકલીફોમાં સપડાઈ ગયા છે.

આ બધી તકલીફોમાંથી ઊગરવાનો કોઈ ઉપાય છે ખરો? એક શ્લોકમાં કહ્યું છે કે

चक्रवत् परिवर्तन्ते सुखानी व दुःखानी च ।

વિપત્તિને વિસારીને વિજય કેમ મળશે?

વાદળોમાં ઘેરાયેલો સૂર્ય પાછો પ્રકાશિત ક્યારે થશે?

આનો એક જ ઉપાય છે, સમજણ. અને એ સમજણ કેળવવાનો પ્રમુખમાર્ગ છે - કથાવાર્તા.

અક્ષરબ્રહ્મ ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ ભગવાન સ્વામિનારાયણને પૂછ્યું કે ધ્યાન કરવું, વાતું કરવી, માંદાની સેવા કરવી અને આત્મારૂપે વર્તવું - એમાં અધિક શું? ત્યારે શ્રીહરિએ ઉત્તર આપતાં કહ્યું કે વાતું કરવી એ અધિક છે. શ્રીહરિની આ આજ્ઞા થઈ ત્યારથી ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ કથાવાર્તાનો સોપો પડવા દીધો ન હતો.

ગુરુહરિ પ્રમુખસ્વામી મહારાજને કથાવાર્તા કરવા-સાંભળવામાં ખૂબ આનંદ આવતો. અને એટલે જ યોગીબાપાના ધામગમન બાદ સ્વામીશ્રીના વિદ્યુતવેગી વિચરણમાં અસંખ્ય પધરામણીઓ, રોજના પ-૬ ગામની મુલાકાત, પત્રલેખન, નગરયાત્રાઓ, મૂર્તિપ્રતિષ્ઠાઓ જેવી અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓની વચ્ચે પણ તેમણે કથાવાર્તાને ક્યારેય વિરામ આપ્યો નથી કે ક્યારેય ગૌણ કરી નથી. ક્યારેક ફાનસના અજવાળે, ક્યાંક વરસતા વરસાદમાં, ક્યારેક ૧૦૨° તાવ ભરેલા શરીરે, ક્યારેક ભોજન-આરામને ઠેલીને, ક્યારેક રાતના ૧૨ વાગવા આવ્યા હોય છતાં કથાવાર્તાનો ક્યારેય સોપો પડવા દીધો નથી.

સન ૧૯૭૮માં વિદેશ પ્રવાસ બાદ મુંબઈમાં સ્વામીશ્રી વિષમ જવરમાં પટકાયા. શરીરની સુધ ન રહે અને હાથ પણ હલી ન શકે એવી તીવ્ર નબળાઈ આવી ગઈ. ૧૦ દિવસ સુધી પથારીમાંથી ઊભા પણ ન થઈ શક્યા. ૧૦ દિવસ બાદ સારું લાગ્યું એટલે પથારીમાંથી બેઠા થઈ પહેલીવાર થોડાં ડાંગલાં ચાલ્યા. અને તે જ દિવસે બપોરની કથામાં સૌને સ્વામીશ્રીની કથાવાર્તાની રુચિનાં દર્શન થયાં.

એ વખતે એક પાર્ષદ વચનામૃત ગઢડા પ્રથમનું ૧૫મું મોંઢે બોલ્યા અને સ્વામીશ્રીએ ધીમા, માંદા સ્વરે તેના પર નિરૂપણ ચાલુ કર્યું. પરંતુ થોડી જ વારમાં વાતો કરતા,

એટલા એકતાર થઈ ગયા કે તેમનો જુસ્સો જોઈને બધા અચરજમાં ડૂબી ગયા. શરીરે ખૂબ કસર હતી તે છતાં દેહના દુઃખનો લેશ પણ અણસાર આવવા દીધા વિના સ્વામીશ્રીએ અમૃતવાણીનો અસ્ખલિત પ્રવાહ વહાવીને સૌને તૃપ્ત કરી દીધા. અશક્તિ ખૂબ હતી છતાં તે છતાં બ્રહ્મખુમારીથી સૌનાં હિતકારી અમૃત વચનો વરસાવતા સ્વામીશ્રીના હૃદયના ધબકારા ડોક્ટર્સે માપ્યા ત્યારે તેઓ આશ્ચર્યમાં ગરકાવ થઈ ગયા! સ્વામીશ્રીના હૃદયના ધબકારા ૧૨૦ થઈ ગયા હતા. આ જોઈ ડોક્ટર ચિંતાતુર થઈ ગયા અને તેઓએ સ્વામીશ્રીને કથાવાર્તાને વિરામ આપવાની આજ્ઞા કરી. ત્યારે તેઓની વિનંતી સ્વીકારી સ્વામીશ્રીએ કથાવાર્તાને વિરામ આપ્યો.

હરિલીલામૃતમાં લખ્યું છે કે ‘સત્સંગનો કૃષ્ણ કથા જ પાચો.’ તે જ વાત સ્વામીશ્રી પણ ઘણી વખત કહેતા કે આપણો સંપ્રદાય કથાવાર્તા પર ઊભો થયો છે. ગુણાતીતાનંદ સ્વામીથી લઈને ગુણાતીત ગુરુઓની કથાવાર્તાના પછંદાઓના લીધે આજે બી.એ.પી.એસ.ના વિજય પતાકા નવખંડ ધરતી પર લહેરાય છે. અને આ જ કથાવાર્તાના પરિપાકરૂપે એવા વિરલ ભક્તોનો વિશાળ સમુદાય તૈયાર થયો છે કે જેમણે આપત્તિને ઠોકર મારીને તેને અવસરમાં પલટાવી દીધી છે.

જૂનાગઢ પાસે લીલાખાના ભક્તરાજ છગનભાઈનું જીવન શ્રીહરિના પરમ ભક્તરાજ પર્વતભાઈના ચરિત્રની ઝાંખી કરાવે તેવું હતું. કથાવાર્તાના શ્રવણથી તેઓનું કલેવર એવું તો મજબૂત ઘડાયું હતું કે કપરા સંજોગો પણ તેઓની સત્સંગ પ્રત્યેની સમજણને ડગાવી શક્યા નહોતા. એક દિવસ તેમનાં ધર્મપત્નીએ તેઓને અચાનક કહ્યું, ‘મને શ્રીજીમહારાજ અક્ષરધામમાં લઈ જવા આવ્યા છે. તમે જૂનાગઢ વાડી સાચવવા જાવ ને હું ધામમાં જાઉં છું.’ આટલું કહેતાં છગનભાઈનાં પત્નીએ દેહ છોડી દીધો.

પોતાની અર્ધાંગના આવી રીતે સાવ અચાનક ધામમાં પધાર્યા તેનો આઘાત તેઓ કથાવાર્તાના બળે ખમી ગયા. એટલું જ નહીં, પરંતુ સાક્ષાત્ ભગવાન તેઓનાં પત્નીને તેડવા આવ્યા તેનાં પ્રત્યક્ષ દર્શનથી કથાવાર્તામાં સાંભળેલી ભગવાનના સામર્થ્ય અને ભક્તવત્સલતાની વાતો એમને પ્રત્યક્ષ થઈ ગઈ. આ પ્રસંગ પછી પોતાનાં પત્નીને શ્રીહરિ ધામમાં તેડી ગયા છે તેની પ્રતીતિનાં રણકાર તેઓના સ્વરમાં કાયમ સંભળાતો.

અમેરિકાના યુવક નીરલભાઈ પટેલનું ચરિત્ર તો સૌએ મુંબઈ ખાતે યોજાયેલા બ્રહ્મસ્વરૂપ પ્રમુખસ્વામી મહારાજના

(અનુસંધાન પૃષ્ઠ ૯ પર)

SARANGPUR NI RANGBHU MA...

A historical travel guide to Pramukh Swami Maharaj's guru bhakti

Join us as we transport you to Pramukh Swami Maharaj's eternal residence, his guru Shastriji Maharaj's most beloved location – Sarangpur, in an exploration of guru bhakti.

Hangin on by an agna

Botad Station. Sweltering humidity and lashing rains. Sadhu Narayanswarupdas (the name given to Pramukh Swami Maharaj when he was initiated as a sadhu) arrives late at night, after having stood on the footsteps of a train carriage all the way from Atladara. With just one call from his guru Shastriji Maharaj, he dropped everything to be with him.

The road from Botad to Sarangpur that we travel on now was not the road that our guru traversed. At the dead of night, Narayanswarupdas walked through 10 kilometres of puddles and

slurries of mud with just one aim - to obey Shastriji Maharaj's wish.

Shastriji Maharaj, suffering from arthritic pain, was in Sarangpur. Concerned devotees had gathered before him, trying to find a way to ease his plight. For Shastriji Maharaj, however, medicine was not the solution. Instead, he wanted Narayanswarupdas, whom he affectionately called Narayanda, to sing the Bhaktachintamani. This for Shastriji Maharaj was his medicine and his pain relief.

Upon hearing Shastriji Maharaj's message from a devotee, Narayanswarupdas dropped everything to go to his guru instead. His love for Shastriji Maharaj meant that no obstacle was insurmountable. Despite being 200 kilometres away, with no money to arrange travel and

no space left in the carriage to sit, Narayanswarupdas travelled for hours by standing on the footsteps of a train carriage.

Yet the end of the train ride did not mark the end of the journey. The only way from Botad Station to the feet of his guru was a further challenging walk of 10 kilometres to Sarangpur Mandir. Every step was for his rajipo, every challenge was an opportunity to please him and every breath was his bhakti for Shastriji Maharaj. Nothing was more important.

When Shastriji Maharaj saw Narayanswarupdas drenched by the rains he got up and embraced him, showering his rajipo on him.

Rajipo in 24 feet

Wandering through the village, the magnificent gate of Sarangpur Mandir will be hard to miss. With a bridge 24ft in width leading up

to it, it is a spectacle of ornate traditional motifs.

Why 24ft specifically? Narayanswarupdas, in charge of the construction, had wanted the bridge to be 16 feet wide. He thought that since it was a mandir in a nondescript village in the Kathiawad region there was no need for such a broad and expensive bridge. The sadhus themselves were doing the manual labour and there was barely any money to build a larger bridge.

Yet, Shastriji Maharaj insisted that a 24ft wide bridge be made. Shastriji Maharaj knew that in the future thousands would flock to Sarangpur. Narayanswarupdas tried to reason with Shastriji Maharaj that a 24ft bridge was unnecessary, which they simply could not afford. Shastriji Maharaj conceded, leaving Narayanswarupdas to do as he saw best.

That evening, Shastriji Maharaj called Narayanswarupdas into his room and requested him to sing and explain Bhaktachintamani chapter 86.

‘Evā vachan āgnā, tame jānya chhe ke jānya nathi,

Evā vachan jo jāno amārā, to pādo sahu sujān,

Evu nā manāy antare, to kem mānyu chhe kalyān?’

Meaning: ‘Have you understood the words of my command or not! If you have, then obey them. However, if you do not believe them from within then in what do you believe lies your liberation!’

At once, Narayanswarupdas realized what Shastriji Maharaj was trying to tell him – that there was nothing better than his guru’s

wish. For Narayanswarupdas, only one task was important, and that was to make his guru’s wish his duty. He immediately told Shastriji Maharaj that a 24ft wide bridge will be built. It did not matter how much it would cost, his guru’s rajipo was priceless.

Today, we can see the bridge and beautiful gateway as symbols of Swamishri’s guru bhakti towards Shastriji Maharaj.

The pillars of SARANGPUR MANDIR

Stepping through the gate, you’ll be able to see the crown jewel of Sarangpur. The BAPS Mandir stands tall, with its shikhars (spires) up amongst the clouds, and its stones glistening in the sun. It is breathtaking! But beyond the beauty of the mandir itself are the countless prasangs and incidents of devotion which took place here.

Built on the land that Bhagwan Swaminarayan himself had consecrated, 25-year-old Narayanswarupdas was appointed by Shastriji Maharaj as the kothari. On 2 September 1947, Shastriji Maharaj wrote him a letter, expressing the highest form of rajipo upon him:

“Sadgurus like Nishkulanand Swami were non-acquisitive and ascetic, but they realized the wishes of Maharaj to serve in the mandirs and increase Satsang. Thus they performed this service for the happiness of Maharaj and the whole of Satsang, and they attained his rajipo. You have been given such an opportunity to serve, so you should not forget this moment of precious service and

accept it with love and respect.”

After writing this letter, Shastriji Maharaj instructed Narayanswarupdas in person to become kothari of his beloved mandir. At first, he declined, stating he was not right for this task since he was still young and had no knowledge of social proceedings or accounts. But Shastriji Maharaj recognized the talent and potential within this young sadhu and gave him blessings to accept the responsibility. At such a young age, he intuitively obeyed the instructions of his guru, and the mandir itself became a monument of his guru bhakti.

Lessons learnt from agna

Right next to the Sarangpur Mandir is a Sanskrit Pathshala. From a young age Shantilal (Pramukh Swami Maharaj’s childhood name) took pride in his studies, no matter what obstacles he had to face. Shantilal completed his fifth standard in a school in Chansad and wished to pursue studying further. There were no classes available at the time, and going to Bocharan to study in a British school would have required him to redo his fourth and fifth years, and so he decided not to join. This, however, did not stop him from pursuing his studies further.

He organized a class with a teacher in a nearby village, but due to their not being enough students the plan fell through. Eventually, he joined a school in Padra. Not owning a bicycle, he would travel as a pillion rider or sometimes walk the distance himself.

Shantilal never wanted to burden others by asking for a lift,

yet his nature was such that his fellow classmates were always eager to take him along. He had always been inclined towards studies and aspired to become proficient in English. When Shastriji Maharaj came to Chansad he would routinely ask Shantilal about how his studies were going on and even when he asked him to become a sadhu, he promised Shantilal that he would arrange for him to learn English.

In the end, however, Shastriji Maharaj gave instruction to study Sanskrit instead of English. Though it was Narayanswarupdas' desire to study English, his guru's wish became his own wish.

Shastriji Maharaj would fondly call him 'Shastri' despite the fact that he had not studied Sanskrit to the Shastri level. When Narayanswarupdas asked him the reason behind this, he replied that 'From the moment you started studying Kaumudi you became a Shastri'. This is the love that the guru had for his disciple, and the disciple's love for his guru was mirrored by his obedience to the wishes of his guru.

Smruti becomes Sakshatkar

As you walk around the Sarangpur Mandir precincts, you will notice the lush grass and trees that surround the various buildings. Often, Pramukh Swami Maharaj walked in the orchard.

One early morning in 1987, Pramukh Swami Maharaj was walking in the orchard, observing the blooming flowers and fruit trees, as well as engaging with the various sadhus who had sat around the walkway.

Swamishri noticed Brahmaprakash Swami carrying his potlu over his shoulder, who after arriving from Ahmedabad on that day, was preparing to leave. Swamishri called Brahmaprakash Swami closer, and just as he was about to put down his potlu, Swamishri told him to hold it and walk with him.

Whilst continuing his brisk walk, Pramukh Swami Maharaj asked Brahmaprakash Swami trifle questions such as, "When are you leaving?" and "How long will it take?" This continued for four more laps, and with each step, Brahmaprakash Swami felt his potlu get heavier.

Finally, Swamishri's walking finished and Brahmaprakash Swami could not resist asking Pramukh Swami Maharaj why he had made him carry the potlu. Swamishri's response shed a light on his intense appreciation for his gurus. He explained, "So that you would understand how Shastriji Maharaj and Yogiji Maharaj carried two to three potla at once, walking endless miles for this Sanstha."

Pramukh Swami Maharaj not only did the same to serve the Sanstha that Shastriji Maharaj worked so hard to establish, but he took every chance to remind the sadhus and devotees of the sacrifices his gurus had made. Remembering Shastriji Maharaj and Yogiji Maharaj and spreading their glory to others was how Pramukh Swami Maharaj continued to serve his gurus with love, even after they had returned to Akshardham.

A Snapshot of a unique bond

Sadhu Narayanswarupdas' joy of being with his guru and Shastriji Maharaj's joy of being with his disciple were unique. In 1939, a satsangi named Hargovindbhai had brought his friend, the magistrate of Dholka, Shankarprasad Mulshankar Trivedi, to have darshan of Shastriji Maharaj in Sarangpur.

On seeing the humble residence of a guru with such charisma touched the heart of Shankarprasad, a passionate photographer. Shankarprasad took a photo of Shastriji Maharaj and Hargovindbhai.

With just one photography plate left in his camera, Shankarprasad expressed a wish to photograph Shastriji Maharaj alone. Shastriji Maharaj, however, called for his beloved Narayanda. Shankarprasad assumed that an elderly sadhu would arrive, but instead it was the 18-year-old Sadhu Narayanswarupdas.

Shastriji Maharaj's face lit up. He was seated in the same position as he had been with Hargovindbhai, in the same location and yet there was a newfound delight on Shastriji Maharaj's face. The only thing that had changed was the addition of his favourite shishya.

Shastriji Maharaj lovingly told him to fold his hands whilst facing the camera. There was a stark difference in Shastriji Maharaj's smile in both pictures. Shankarprasad's lens had provided a vignette of Shastriji Maharaj and Pramukh Swami Maharaj's divine bond, with both guru and shishya

side by side. It was picture perfect.

Until his last breath

To the right of the Mandir lies the Chiku Vadi. It was here that Pramukh Swami Maharaj reigned over countless hearts. No matter where you were, your heart desired only to be in the Chiku Vadi, awaiting darshan of Swamishri.

Even at the age of 95, a day before he returned to Akshardham, he was still giving darshan to his devotees from his room. He had made a promise to his guru when he became Pramukh of this Sanstha: “Today, Oh Gurushri, in front of you and this gathering, I pledge that I shall sincerely uphold my duties, without caring for my body, and in every way remain loyal to the Sanstha and faithful to you until my last breath.”

Every time he came out to give darshan it was an act of krupa and an act of guru bhakti. For Pramukh Swami Maharaj, the promise he had given his guru was the blueprint to how he would live and serve Shastriji Maharaj’s Sanstha, sadhus and devotees.

He never once failed the promise he had given to his guru. Every devotee, no matter how old they were, would say that Pramukh Swami Maharaj was theirs, that he was always there whenever they needed him. He gave his everything to us, to the Sanstha, for the sake of his guru.

Home is where the Guru is

To the right of the mandir lies Shastriji Maharaj’s Smruti Mandir. A tangible tribute to his guru, Pramukh Swami Maharaj had put his heart and soul into

its construction. Obtaining the blessings of his guru Yogiji Maharaj, Pramukh Swami Maharaj built a small single-shikhar mandir on the cremation spot of his guru Shastriji Maharaj. The Smruti Mandir has Bhagwan Swaminarayan’s charanarvind and, to honour Shastriji Maharaj and his achievements, Swamishri consecrated a marble murti.

Building Sarangpur Mandir was no easy feat. Shastriji Maharaj built the mandir under arduous conditions, yet never wavered in his dedication to establishing the glory of Akshar-Purushottam Maharaj. Pramukh Swami Maharaj wanted to ensure that all of Shastriji Maharaj’s selfless efforts would forever be remembered. On 19 April 1981, the pratishtha mahotsav of the Smruti Mandir was held on a grand scale.

In his last years, a wheelchair bound Pramukh Swami Maharaj would insist on going for darshan to the Smruti Mandir, despite of the hot sun or in the pouring rain. Such was the love and devotion he had for Shastriji Maharaj.

Sadaiv Sarangpursya Ramiye

Finally, we have Pramukh Swami Maharaj’s cremation spot shrine, Pramukh Mandiram. Prior to his earthly departure, Swamishri had declared this location. This was his final act of guru bhakti and ishta bhakti.

The great poet Kabir has said: “Guru Govind dono khade, kisko lāgu pāy,

Balihāri gurudev ki, jine Govind diyo batāy.”

“With God and the guru both standing in front of you, to whom

do we bow to first?

To the guru, for he is the one who showed us the path to God.”

Pramukh Swami Maharaj’s holy cremation spot saliently pays homage to both God and guru with such deft and flair. Forever doing darshan of Bhagwan Swaminarayan and forever basking in the drashti of his guru. In one sankalp, in a letter written to Shastriji Maharaj, Pramukh Swami Maharaj wholeheartedly revealed,

“Baki atyare man uch kai jai chhe, parantu apni mithi najar chhe etle shanti chhe”

“Right now my mind is restless, but because of your sweet gaze I am at peace”

Pramukh Swami Maharaj’s final resting place was made according to his wish, where he would forever delight in the peace of his guru’s gaze and his divine gaze would be upon his Lord.

Akshardham Tulya

During the shilanyas ceremony for Pramukh Mandiram in December 2018, Mahant Swami Maharaj said that we must all visit Sarangpur for darshan yearly, reminding us that Sarangpur is like Akshardham. He told everybody seated there that “Swami Bapa nu sutra, in the joy of others, e to international chhe”.

Not just in Sarangpur, but every act Pramukh Swami Maharaj performed around the world has been his guru and ishta bhakti. Sarangpur campus is merely a small glimpse into the vast ocean of Pramukh Swami Maharaj’s guru bhakti.

- BAPS Yuvatis (London, UK) ૐ

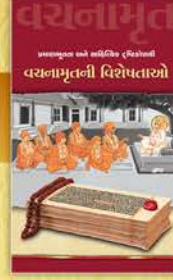

વયનામૃત દ્વિશતાબ્દી મહોત્સવના ઉપક્રમે પ્રકાશિત નૂતન પ્રકાશનો

તીર્થધામ ગઢપુરમાં ભક્તરાજ
શ્રી જીવાખાચરના દરબારગઢમાં
ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની
દિવ્ય લીલાઓ

- સાધુ અક્ષરવલ્લભદાસ

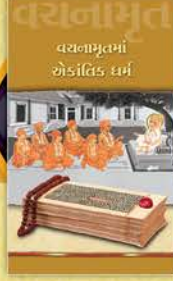
પ્રમાણભૂતતા અને
સાહત્યિક દૃષ્ટિકોણથી

વયનામૃતની વિશેષતાઓ

- સાધુ જ્ઞાનાનંદદાસ

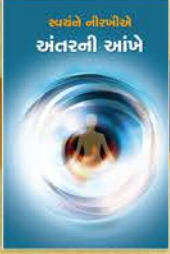
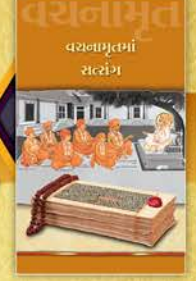
વયનામૃતમાં એકાંતિક ધર્મ

- સાધુ પ્રભુચરણદાસ

વયનામૃતમાં સત્સંગ

- સાધુ રસિકવિહારીદાસ

સ્વયંને નીરખીએ
અંતરની આંખે

- સાધુ બ્રહ્મવિહારીદાસ

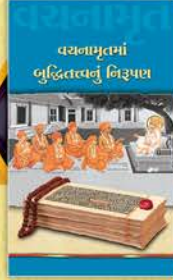

વયનામૃતનાં
વિશિષ્ટ અર્થઘટનો
ગુરુપરંપરા દ્વારા

- સાધુ અક્ષરજીવનદાસ

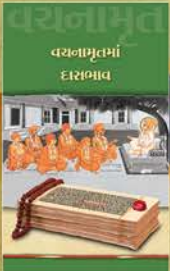
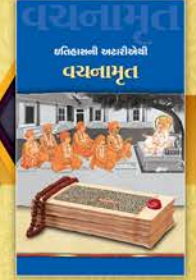
વયનામૃતમાં
બુદ્ધિતત્ત્વનું નિરૂપણ

- સાધુ ચિન્મયદાસ

ઇતિહાસની અટારીએથી
વયનામૃત

- સાધુ આદર્શજીવનદાસ

વયનામૃતમાં દાસભાવ

- સાધુ યોગેન્દ્રદાસ

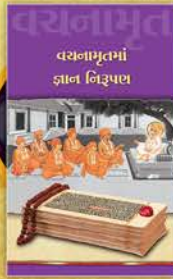

વયનામૃતમાં ભગવાન સ્વામિનારાયણનાં
વસ્ત્ર-પરિધાન અને
ફૂલોના શણગાર

- સાધુ મુકુંદચરણદાસ

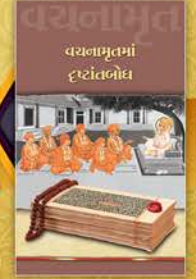
વયનામૃતમાં જ્ઞાન નિરૂપણ

- સાધુ પ્રિયસ્વરૂપદાસ

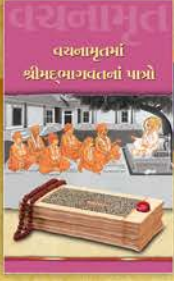
વયનામૃતમાં દૃષ્ટાંત બોધ

- સાધુ શ્રીજીકીર્તનદાસ

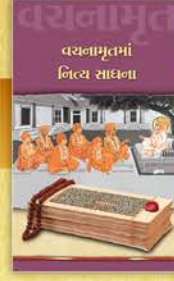

બી.એ.પી.એસ. સ્વામિનારાયણ સંસ્થાના વિદ્વાનો દ્વારા લિખિત પ્રેરક પ્રકાશનો

**વચનામૃતમાં
શ્રીમદ્ભાગવતનાં પાત્રો**
- સાધુ વિવેકનિષ્ઠદાસ

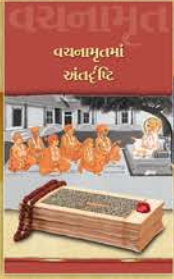
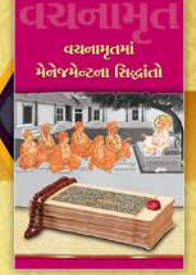

વચનામૃતમાં નિત્ય સાધના
- જ્ઞાનવર્ધનદાસ સ્વામી

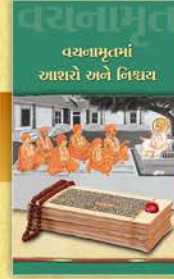
મારું જીવન સુગંધી બને
- સાધુ અમૃતવદનદાસ

**વચનામૃતમાં
મેનેજમેન્ટના સિદ્ધાંતો**
- ડૉ. એ. સી. બ્રહ્મભટ્ટ

વચનામૃતમાં અંતર્દષ્ટિ
- સાધુ જ્ઞાનવૃષ્ટદાસ

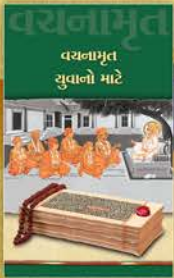

**વચનામૃતમાં
આશરો અને નિશ્ચય**
- પ્રો. શ્રી રમેશ એમ. દવે

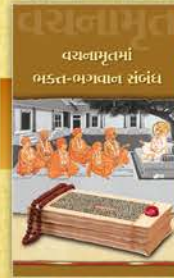
વચનામૃત અને શિક્ષણ
- શ્રી હરિકૃષ્ણ વીંછી

**શ્રીજી ચરિત્ર વિહાર
ભાગ ૧-૨-૩, મરાઠી આવૃત્તિ**
- સાધુ અક્ષરજીવનદાસ

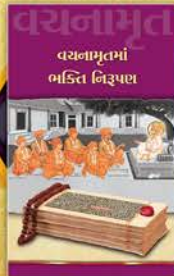

વચનામૃત યુવાનો માટે
- સાધુ જ્ઞાનનયનદાસ

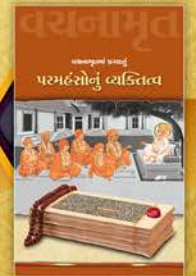

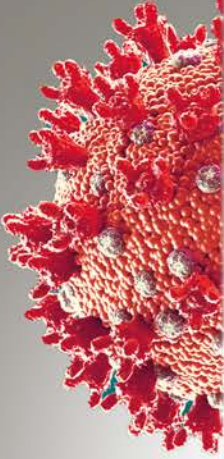
**વચનામૃતમાં
ભક્ત-ભગવાન સંબંધ**
- સાધુ શ્રુતિપ્રકાશદાસ

વચનામૃતમાં ભક્તિ નિરૂપણ
- સાધુ ભક્તિસાગરદાસ

**વચનામૃતમાં પ્રગટતું
પરમહંસોનું વ્યક્તિત્વ**
- સાધુ મધુરવદનદાસ

બી.એ.પી.એસ. સ્વામિનારાયણ સંસ્થાના
હજારો નિઃસ્વાર્થ કોરોના વોરિયર્સ દ્વારા

કોરોના પ્રકોપમાં સેવાનું અભિયાન

પરબ્રહ્મ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના સમયથી આજપર્યંત સ્વામિનારાયણીય સેવા-કરુણાની ગંગાધારા અવિરત વહેતી રહી છે. દુષ્કાળ હોય કે અતિવૃષ્ટિ, સુનામી હોય કે ભૂકંપ, દીન-દુખિયાઓ પ્રત્યે હંમેશાં કરુણાથી ભીંજાતાં પ્રમુખસ્વામી મહારાજે અનેક પ્રાકૃતિક આપત્તિઓમાં વિરાટ સ્તરે રાહત-સેવાઓનો હાથ લંબાવીને લાખો લોકોને હૂંફ અને સધિયારો આપ્યાં છે. ઓરિસ્સા અને તામિલનાડુથી લઈને મહારાષ્ટ્ર કે ગુજરાતની કુદરતી આપત્તિઓ તેમજ આફ્રિકા, નેપાળ કે જાપાનની કુદરતી દુર્ઘટનામાં પણ સેવાઓનો પ્રવાહ કરુણાભીના પ્રમુખસ્વામી મહારાજે વહાવ્યો હતો. તેમના માર્ગદર્શન મુજબ ઠેર ઠેર બી.એ.પી.એસ. સ્વામિનારાયણ સંસ્થાના સંતો અને હજારો સ્વયંસેવકો સમયે સમયે લોકસેવામાં દોડી ગયા છે.

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ અને બ્રહ્મસ્વરૂપ પ્રમુખસ્વામી મહારાજની એ જ પરંપરાને અનુસરીને પ્રગટ બ્રહ્મસ્વરૂપ મહંત સ્વામી મહારાજે પણ લોકસેવાની આહ્વાલેક જગાવી છે. સન ૨૦૨૦નું વર્ષ કોરોના મહામારીની વિકટ પરિસ્થિતિ લઈને આવ્યું, સમાજની આ વિકટ પળોમાં મહંત સ્વામી મહારાજની પ્રેરણાથી બી.એ.પી.એસ. સ્વામિનારાયણ સંસ્થાએ ઠેર ઠેર લોકસેવાનો મહાન યજ્ઞ આદરી દીધો. કોરોના મહામારીમાં ભારત અને વિશ્વના અનેક દેશોમાં બી.એ.પી.એસ. સ્વામિનારાયણ સંસ્થાનાં વિવિધ કેન્દ્રોમાં અનેકવિધ સ્તરે લોકસેવાઓ હાથ ધરવામાં આવી. કોરોનાની આપત્તિ વચ્ચે લોકડાઉનનો સમય ચાલી રહ્યો હતો ત્યારે ગરીબો અને જરૂરિયાતમંદોને રાહત પહોંચાડવા માટે સંસ્થાનાં દેશ-વિદેશનાં મંદિરો અને સત્સંગકેન્દ્રો દ્વારા ઠેર ઠેર ફૂડપેકેટ્સ, તાજાં શાકભાજી, રાશનકીટ, પી.પી.ઈ. કીટ, માસ્ક, સેનિટાઈઝર, જીવનજરૂરિયાતની ચીજો વગેરેનું વિતરણ કરવામાં આવ્યું. ભારત સહિત યુ.એસ., યુ.કે., આફ્રિકા, યુ.એ.ઈ. તેમજ એશિયા-પેસિફિક દેશોમાં સેવાની સરવાણી વહેવા લાગી. તનના પોષણની સાથે મન અને આત્માના સંપોષણ માટે પણ બી.એ.પી.એસ. સંસ્થા દ્વારા અનેકવિધ ઓનલાઈન આયોજનો થતાં રહ્યાં. અહીં એ લોકસેવાઓની દીર્ઘ-સુદીર્ઘ ગાથામાંથી એક અલ્પ ઝલક પ્રસ્તુત છે.

કોરોના વાઈરસની મહામારી હજુ ગુજરાતમાં પ્રવેશી જ નહોતી ત્યારે માર્ચ મહિનાના પ્રથમ અઠવાડિયે

બી.એ.પી.એસ. સ્વામિનારાયણ સંસ્થાએ આંતરરાષ્ટ્રીય વચનામૃત દ્વિશતાબ્દી મહોત્સવ જાહેર સ્વાસ્થ્યની સુરક્ષા માટે રદ કર્યો. એટલું જ નહીં, સંસ્થા દ્વારા દેશ-વિદેશમાં ચાલી રહેલાં તમામ જાહેર સભાઓ, સત્સંગ કાર્યક્રમો વગેરે પણ અગાઉથી રદ કરી દેવામાં આવ્યા. બી.એ.પી.એસ. સ્વામિનારાયણ સંસ્થાનાં કુલ ૨૦,૦૦૦થી વધુ બાળ-યુવા-મહિલા-સંયુક્ત સત્સંગ મંડળોમાં દર સપ્તાહે લાખો લોકો એકત્રિત થાય છે. સરકારી પ્રશાસનની સૂચના પૂર્વે જ આ તમામ જાહેર અને સામુદાયિક કાર્યક્રમો જાહેર સ્વાસ્થ્યની સુરક્ષા માટે બંધ કરી દેવામાં આવ્યા. સોશિયલ ડિસ્ટન્સ, માસ્ક, રોગપ્રતિકારક શક્તિનું સંવર્ધન વગેરે અંગે વ્યાપક સમજ આપીને લાખો લોકોને ઘરે બેઠાં જ સ્વચ્છતા અને સ્વાસ્થ્ય અંગે પૂર્ણ માહિતી આપીને જાગૃત કરવામાં આવ્યા.

લોકડાઉન દરમિયાન અને ત્યારબાદ ઓનલાઈન સત્સંગની સરવાણી વહાવીને બી.એ.પી.એસ. સંસ્થાએ લાખો લોકોને સકારાત્મક પોષણ આપ્યું. ઓનલાઈન પ્રસાર માધ્યમો દ્વારા સંસ્થાએ વિવિધ સ્તરે દેશ-વિદેશમાં સત્સંગસભાઓ, આધ્યાત્મિક વ્યાખ્યાન શ્રેણીઓ, ઓનલાઈન આરતી-દર્શન કાર્યક્રમો, પ્રાર્થનાયજ્ઞો તથા મહાપૂજાઓ વગેરે કાર્યક્રમો હાથ ધર્યા. જેમાં ઘરે બેઠાં જ ભાગ લઈને લાખો લોકો શાંતિ અને આંતરિક બળ પ્રાપ્ત કરી રહ્યા છે. લાખો બાળકો, યુવાનો, મહિલાઓ, વડીલોને સકારાત્મકતાનું પોષણ થાય તેવા અનેકવિધ ઓનલાઈન કાર્યક્રમો, ઈ-સભા, પ્રેરણાસેતુ એપ વગેરેનું ભારત અને વિશ્વના અનેક દેશોમાં વિવિધ ભાષાઓમાં પ્રસારણ કરવામાં આવ્યું. તેમાંય ઓનલાઈન બાળ-યુવા-મહિલા સભાઓએ એક અનોખી ભાત પાડી.

તાત્કાલિક રાહતકાર્યો હાથ ધરાયાં

લોકડાઉન દરમિયાન સામાન્ય સ્થિતિ ધરાવતા અનેક પરિવારો સુધી બી.એ.પી.એસ. સ્વામિનારાયણ સંસ્થાએ રાહતનો હાથ લંબાવ્યો. દિલ્હી, જયપુર, જોધપુર, નાગપુર, મુંબઈ, ઈન્દોર, અમદાવાદ, સુરત, વડોદરા, નવસારી, ભરૂચ, રાજકોટ, ગોંડલ, દાદરા-નગરહવેલી (સેલવાસ), મહુવા, જૂનાગઢ, ધારી, હિંમતનગર, પેટલાદ, પિંડવાડા, સારંગપુર, ભુજ, ગાંધીનગર, મોડાસા, ગોધરા, નવસારી,

સાંકરી, તિથલ, સિરોહી, મોરબી, જામનગર વગેરે સહિત નાનાં-મોટાં અનેક બી.એ.પી.એસ. મંદિરો અને સત્સંગકેન્દ્રો અંતર્ગત નીચે મુજબ રાહત કાર્યો કરવામાં આવ્યાં.

■ રાશનકીટ, ભોજન અને શાકભાજીનું વિતરણ

લાખો જરૂરિયાતમંદો માટે બી.એ.પી.એસ. સંસ્થા દ્વારા ખાદ્ય સામગ્રીની રાશનકીટ તૈયાર કરવામાં આવી, જેમાં લોટ, દાળ, ચોખા, તેલ, મસાલા, ગોળ વગેરેનો સમાવેશ કરવામાં આવતો હતો. એક પરિવારને અંદાજિત ૧૫ દિવસ સુધી ચાલે તેવી રાશનકીટનું લાખો પરિવારોમાં વિતરણ કરવામાં આવ્યું હતું. અટલાદરા બી.એ.પી.એસ. મંદિર ખાતેથી સ્થાનિક પ્રશાસનના સંયોજન સાથે જરૂરિયાતમંદોને ૫૦,૦૦૦ જેટલી રાશનકીટ અર્પણ કરવામાં આવી હતી. તેવી જ રીતે અન્ય બી.એ.પી.એસ. મંદિરો દ્વારા પણ સ્થાનિક જરૂરિયાતમંદોને કીટનું વિતરણ કરવામાં આવ્યું હતું.

લોકડાઉનના સમયમાં લીલાં શાકભાજીની અસહ્ય અછત ઊભી થઈ હતી. પરિણામે શાકભાજી ખૂબ મોંઘાં બન્યાં હતાં. સામાન્ય પરિવારો માટે શાકભાજી મેળવવાનું શક્ય જ નહોતું. વળી, શાકભાજી દ્વારા કોરોના વાઈરસના ચેપનો પણ ભય વ્યાપ્યો હતો. એવા સમયે દૂર દૂર ખેડૂતોનાં ખેતરોમાંથી તાજાં લીલાં શાકભાજી લાવીને અસરગ્રસ્ત લોકોના ઘર સુધી પહોંચાડવાનું એક વિરાટ કાર્ય સંસ્થાએ હાથ ધર્યું, જેનાથી અનેક પરિવારોને પોષણ મળી રહ્યું.

અમદાવાદ, નડિયાદ, વડોદરા વગેરે સહિત બી.એ.પી.એસ. મંદિરોમાં તાજાં શાકભાજીનું વિતરણ પણ કરવામાં આવ્યું, જેમાં કુલ ૪,૦૦,૦૦,૦૦૦થી વધુ કિલો શાકભાજી જરૂરિયાતમંદોનાં ઘર સુધી પહોંચાડવામાં આવ્યું હતું. અમદાવાદ બી.એ.પી.એસ. મંદિર ખાતેથી જરૂરિયાતમંદો માટે પ્રતિદિન બે હજાર કિલો તાજાં શાકભાજીનું વિતરણ કરવામાં આવતું હતું. પ્રતિદિન વહેલી સવારે પ્રાંતિજ, મહેમદાવાદ, નેનપુર વગેરે સ્થળેથી તાજાં શાકભાજી અમદાવાદના શાહીબાગ મંદિરે લાવવામાં આવતાં. ખેતરમાંથી આવેલાં એ તાજાં શાકભાજીને સ્વચ્છ પાણીથી બરાબર ધોવામાં આવતાં, ત્યારબાદ કોરોના વાઈરસથી બચવા માટે આવશ્યક સ્વચ્છતાનાં તમામ ધોરણોને અનુસરીને સંતો અને સ્વયંસેવકો મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન દ્વારા પ્રાપ્ત થયેલી યાદી મુજબ પરિવાર દીઠ બાયોડિઝેબલ કોથળીઓમાં પેકિંગ કરતા. ત્યારબાદ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન દ્વારા નિર્ધારિત સ્થળોએ તેનું નિઃશુલ્ક વિતરણ કરવામાં આવતું. આવી જ રીતે અન્ય

બી.એ.પી.એસ. મંદિરો અને સત્સંગકેન્દ્રોમાં પણ આ સેવાનો પ્રવાહ અવિરત વહેતો રહ્યો. આમ, લોકડાઉન દરમિયાન ૧૬,૦૦,૦૦૦ ભોજન થાળી માટે પર્યાપ્ત થઈ રહે તેટલાં લીલાં શાકભાજીનું સ્વચ્છતાનાં ધોરણોનું ગંભીરતાથી પાલન કરીને વિતરણ કરવામાં આવ્યું છે. દરરોજ ૨૪,૦૦૦ ભોજન થાળી માટે વિતરણ કરાયેલાં આ તાજાં શાકભાજીમાં રીંગણ, દૂધી, કોબીજ, ફલાવર, બટાટા, ટામેટાં, મરચાં, આદું, લીંબુ વગેરેનો સમાવેશ થાય છે.

આ ઉપરાંત, કોરોના વોરિયર્સ તરીકે ફરજ બજાવતા સરકારી સેવાકર્મીઓ, ક્વોરન્ટીન થયેલા પરિવારો, પોલીસકર્મીઓ, ગરીબો અને જરૂરિયાતમંદોને ગરમ ભોજન આપવામાં આવ્યું, જેનો લાખો લોકોએ લાભ લીધો હતો.

આમ, લોકડાઉન દરમિયાન બી.એ.પી.એસ. સ્વામિનારાયણ સંસ્થા દ્વારા કુલ એક કરોડથી વધુ લાભાર્થીઓ માટે ગરમ ભોજનની વ્યવસ્થા, રાશનકીટનું વિતરણ અને ફૂડપેકેટનું વિતરણ કરવામાં આવ્યું છે. દરરોજ આ રીતે જરૂરિયાતમંદ લોકો સુધી પહોંચીને બી.એ.પી.એસ. સ્વામિનારાયણ સંસ્થાએ એ લાખો આંતરડી ઠારી છે.

■ મેડિકલ સહાય

કોરોના મહામારીમાં આરોગ્ય સંસ્થાઓનાં નિયંત્રણોને લક્ષ્યમાં રાખીને બી.એ.પી.એસ. સંસ્થા દ્વારા વિવિધ સ્તરીય આરોગ્ય સેવાઓ પણ કરવામાં આવી. મહારાષ્ટ્ર ખાતે કોરોનાનો ઉપદ્રવ એટલો બધો વધ્યો હતો કે હોસ્પિટલોમાં પૂરતા ખાટલાઓ નહોતા. આથી, સંસ્થા દ્વારા એક હજારથી વધુ હોસ્પિટલ બેડ્સ તૈયાર કરીને હોસ્પિટલોમાં દાનમાં આપવામાં આવ્યા હતા. નાસિક ખાતે મ્યુનિસિપલ હોસ્પિટલમાં સંસ્થાએ ૪૦૦ બેડ્સનું અનુદાન કર્યું હતું.

આ ઉપરાંત, શરૂઆતના સમયમાં માસ્કની ખૂબ મોટા પાયે જરૂરિયાત ઊભી થઈ ત્યારે ઠેર ઠેર માસ્ક પહોંચાડવાની સેવા પણ સંસ્થાએ કરી હતી. માસ્કની સાથે સાથે કોરોના વોરિયર્સ માટે પ્રાથમિક જરૂરિયાત મુજબ લોકો માટે એન ૯૫ માસ્ક, પી.પી.ઈ. કીટ તથા કેરકીટનું વિતરણ કરવામાં આવ્યું.

બી.એ.પી.એસ. સ્વામિનારાયણ સંસ્થાની મેડિકલ ટીમના સ્વયંસેવકોએ એમ્બ્યુલન્સ અને દવાઓની કીટ સાથે અમદાવાદની ઝૂંપડપટ્ટીઓમાં જઈને ૨૦૦૦થી વધુ લોકોનું સ્ક્રીનિંગ કરીને તેમને માર્ગદર્શન અને સારવાર આપવામાં આવ્યા છે. જરૂરિયાતમંદ લોકોને યોગ્ય હોસ્પિટલ સુધી પહોંચાડવામાં મદદ કરી છે.

બી.એ.પી.એસ. સંસ્થા દ્વારા અનેક વિસ્તારોમાં કોરોના મહામારી જાગૃતિ અભિયાન પણ યોજવામાં આવ્યાં હતાં, જેમાં કોરોના મહામારીથી બચવા માટેના માન્ય થયેલા ઘરઘથ્થુ ઉપાયો દર્શાવવામાં આવતા હતા. દાદરા અને નગરહવેલીનાં આદિવાસી ગામોમાં સંસ્થાના સ્વયંસેવકોએ ગામડે ગામડે ધૂમીને લોકોને કોરોના મહામારી સામે રક્ષણ મેળવવાના ઉપાયો સમજાવ્યા હતા.

આ ઉપરાંત કોરોના મહામારી દરમિયાન ઈમરજન્સી માટે ઉપયોગમાં આવી શકે તે માટે સંસ્થાના સારંગપુર, રાયસણ વગેરે પરિસરોમાં ખંડો ફાળવવામાં આવ્યા છે.

ઉલ્લેખનીય છે કે સંસ્થા દ્વારા સ્થાપિત યોગીજી મહારાજ હોસ્પિટલ-અમદાવાદ, શાસ્ત્રીજી મહારાજ હોસ્પિટલ -વડોદરા, પ્રમુખસ્વામી મહારાજ હોસ્પિટલ-સુરત વગેરે હોસ્પિટલો અને અન્ય આરોગ્યકેન્દ્રો દ્વારા વિવિધ સ્તરે આરોગ્ય સેવાઓ કરવામાં આવી. આ ઉપરાંત ભારતમાં કુલ ૮ મોબાઈલ મેડિકલ યુનિટ દ્વારા હજારો ગરીબ અને પછાત વિસ્તારોમાં બીમાર લોકોની ઘરે બેઠાં નિઃશુલ્ક સારવાર અને નિદાનની સેવા કરવામાં આવી છે. દરરોજ એક યુનિટ દ્વારા ૨૫૦ દર્દીઓની સારવાર કરવામાં આવી છે, એ રીતે ત્રણ મહિનામાં કુલ ૨,૦૦,૦૦૦થી વધુ દર્દીઓનાં નિદાન-સારવાર કરવામાં આવ્યાં છે. એટલું જ નહીં, એલોપથી ઉપરાંત આયુર્વેદિક, હોમિઓપેથી વગેરે રેમેડીઝ દ્વારા એ ગરીબોની રોગ-પ્રતિકારક શક્તિ વધારવાના પણ પ્રયાસો કરવામાં આવ્યા છે.

રોગપ્રતિકારક શક્તિ વધારે અને કોરોનાના ચેપ સામે રક્ષણ આપે તેવાં વિવિધ ઔષધો વિપુલ માત્રામાં બી.એ.પી.એસ. અમૃત હર્બલ કેર દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવ્યાં.

આ ઉપરાંત ભારત, યુ.કે., યુ.એસ.એ., કેનેડા અને અન્ય દેશોમાં બી.એ.પી.એસ. મેડિકલ ટીમના નિષ્ણાતોએ ઠેરઠેર જાનના જોખમે ફ્રન્ટ લાઈનર્સ તરીકે ફરજ બજાવીને અનેક કોરોનાગ્રસ્તોની સેવા કરી છે.

વિદેશોમાં રાહતકાર્યો

ભારત ઉપરાંત વિદેશોમાં પણ બી.એ.પી.એસ. સ્વામિનારાયણ સંસ્થાનાં જુદાં જુદાં કેન્દ્રોમાં રાહતકાર્યો કરવામાં આવ્યાં. પૂર્વ અને દક્ષિણ આફ્રિકા, યુ.કે. અને યુરોપ, અમેરિકા અને કેનેડા, એશિયા પેસેફિકના દેશો

અને આરબ દેશો સહિત વિશ્વનાં અનેક કેન્દ્રોમાં સંસ્થાએ વિશાળ પાયે સેવાકાર્ય કર્યું. જેમાં ખાસ કરીને અમેરિકામાં ન્યૂજર્સી-ન્યૂયોર્ક વગેરે રાજ્યોમાં, કેનેડામાં ટોરન્ટો ખાતે, ઈંગ્લેન્ડમાં લંડન ખાતે, ઑસ્ટ્રેલિયામાં સિડની, મેલબર્ન, પર્થ, બ્રિસ્બેન વગેરે ખાતે અને પૂર્વ આફ્રિકામાં કેન્યા ખાતે અને યુ.એ.ઈ.માં અબુધાબી અને દુબઈ વગેરે કેન્દ્રોમાં કોરોના મહામારીમાં વિવિધ સ્તરે લોકસેવાઓ હાથ ધરવામાં આવી.

■ યુ.કે. અને યુરોપ

યુ.કે. અને યુરોપનાં ૬૧ શહેરોમાં સેવાકાર્ય માટે ધૂમી વળ્યા હતા, જેમાં ફ્રાન્સ, ઑસ્ટ્રિયા, બેલ્જિયમ, ઝેક રિપબ્લિક, ડેનમાર્ક, જર્મની, આયર્લેન્ડ, નેધરલેન્ડ, ઈટાલી, પોલેન્ડ, પોર્ટુગલ, સ્પેન, સ્વિત્ઝર્લેન્ડ વગેરે દેશોનો સમાવેશ થાય છે. બી.એ.પી.એસ. સંસ્થાના સ્વયંસેવકોએ ૨૦,૦૦૦ જેટલા ટેલિફોનિક વાર્તાલાપ કરીને હજારો આપત્તિગ્રસ્ત પરિવારોને સાંત્વના આપી હતી. ૪,૦૦૦ પરિવારોના વડીલોને જીવન જરૂરિયાતની સામગ્રી પહોંચાડવામાં પણ મદદ કરી હતી. સાથે સાથે પ્રતિદિન ૮૦૦ ટિફિન તૈયાર કરીને જરૂરિયાતમંદોને પહોંચાડવામાં આવતા હતાં. કુલ ૪૨,૦૦૦થી વધુ ભોજન ડિશ જરૂરિયાતમંદોનાં ઘરોનાં આંગણાં સુધી પહોંચાડવામાં આવી હતી. એ ઉપરાંત ૭૫ ટન તાજાં ફળ અને શાકભાજી તથા ગ્રોસરીની વસ્તુઓનું વિતરણ કરવામાં આવ્યું હતું. હોસ્પિટલ્સ, પોલીસ સ્ટેશન, ફાયર સ્ટેશન, શાળા, કેર હોમ્સ વગેરે સ્થળે પહોંચીને સ્વયંસેવકોએ વિશેષ સેવાઓ કરી હતી.

આ લોકસેવાની સાથે સાથે વિદેશોનાં તમામ કેન્દ્રો-મંદિરો દ્વારા અનેક આધ્યાત્મિક આંદોલનો પણ થતાં રહ્યાં.

તા. ૨૨ માર્ચ, ૨૦૨૦ના રોજ લંડન મંદિર દ્વારા ‘નેશનલ ડો ઓફ પ્રેયર એન્ડ એક્શન’ તરીકે યોજાયો હતો. જેમાં યુ.કે. અને યુરોપના હજારો ભક્તો-ભાવિકોએ ભાગ લીધો હતો.

■ નોર્થ અમેરિકા

નોર્થ અમેરિકા ખાતે ગતિમાન બી.એ.પી.એસ. સત્સંગકેન્દ્રો દ્વારા પણ કોરોના મહામારીમાં લોકસેવાનાં અનેક કાર્યો હાથ ધરવામાં આવ્યાં હતાં. અમેરિકા સ્થિત ૧૦૦ કરતાં વધુ બી.એ.પી.એસ. મંદિરો અને સત્સંગકેન્દ્રો દ્વારા ઠેર ઠેર રાહત સામગ્રીનું વિતરણ કરવામાં આવ્યું હતું. પી.પી.ઈ. કીટ તથા ફૂડપેકેટનું પણ વિતરણ કરવામાં આવ્યું હતું. સાથે સાથે આ વિકટ પરિસ્થિતિ સામે સ્થિર રહેવાની હિંમત પ્રાપ્ત થાય તે માટે ઓનલાઈન સમૂહ અભિષેક,

મહાપૂજા આદિક કાર્યક્રમો પણ યોજાયા. નિયમિત યોજાતી ઓનલાઈન સમૂહ મહાપૂજાઓમાં ઘરે બેઠાં હજારો પરિવારોએ લાભ પ્રાપ્ત કરે છે. કેનેડા ખાતે બી.એ.પી.એસ. દ્વારા રાહતકાર્યોની સાથે સાથે ઘેર ઘેર મહાપૂજા, ઘેર ઘેર ઠાકોરજીનો અભિષેક, અને ૨૪ કલાક સ્વામિનારાયણ મહામંત્રની ધૂનનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં કેનેડા સ્થિત હજારો ભક્તો- ભાવિકો જોડાયા હતા. કેનેડામાં ૨૬,૦૦૦થી વધુ ટેલિફોનિક વાર્તાલાપ કરીને ૨,૦૦૦થી વધુ સ્વયંસેવકો દ્વારા માર્ગદર્શન આપવામાં આવ્યું હતું.

■ આફ્રિકા

પૂર્વ અને દક્ષિણ આફ્રિકા ખાતે બી.એ.પી.એસ. સંસ્થા દ્વારા કોરોના મહામારીમાં આપત્તિગ્રસ્તોની સેવામાં અનેક સેવાકાર્યો કરવામાં આવ્યાં છે. કેન્યા ખાતે અનાજનું વિતરણ કરવામાં આવ્યું, સો કરતાં વધારે સ્થળોએ પાણીની ટાંકીઓ પહોંચાડવામાં આવી. આ ઉપરાંત પી.પી.ઈ. કીટનું વિતરણ, રાશન કીટનું વિતરણ, ગરમ ભોજનનું વિતરણ, રક્તદાન વગેરે સેવાપ્રવૃત્તિઓ પણ ઠેર ઠેર કરવામાં આવી છે. કેન્યામાં નકુરુ ખાતે આવેલી ‘બોન્ડેની’ ઝુંપડપટ્ટીમાં ૪,૦૦૦ કરતાં વધારે લોકો માટે લોટ, ચોખા, કઠોળ, તેલ, સાબુ વગેરે સહિતની રાહતસામગ્રી કીટનું વિતરણ કરવામાં આવ્યું હતું. સંસ્થાના સ્વયંસેવકોએ ઘરોઘર જઈને આ સામગ્રીનું વિતરણ કર્યું ત્યારે લાભાર્થીઓ ગદગદ થઈ ગયા હતા.

ઝામ્બિયા ખાતે બી.એ.પી.એસ. સંસ્થા અને નીલકંઠ ગ્રૂપ ઓફ કંપની દ્વારા ૮૩,૦૦૦ કિલો રાશન કીટનું જરૂરિયાતમંદોને વિતરણ કરવામાં આવ્યું હતું. આ ઉપરાંત સર્વત્ર શાંતિ સ્થપાય તે માટે વૈદિક મહાપૂજા યોજાઈ હતી, જેમાં ઘેર બેઠાં ૧૬,૩૭૦ ભક્તોએ લાભ લીધો હતો. સાથે આફ્રિકા સ્થિત ૨૯ મંદિરોમાં પણ મહાપૂજાવિધિ યોજાઈ હતી. આ સમૂહ મહાપૂજાવિધિમાં પણ ભક્તોએ બહોળી સંખ્યામાં જોડાઈને આધ્યાત્મિક પ્રેરણા પ્રાપ્ત કરી હતી.

■ એશિયા-પેસેફિક દેશો

બી.એ.પી.એસ. સંસ્થા દ્વારા એશિયા-પેસેફિક દેશોમાં પણ કોરોના મહામારીમાં જરૂરિયાતમંદોની વિવિધ સેવા કરવામાં આવી, જેમાં ઓસ્ટ્રેલિયાના સિડની, મેલબર્ન, પર્થ, બ્રિસબન, એડિલેઈડ, કેનબેરા, ગોલ્ડ કોસ્ટ, હોબાર્ટ વગેરે શહેરો તેમજ ન્યૂઝીલેન્ડના ઓક્લેન્ડ, વેલિંગ્ટન, કાઈસ્ટ ચર્ચ વગેરે શહેરોમાં આપત્તિગ્રસ્તોને ૧૫,૦૦૦થી વધુ ભોજન-રાશન કીટ વગેરે પહોંચાડવા ઉપરાંત ૧૦,૦૦૦થી વધુ ફોન કોલ્સ દ્વારા આપત્તિગ્રસ્તોને માર્ગદર્શન અપાયું હતું.

સંતો-સ્વયંસેવકોની નિઃસ્વાર્થ સેવા

બી.એ.પી.એસ. સ્વામિનારાયણ સંસ્થા દ્વારા ચાલી રહેલાં આ રાહતકાર્યોમાં ભારત ને વિદેશોનાં સંકડો મંદિરો ખાતે વિવિધ સ્તરે સેવાઓ કરવામાં આવી. દેશ-વિદેશમાં સંસ્થાનાં ૧૧,૦૦૦થી વધુ સ્વયંસેવકો-સંતો નિઃસ્વાર્થભાવે આ સેવા કાર્યોમાં જોડાયા. નોંધનીય છે કે આ સેવા દરમિયાન સોશિયલ ડિસ્ટન્સ અને સ્વચ્છતાનાં તમામ ધોરણોનું ખૂબ ગંભીરતાથી પાલન કરવામાં આવ્યું હતું.

પ્રધાનમંત્રીશ્રીના રાહતફંડમાં અનુદાન

અનેક સ્તરીય રાહતકાર્યોના એ દોરને આગળ લંબાવતાં બી.એ.પી.એસ. સ્વામિનારાયણ સંસ્થાએ પ્રધાનમંત્રી તેમજ ગુજરાતના મુખ્યમંત્રીશ્રીના રાહત-ફંડમાં તેમજ અન્ય આર્થિક સહાય મળીને ૧,૮૦,૦૦,૦૦૦ રૂપિયાનું આર્થિક અનુદાન આપ્યું છે.

કોરોના વોરિયર્સ રાષ્ટ્રીય અભિવાદન કાર્યક્રમ

સૌ નાગરિકોની રક્ષામાં ડોક્ટરો અને અન્ય સ્વાસ્થ્ય-કર્મીઓ, પોલીસ કર્મચારીઓ અને સફાઈકર્મચારીઓ વગેરે અનેક લોકો પોતાના સ્વાસ્થ્યનું જોખમ વહોરી લઈને ખડેપગે સૌની સેવામાં રત હતા. એ સૌનું અભિવાદન કરવા માટે, એમનો જુસ્સો વધારવા માટે પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી દ્વારા ૨૨ માર્ચ અને ૫ એપ્રિલ ૨૦૨૦ના રોજ રાષ્ટ્રીય આયોજનો આપવામાં આવ્યાં હતાં. જેમાં પરમ પૂજ્ય મહંત સ્વામી મહારાજ સહિત બી.એ.પી.એસ. સંસ્થાનાં તમામ કેન્દ્રોના સંતો-ભક્તોએ જોડાઈને કોરોના વોરિયર્સનું અભિવાદન કર્યું હતું. તા. ૨૨ માર્ચ, ૨૦૨૦ના રોજ સાંજે ૫.૦૦ વાગ્યે તમામ બી.એ.પી.એસ. મંદિરોમાં અને લાખો હરિભક્તોનાં ઘરોમાં આરતીનું ગાન થયું, ત્યારબાદ ઘંટનાદ, નગારું, ઝાલરવાદન, મંજીરા વાદન દ્વારા કોરોના વોરિયર્સને વધાવવામાં આવ્યા હતા. તા. ૫ એપ્રિલ, ૨૦૨૦ના રોજ રાત્રે ૮ વાગ્યે તમામ બી.એ.પી.એસ. મંદિરોમાં અને લાખો હરિભક્તોનાં ઘરોમાં દીપજ્યોતિ પ્રજ્વલિત કરીને કોરોના વોરિયર્સ પ્રત્યે કૃતજ્ઞતા વ્યક્ત કરવામાં આવી હતી.

બી.એ.પી.એસ. સંસ્થાની હાર્દિક અપીલ

વ્યક્તિગત, પારિવારિક અને જાહેર સ્વાસ્થ્યની સુરક્ષા માટે,
કોરોના વાઈરસના ચેપથી સુરક્ષિત રહેવા માટે આટલું જરૂર કરીએ...

તાજેતરમાં સર્જાયેલી કોરોના વાઈરસની વૈશ્વિક પરિસ્થિતિમાં વ્યક્તિગત, પારિવારિક અને સમાજનું જાહેર સ્વાસ્થ્ય જાળવવા બી.એ.પી.એસ. સ્વામિનારાયણ સંસ્થાની આરોગ્ય સેવાપ્રવૃત્તિ વિશ્વ આરોગ્ય સંસ્થાનાં ધોરણો મુજબ નીચે મુજબનાં સૂચનોને અનુસરવા સૌને હાર્દિક અપીલ કરે છે.

- ✓ વારંવાર સેનિટાઈઝરથી કે સાબુથી હાથ ધુઓ. રસોઈ બનાવો તે પહેલાં, ભોજન પહેલાં, છીંક કે ઉધરસ ખાધા પછી, અન્ય વ્યક્તિ કે પ્રાણીઓનો સ્પર્શ કર્યા પછી સત્વરે હાથ સાબુથી ધુઓ અથવા સેનિટાઈઝરથી સાફ કરો.
- ✓ છીંક કે ઉધરસ ખાતી વેળાએ નાક અને મુખ આગળ રૂમાલ કે ટિસ્યૂ પેપર રાખો.
- ✓ ટિસ્યૂ વાપરો તો તેને વાપર્યા પછી જ્યાં ત્યાં ન ફેંકતાં બંધ કચરાપેટીમાં નાંખો.
- ✓ જેને શરદી, કફ, ઉધરસ, તાવ કે ફ્લુ જેવાં ચિહ્નો હોય તેના સ્પર્શથી દૂર રહો અને ઓછામાં ઓછા ત્રણ ફૂટ દૂરથી તેની સાથે વાર્તાલાપ-વ્યવહાર કરો.
- ✓ તમને કફ, શરદી, કફ, ઉધરસ, તાવ, શ્વાસની તકલીફ કે ફ્લુ જેવાં ચિહ્નો હોય તો તાત્કાલિક નિષ્ણાત તબીબોની સલાહ લો અને તેમની સૂચના મુજબ સારવાર લો. બને ત્યાં સુધી આવા સંજોગોમાં મોં પર માસ્ક પહેરો.
- ✓ આવા પ્રકારની સાધારણ પણ તકલીફ હોય તો બીજાને મળવાનું ટાળો અને ઘરે અથવા તબીબોની સૂચના મુજબ આરામ કરો.
- ✓ છેલ્લા એક મહિનામાં તમે વિશ્વના કોઈપણ દેશમાં

- પ્રવાસ કર્યો હોય તો તબીબોને તેની જાણ કરો.
- ✓ આંખ, નાક કે મોંનો સ્પર્શ કરવાનું ટાળો. આપણા હાથ એવી ઘણી જગ્યાએ અડ્યા હોઈ શકે છે કે જ્યાં બીજાના સ્પર્શથી વાઈરસ જમા થયા હોય. એવા હાથે આંખ, નાક કે મોંનો સ્પર્શ કરવાથી તમને ચેપ લાગી શકે છે.
- ✓ મિત્રો, પરિચિતો, સ્નેહીઓ અને સ્વજનો કે મહાનુભાવો - કોઈની સાથે હસ્તધૂનન કે ચરણસ્પર્શ કરવાને બદલે દૂરથી નમસ્કાર કરીને અભિવાદન કરો. વડીલોને સ્પર્શ કર્યા વિના દૂરથી પંચાંગ પ્રણામ કરીને આદર વ્યક્ત કરી શકાય.
- ✓ બજાર ખાણી-પીણી ખાવાનું ટાળો. ઘરે બનાવેલો ખોરાક ખાવાનો જ આગ્રહ રાખો.
- ✓ ખુલ્લામાં ગમે ત્યાં થૂંકો નહીં, ગળફા કાઢો નહીં, ગંદકી કરો નહીં.
- ✓ અનિવાર્ય સંજોગો સિવાય જાહેર વાહનો દ્વારા મુસાફરી ટાળો.
- ✓ જ્યાં વધુ સંખ્યામાં માણસો એકત્રિત થતા હોય તેવાં બંધ મંડપો, થિયેટરો, સભાગૃહો, સમારંભો, કોન્ફરન્સ સેન્ટરો કે શોપિંગ મોલ વગેરે સ્થળોએ જવાનું ટાળો.

શકે તે માટે અગાઉથી જ વિષયવસ્તુ સંબંધિત સાહિત્ય બાલિકાઓને સોફ્ટ કોપીમાં મોકલી આપવામાં આવ્યું હતું. ખૂબ જ ટૂંક સમયમાં બાલિકાઓએ સુંદર તૈયારી કરી હતી. બાલિકાઓની સાથે સાથે તેઓના પરિવારજનોનો ઉત્સાહ પણ અનન્ય હતો. ઘરમાં જ પારાયણ માટે વ્યાસપીઠ તૈયાર કરવામાં આવી હતી. સાથે સાથે પારાયણના ઓરડાને પણ સુંદર સુશોભનો દ્વારા શણગારવામાં આવ્યો હતો. નિયત સમયે જ્યારે પારાયણનો આરંભ થતો ત્યારે સૌ

પરિવારજનો પારાયણ શ્રવણ માટે ગોઠવાઈ જતા.

પારાયણના પ્રથમ દિવસે ‘સંપ’, દ્વિતીય દિવસે ‘સમજણ’ અને તૃતીય દિવસે ‘સત્સંગ’ વિષય પર બાલિકાઓએ સુંદર પ્રસ્તુતિ કરી હતી. પરિવારજનો પણ પોતાની દીકરીઓની વક્તૃત્વ કલાથી પ્રભાવિત થયા હતા. આમ, સોળ હજારથી પણ વધુ બાલિકાઓએ આ ત્રિદિવસીય પારાયણમાં સહભાગી થઈને સત્સંગ અને ભક્તિની સરિતા વહાવી પ્રગટ ગુરુહરિ મહંત સ્વામી મહારાજની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત કરી હતી. 🌸

કોરોનાની વૈશ્વિક મહામારીમાં બી.એ.પી.એસ. સંસ્થાની બહેનોએ વહાવી ભક્તિની સરવાણી

કોરોનાની મહામારીએ સમગ્ર વિશ્વને ભરડામાં લીધું છે. સતત વધતા જતા સંક્રમણને અટકાવવા માટે લોકડાઉનની પરિસ્થિતિ નિર્માણ પામી. લોકડાઉન દરમ્યાન બી.એ.પી.એસ. સંસ્થાની બહેનોએ ‘ભગવાનની જે નવ પ્રકારની ભક્તિ તે વિના વ્યર્થકાળ નિર્ગમવો નહિ, નિરંતર ભક્તિ કરીને જ કાળ નિર્ગમવો’ તથા ‘દેશકાળનું વિપરીતપણું થઈ આવે ત્યારે આનંદ સાથે અંતરમાં ભજન કરવું’ એવા ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ તથા પ્રગટ ગુરુહરિ મહંત સ્વામી મહારાજના કલ્યાણકારી વચનોને

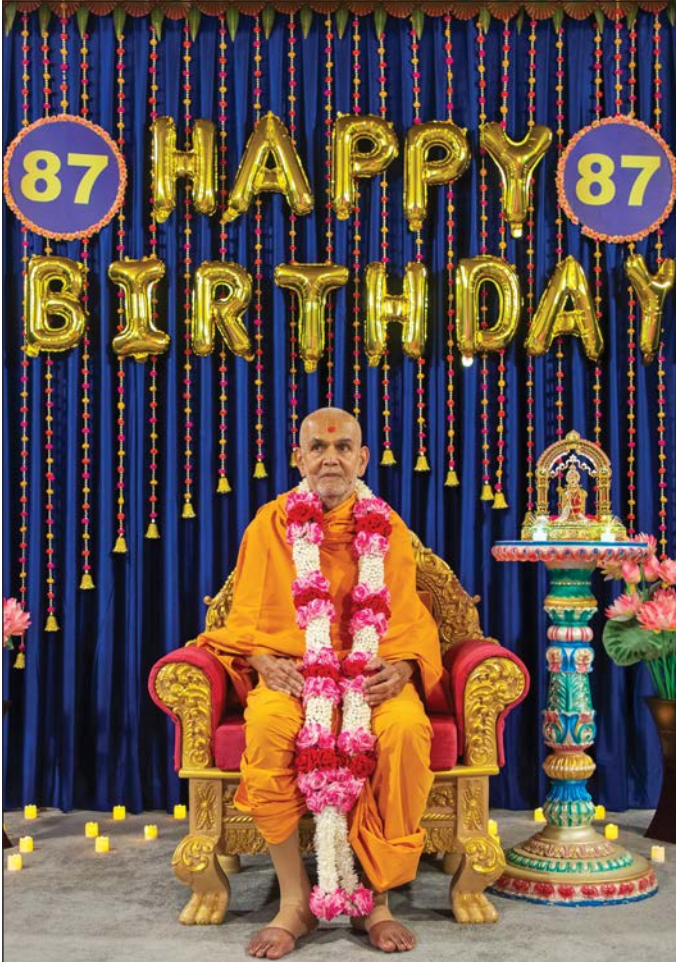
અંતરમાં ધારીને પ્રશાસને આપેલા નિયમોનું પાલન કરતા કરતા ઘેર બેઠા જ વિવિધ પ્રકારે ભક્તિ કરીને આપત્તિને જાણે કે ભગવાનના ભજનના અવસરમાં પલટાવી દીધી. સૌરાષ્ટ્ર, ઉત્તર ગુજરાત, મધ્યગુજરાત, દક્ષિણ ગુજરાત અને પરપ્રાંતના બી.એ.પી.એસ. સંસ્થાના બહેનોએ નવધા ભક્તિ કરીને ભગવાન અને ગુરુહરિની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત કરી લીધી. આવો, આ દિવ્ય અને સદાય મહેંકતા ગુણાતીત બાગમાં છેલ્લા છ માસમાં ભક્તિરૂપી રંગબેરંગી જે પુષ્પો ખીલી ઊઠ્યા હતા તેની ઝાંખી કરીએ...

- ૧૯,૬૮૬ બહેનોએ કુલ મળીને ૪૩,૭૧,૦૬૫ માળાજાપ કર્યા.
- ૨૫,૧૪૫ બહેનોએ ૧૧,૬૪,૪૪૬ સહજાનંદ નામાવલિના પાઠ કર્યા.
- ૨૨,૮૬૮ બહેનોએ એકથી વધારે વખત ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના જીવનચરિત્ર (ભાગ-૧ થી ૫), સ્વામીનો વાતો, ભક્તચિંતામણિ, પુરુષોત્તમ બોલ્યા પ્રિતે, બ્રહ્મસ્વરૂપ શાસ્ત્રીજી મહારાજનું જીવનચરિત્ર (ભાગ-૧ અને ૨), બ્રહ્મસ્વરૂપ યોગીજી મહારાજ જીવનચરિત્ર (ભાગ ૧ થી ૬), બ્રહ્મસ્વરૂપ પ્રમુખસ્વામી મહારાજનું જીવનચરિત્ર (ભાગ-૧ થી ૩) જેવા મેં નિરખ્યા રે, જેને ગુણે રીઝ્યા ગિરધારી, વગેરે ગ્રંથોનો પાઠ કર્યો.

- ૬૯૭૧ બહેનોએ ૧૭,૮૧૮ વખત વચનામૃત ગ્રંથની પારાયણ કરી.
- ૧૬૩ બહેનોએ કુલ ૨,૫૫૬ મંત્રપોથીઓમાં સ્વામિનારાયણ મહામંત્રનું લેખન કર્યું.
- ૬૮૫ બહેનોએ કુલ ૫૦૩ વખત શિક્ષાપત્રી ગ્રંથનો પાઠ કર્યો.
- ૫,૩૧૬ બહેનોએ પોતાના ઘરે જ ઠાકોરજી અને અક્ષરદેરીનું સ્થાપનક કરી તેની ૬,૫૫,૨૧૭ પ્રદક્ષિણાઓ કરી.
- ૩,૬૦૨ બહેનોએ ૨,૮૮,૧૮૮ પોતાના ઘરે ઠાકોરજી સમક્ષ પંચાગપ્રણામ કર્યા.

૨૦

પરમ પૂજ્ય મહંત સ્વામી મહારાજના ૮૭મા જન્મજયંતી પર્વે સત્સંગદીક્ષા ગ્રંથના પઠન દ્વારા બહેનોએ અદા કરી વિશિષ્ટ ભક્તિ

પ્રગટ ગુરુહરિ બ્રહ્મસ્વરૂપ મહંત સ્વામી મહારાજના ૮૭મા જન્મજયંતી મહોત્સવ પર્વની બી.એ.પી.એસ. સંસ્થાની મહિલા પાંખે વિશિષ્ટ રીતે ઉજવણી કરી હતી. પ્રાણપ્યારા ગુરુહરિના જન્મજયંતી મહોત્સવના પાવન અવસરે બહેનોએ તા. ૧૧-૦૭-૨૦૨૦ થી તા. ૧૧-૦૮-૨૦૨૦ એમ સતત બે મહિના સુધી સ્વામીશ્રીએ રચેલા સત્સંગદીક્ષા ગ્રંથના પઠનનો ભક્તિસભર ઉપક્રમ રચ્યો હતો.

પરબ્રહ્મ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ પ્રબોધિત આજ્ઞા અને વૈદિક ઉપાસનાના સાગરને ગાગરમાં સમાવી લેતા આ ગ્રંથનું ૩૮,૨૮૨ બહેનોએ ૮,૪૧,૨૮૧ વખત પઠન કરી વિશિષ્ટ ગુરુભક્તિ અદા કરી હતી. કોરોનાના કપરા કાળમાં પારિવારિક જવાબદારીઓ વચ્ચેથી સમય કાઢીને બહેનોએ આ ગ્રંથનો પાઠ કર્યો હતો. આ ગ્રંથના પઠને બહેનોમાં અનોખી આધ્યાત્મિક ચેતના પ્રગટાવી હતી. આજ્ઞા-ઉપાસનાની પવિત્ર પ્રેરણાઓ આપતા અને ગુણાતીત ગુરુપરંપરાના હૃદયગત અભિપ્રાયને વ્યક્ત કરતા આ ગ્રંથની ભેટ આપવા બદલ સૌ બહેનોએ અંતઃકરણપૂર્વક ગુરુહરિ મહંત સ્વામી મહારાજ પ્રત્યે કૃતજ્ઞતાની લાગણી વ્યક્ત કરી હતી.

૨૦

માણે અદ્ભુત નિઃશુલ્ક ઓડિયો બુક્સ...

હવે સરળતાથી શ્રવણ કરો - ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના બૃહદ્ જીવનગ્રંથના પાંચ ભાગનું...

પરબ્રહ્મ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની જીવનગાથા એટલે દિવ્યતાનો મહાસાગર. પ્રાગટ્યથી લઈને ૪૮ વર્ષના શ્રીહરિના દિવ્ય જીવનમાં પળે પળે એમના કરુણાસભર વ્યક્તિત્વ અને પરબ્રહ્મ સ્વરૂપનો રણકાર સંભળાય છે. સંપ્રદાયના પ્રખર વિદ્વાન શ્રી હર્ષદભાઈ દવેની રસાળ કલમે લખાયેલું આ અદ્ભુત જીવનચરિત્ર હવે ઓડિયો સ્વરૂપે નિઃશુલ્ક ઉપલબ્ધ છે. નીચે દર્શાવેલ લિંક પર ક્લિક કરવાથી આપ બી.એ.પી.એસ. સંસ્થાની વેબસાઈટના એ વિભાગ પર જઈ પહોંચશો, જ્યાંથી આપ આ ઓડિયો બુક્સ માણી શકશો. <https://www.baps.org/Publications/Audios/Audio-Book.aspx>

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણનાં ભક્તરત્નો, ભાગ ૧ થી ૮

સ્વામિનારાયણીય ભક્તમાળ એટલે ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની માળાના એવા મણકા, જે આવનારી અનેક પેઢીઓને પવિત્ર પ્રેરણાઓ આપતા રહેશે. ભગવાન શ્રીસ્વામિનારાયણના એ પ્રિય ભક્તો આધ્યાત્મિકતાની ટોચ પર પહોંચીને ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક આનંદનો અનુભવ કરતા હતા. એ ભક્તોની રસાળ શૈલીમાં લખાયેલી ગાથાઓના ૮ ભાગ પ્રકાશિત થઈ ચૂક્યા છે. જેમનાં ભક્તિમય અને સત્સંગમય જીવન આજે પણ પથદર્શક બની રહે છે એવા આ ભક્તરત્નોની ગાથાનાં ૮ પુસ્તકો હવે ઓડિયો બુક્સ રૂપે ઉપલબ્ધ છે. આવો, ઘરે બેઠાં તેનું શ્રવણ કરીએ અને આપણા જીવનને પ્રેરણાથી

છલકાવીએ... અહીં દર્શાવેલ લિંક પર ક્લિક કરવાથી આપ બી.એ.પી.એસ. સંસ્થાની વેબસાઈટના એ વિભાગ પર જઈ પહોંચશો, જ્યાંથી આપ આ ઓડિયો બુક્સ માણી શકશો. <https://www.baps.org/Publications/Audios/Audio-Book.aspx>

બ્રહ્મસ્વરૂપ શ્રી પ્રમુખસ્વામી મહારાજનું વિસ્તૃત જીવનચરિત્ર, ભાગ-૧ થી ૩ ઓડિયો બુક્સ રૂપે માણો...

અહંશૂન્ય, સરળ, સાધુતાસભર, ભગવન્મય અને નખશિખ આધ્યાત્મિક વ્યક્તિત્વ ધરાવતા બ્રહ્મસ્વરૂપ પ્રમુખસ્વામી મહારાજની દિવ્ય જીવનગાથાનું આચમન કરાવતી ગ્રંથશ્રેણીના પ્રથમ ત્રણ ભાગ પ્રકાશિત થઈ ચૂક્યા છે. નિઃસ્વાર્થ સ્નેહવર્ષા, સૌની સેવા માટે પ્રયંત પુરુષાર્થથી લાખો ભક્તોના જીવનપ્રાણ બનેલા સ્વામીશ્રીનું જીવનચરિત્ર આપણી જીવનયાત્રાને સુખ અને શાંતિનો શાશ્વત માર્ગ ચીંધે છે. આ વિશ્વવંદનીય સંત વિભૂતિના જીવનચરિત્રની ઓડિયો બુક્સ અને જીવનપ્રસંગોને અનુરૂપ વીડિયો-શ્રેણી પ્રકાશિત થઈ ચૂકી છે. તેને નિઃશુલ્ક માણો નીચેની લિંક દ્વારા.

<https://www.baps.org/Publications/Audios/Audio-Book.aspx>

<https://www.baps.org/PramukhSwamiMaharaj/Jivan-Charitra-part-1-Videos.aspx>

સુશ્રી સ્મિતબહેન ઠક્કર, નવી દિલ્હી

દિલ્હી બી.એ.પી.એસ. સત્સંગમંડળના પાયાના હરિભક્ત શ્રી જયેશભાઈ ગઢિયાનાં સુપુત્રી અને દિલ્હી યુવતીમંડળના સંન્નિષ્ઠ સદસ્ય સુશ્રી સ્મિત ઠક્કરે શ્રી સોમનાથ સંસ્કૃત યુર્નિવર્સિટી સાથે સંલગ્ન બી.એ.પી.એસ. સ્વામિનારાયણ સંસ્કૃત મહાવિદ્યાલય સારંગપુર દ્વારા અક્ષરપુરુષોત્તમ દર્શનના વાદ ગ્રંથ ‘સ્વામિનારાયણ સિદ્ધાંતસુધા’ પર યોજાયેલી સલાકા પરીક્ષા ઉત્તીર્ણ કરી હતી. તેઓએ આ પરીક્ષામાં ગ્રંથના શ્લોકોનો અર્થ સહિતનો સંપૂર્ણ મુખપાઠ રજૂ કર્યો હતો. આ પરીક્ષામાં ઉત્તીર્ણ થવા બદલ સ્મિતબહેનને ‘અક્ષરપુરુષોત્તમ દર્શન કારીકાજયિની’ પદવીથી અલંકૃત કરવામાં આવ્યા છે. હાર્દિક અભિનંદન.

સુશ્રી મંજુલાબહેન કાશીભાઈ પાટણવાડીયા, માંડવી

સુરત જિલ્લાના માંડવીના દઢવાડિયા પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્ર ખાતે લેબ ટેકનિશિયન તરીકે સેવા આપતા બી.એ.પી.એસ. મહિલા સત્સંગમંડળના સંન્નિષ્ઠ સત્સંગી સુશ્રી મંજુલાબહેન કાશીભાઈ પાટણવાડીયાનું કોરોના વોરિયર તરીકેની વિશિષ્ટ સેવાઓ આપવા બદલ તા. ૧૫મી ઓગષ્ટ ૨૦૨૦ના રોજ જિલ્લા સમિતિ દ્વારા બહુમાન કરવામાં આવ્યું છે. હાર્દિક અભિનંદન.

સુશ્રી અક્ષરા કિરણભાઈ મિસ્ત્રી, મુંબઈ

મુંબઈના કાંદિવલિ પૂર્વના બી.એ.પી.એસ. કિશોરીમંડળનાં સંન્નિષ્ઠ કિશોરી અક્ષરા કિરણભાઈ મિસ્ત્રી ધોરણ ૧૦માં ICSE બોર્ડમાં ૮૮.૪ પર્સન્ટાઈલ સાથે દ્વિતીય ક્રમે ઉત્તીર્ણ થયા છે. ઓલ ઈન્ડિયા રેન્ક (AIR)માં દ્વિતીય અને મુંબઈની ચિલ્ડ્રન્સ એકેડમી શાળામાં તેઓએ પ્રથમ ક્રમ પ્રાપ્ત કર્યો છે. આવી વિરલ સિદ્ધિ મેળવીને અક્ષરાએ બી.એ.પી.એસ. સંસ્થાનું ગૌરવ વધાર્યું છે. હાર્દિક અભિનંદન.

અક્ષરવાસ

ભારતીબહેન નરેન્દ્રભાઈ વઢવાણા, દિલ્હી, ઈ.વ. ૮૧, અક્ષરવાસ તારીખ ૧૨-૯-૨૦૨૦

દિલ્હી બી.એ.પી.એસ. મહિલા મંડળના અગ્રણી મહિલાભક્ત શ્રીમતી ભારતીબહેન વઢવાણાના જીવનમાં અક્ષરપુરુષોત્તમ ઉપાસનાની દૃઢતા, આજ્ઞાપાલનની તત્પરતા અને સેવાનિષ્ઠા સદાયે વણાયેલી હતી. સરળ, નમ્ર અને પ્રામાણિક ભારતીબહેન સ્વભાવે પ્રેમાળ અને ઉદાર હતા. તેઓની દરેકને મદદરૂપ થવાની ભાવના સૌ માટે પ્રેરણારૂપ હતી. સેવામાં પણ તેઓ એકદમ નિયમિત હતા. દિલ્હીની બી.એ.પી.એસ. મહિલાપાંખ દ્વારા યોજાતી વિવિધ પ્રવૃત્તિઓમાં તેઓએ સક્રિય યોગદાન આપ્યું હતું. બી.એ.પી.એસ. સંસ્થા સંચાલિત સેવાપ્રવૃત્તિઓ અને મહોત્સવોમાં મહિલા વિભાગમાં તેઓની સેવાઓ અનન્ય રહી હતી. તેઓની સેવા કરવાની આગવી સૂઝ અને કુશળતાપૂર્વક કાર્ય કરવાની ભાવના સૌને સ્પર્શી જાય તેવી હતી. સાથે સાથે પોતાના પરિચયમાં આવનાર સૌને તેઓ દિલ્હીના અક્ષરધામનો મહિમા કહી, અક્ષરધામનાં દર્શન - સત્સંગની પ્રેરણાઓ આપતા. સત્સંગ અને સેવાપ્રધાન જીવન જીવનાર ભારતીબહેને પોતાના પરિવારજનોને પણ સત્સંગ અને સેવાના રંગે રંગ્યા હતા. ગુરુહરિની છબિનાં દર્શન કરતાં કરતાં તેઓએ પોતાના પરિવારજનોને ‘હું અક્ષરધામમાં ભગવાનની પાસે જાઉં છું...’ એમ કહી અંતિમ શ્વાસ લીધાં હતાં. ભારતીબહેનના અક્ષરવાસથી દિલ્હીની બી.એ.પી.એસ. મહિલા પાંખને એક સંન્નિષ્ઠ સત્સંગી અને સેવાભાવી કાર્યકરની ખોટ પડી છે. ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ અને પ્રગટ ગુરુહરિ મહંત સ્વામી મહારાજ તેઓને અક્ષરધામનું દિવ્ય સુખ આપે એ જ પ્રાર્થના. હાર્દિક શ્રદ્ધાંજલિ.

શ્રીમતી રેખાબહેન પ્રભુદાસભાઈ અજમેરા, દિલ્હી, અક્ષરવાસ તારીખ : ૧૮-૮-૨૦૨૦

દિલ્હી બી.એ.પી.એસ. સત્સંગમંડળના સંનિષ્ઠ સત્સંગી શ્રીમતી રેખાબહેન પ્રભુદાસભાઈ અજમેરાને સત્સંગનો યોગ થયો ત્યારથી સત્સંગનો ચઢતોને ચઢતો રંગ રહ્યો હતો. પરિવારજનોને સત્સંગ દૃઢ થાય અને પોતાના ઘરની આસપાસના વિસ્તારોમાં પણ સત્સંગનો સૌને લાભ પ્રાપ્ત થાય તેવી શુભ ભાવનાથી તેઓએ દક્ષિણ દિલ્હીમાં પોતાના નિવાસસ્થાને સાપ્તાહિક સંયુક્ત સત્સંગસભાનો આરંભ કરાવ્યો હતો. વળી, પોતે ફોન દ્વારા સંપર્ક કરી મુમુક્ષુઓને આ સભામાં આવવાની પ્રેરણા આપતા હતા. તેઓના આ પ્રયત્નને પરિણામે દક્ષિણ દિલ્હીમાં સત્સંગનો ખૂબ વિકાસ થયો છે. છેલ્લા ઘણા સમયથી પથારીવશ હોવા છતાં પરિવારજનોને સતત સત્સંગસેવા કરવાનું બળ પૂરું પાડનાર શ્રી રેખાબહેનના અક્ષરવાસથી દિલ્હી બી.એ.પી.એસ. મહિલા મંડળને એક નિષ્ઠાવાન કાર્યકરની ખોટ પડી છે. હાર્દિક શ્રદ્ધાંજલિ.

કુંવરબાબાબહેન ભરતભાઈ બારીયા, સાકરિયા, ઉં.વ. ૩૮, અક્ષરવાસ તારીખ : ૧૭-૯-૨૦૨૦

તોયણી ક્ષેત્રના સાકરિયા ગામના કુંવરબાબાબહેન સ્વભાવે મળતાવડા, શાંત, નમ્ર તથા નિષ્ઠાવાન સત્સંગી હતા. સાત વર્ષ સુધી નિરીક્ષક તરીકે સેવાઓ આપનાર કુંવરબાબાબહેનના અક્ષરવાસથી તોયણી ક્ષેત્રને એક નિષ્ઠાવાન કાર્યકરની ખોટ પડી છે. મહારાજ-સ્વામી તેઓના પરિવારજનોને તેમના વિયોગનું દુઃખ સહન કરવાનું બળ આપે એ જ પ્રાર્થના સહ હાર્દિક શ્રદ્ધાંજલિ.

સરયુબહેન કનુભાઈ પટેલ, પેટલાદ, ઉં.વ. ૫૫, અક્ષરવાસ તારીખ : ૧૮-૫-૨૦૨૦

સેવા કરવામાં સદા ઉત્સાહી અને ખંતીલા પેટલાદના સંનિષ્ઠ કાર્યકર સરયુબહેને ૧૮ વર્ષ સુધી પેટલાદ ક્ષેત્રના નિરીક્ષક તરીકે સેવાઓ આપી હતી. તેઓના અક્ષરવાસથી પેટલાદ સત્સંગમંડળને એક સેવાભાવી અને ઉત્સાહી કાર્યકરની ખોટ પડી છે. મહારાજ-સ્વામી તેઓને અક્ષરધામના અનંત સુખે સુખિયા કરે એ જ પ્રાર્થના. હાર્દિક શ્રદ્ધાંજલિ.

શાંતાબહેન ચંદ્રકાંતભાઈ પટેલ, લંડન, ઉં.વ. ૮૨, અક્ષરવાસ તારીખ : ૩૦-૪-૨૦૨૦

મૂળ સોજીત્રાના અને છેલ્લા ઘણા સમયથી લંડન સ્થાયી થયેલા શાંતાબહેનનું સમગ્ર જીવન સત્સંગપરાયણ હતું. સેવાભાવના અને સત્સંગ માટેની સમર્પણભાવના તેમની રંગેરંગમાં હતી. મહારાજ-સ્વામી તેઓને અક્ષરધામના દિવ્ય સુખે સુખિયા કરે એ જ પ્રાર્થના. હાર્દિક શ્રદ્ધાંજલિ.

શારદાબહેન ગણપતભાઈ રાણા, નડિયાદ, ઉં.વ. ૬૪ વર્ષ, અક્ષરવાસ તારીખ : ૧૯-૭-૨૦૨૦

નડિયાદના વિધાનગર વિસ્તારના શારદાબહેન રાણા બી.એ.પી.એસ. મહિલા સત્સંગ મંડળના સંચાલક હતા. એક નિષ્ઠાવાન સત્સંગી કાર્યકર તરીકે તેઓએ વર્ષો સુધી કાર્યરત રહીને અનન્ય સેવાઓ આપી હતી. સત્સંગ શિક્ષણ પરીક્ષાઓમાં પણ પ્રાણ-ઉ સુધીની પરીક્ષાઓ ઉત્તીર્ણ કરીને સત્સંગ જ્ઞાનની વિશેષ દૃઢતા તેઓએ કરી હતી. તેઓના અક્ષરવાસથી નડિયાદ મહિલા સત્સંગ મંડળને અપૂરણીય ખોટ પડી છે. ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ તથા પ્રગટ ગુરુહરિ મહંતસ્વામી મહારાજ તેઓને અક્ષરધામનું અનંત સુખ આપે એ જ પ્રાર્થના. હાર્દિક શ્રદ્ધાંજલિ.

લલિતાબહેન સુરેશભાઈ પટેલ, જંબુસર, ઉં.વ. ૬૦, અક્ષરવાસ તારીખ : ૨૪-૬-૨૦૨૦

જંબુસરના લલિતાબહેન પટેલને સત્સંગ-ગ્રંથોના વાંચનનું અનન્ય અંગ હતું. ભગવાનની ભક્તિની સાથે સાથે તેઓનું શિસ્તબદ્ધ જીવન અન્ય બહેનો માટે પ્રેરણારૂપ હતું. તેઓને આરતી અને રવિ સત્સંગસભાનો એવો ખપ હતો કે તેમાં તેઓ હંમેશાં સમય કરતાં વહેલા પહોંચી જતાં. સત્સંગ અને ભક્તિ પ્રધાન જીવન જીવનાર લલિતાબહેનને મહારાજ-સ્વામી અક્ષરધામનું દિવ્ય સુખ આપે અને પરિવારજનોને તેમનાં વિયોગનું દુઃખ સહન કરવાનું બળ આપે એ જ પ્રાર્થના. હાર્દિક શ્રદ્ધાંજલિ.

મનીષાબહેન મયુરસિંહ રાઠોડ, સુરેન્દ્રનગર, ઉં.વ. ૩૭, અક્ષરવાસ તારીખ : ૨-૪-૨૦૨૦

સુરેન્દ્રનગરના યુવતી મંડળના સંચાલક મનીષાબહેન રાઠોડે એક સંન્નિષ્ઠ યુવા કાર્યકર તરીકે ૨૦૧૩ થી ૨૦૧૮ સુધી નિષ્ઠાપૂર્વક સેવાઓ કરીને મહારાજ-સ્વામીની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત કરી હતી. શારીરિક તકલીફ હોવા છતાં તેઓના અંતરમાં ભજન અને ભક્તિનો વેગ જીવનના અંતિમ શ્વાસ સુધી ચઢતો ને ચઢતો રહ્યો હતો. પોતાના સંપર્કમાં આવનારને તેઓ સત્સંગનો મહિમા સમજાવતા. તેઓને વચનામૃતના વાંચન અને શ્રવણનો પણ ખૂબ અભ્યાસ હતો અને અંતિમ સમયમાં પણ વચનામૃતનું શ્રવણ કરતા કરતા જ અક્ષરનિવાસી થયાં હતાં. મનીષાબહેનના અક્ષરવાસથી સુરેન્દ્રનગર યુવતી મંડળને એક ઉત્સાહી કાર્યકરની અપૂરણીય ખોટ પડી છે. મહારાજ-સ્વામી મનીષાબહેનના પરિવારજનોને તેમની વિદાયનું દુઃખ સહન કરવાનું બળ આપે અને તેઓને અક્ષરધામના અનંત સુખે સુખિયા કરે એ જ પ્રાર્થના સહ હાર્દિક શ્રદ્ધાંજલિ.

મનીષાબહેન ગોપાભાઈ રાણા, નડિયાદ, ઉં.વ. ૪૩, અક્ષરવાસ તારીખ : ૬-૮-૨૦૨૦

નડિયાદ ક્ષેત્રના મનીષાબહેન રાણાનો તા. ૬ ઓગષ્ટના રોજ અક્ષરવાસ થયો છે. એક સંન્નિષ્ઠ બાલિકા કાર્યકર તરીકે સેવાઓ આપીને તેઓએ નડિયાદની બી.એ.પી.એસ. બાલિકા મંડળની બાલિકાઓમાં સત્સંગ અને ભક્તિનાં મૂલ્યોનું સુપેરે સિંચન કર્યું હતું. તેઓના અક્ષરવાસથી નડિયાદ બી.એ.પી.એસ. બાલિકા મંડળને એક નિષ્ઠાવાન બાલિકા કાર્યકરની ખોટ પડી છે. મહારાજ-સ્વામી મનીષાબહેનને અક્ષરધામનું દિવ્ય સુખ આપે અને પરિવારજનોને તેમની વિદાયનું દુઃખ સહન કરવાનું બળ આપે એ જ પ્રાર્થના. હાર્દિક શ્રદ્ધાંજલિ.

દમયંતીબહેન જયુભાઈ પંડ્યા, ભાવનગર, ઉં.વ. ૭૭, અક્ષરવાસ તારીખ : ૩૧-૮-૨૦૨૦

મૂળ રંઘોળાના વતની અને વર્ષોથી ભાવનગરના બોરતળાવ વિસ્તારમાં રહેતા દમયંતીબહેન પંડ્યાને સત્સંગનો ચઢતો ને ચઢતો રંગ હતો. તેઓનો સેવા કરવાનો ઉત્સાહ અનન્ય હતો. બાલિકા નિરીક્ષક તરીકે બે દાયકાથી પણ વધુ સમય સુધી સેવાઓ આપીને તેઓએ મહારાજ-સ્વામીની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત કરી હતી. ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ અને પ્રગટ ગુરુહરિ મહંત સ્વામી મહારાજ તેઓને અક્ષરધામનું અનંત સુખ આપે એ જ પ્રાર્થના. હાર્દિક શ્રદ્ધાંજલિ.

લક્ષ્મીબહેન ઈશ્વરભાઈ પટેલ, વંકાલ, ઉં.વ. ૭૨, અક્ષરવાસ તારીખ : ૪-૧૦-૨૦૨૦

નવસારી જિલ્લાના વંકાલ ગામના વતની અને રાજસ્થાનના જયપુર ખાતે બી.એ.પી.એસ. મંદિરમાં સેવા આપતા પૂજ્ય વેદમંગલદાસ સ્વામીના પૂર્વાશ્રમના માતૃશ્રી લક્ષ્મીબહેન એક ઉત્સાહી અને સેવાભાવી મહિલા ભક્ત હતાં. વર્ષોથી નિયમિત અઠવાડિક સભા ભરવાના નિયમનું તેઓએ જીવનના અંત સુધી નિષ્ઠાપૂર્વક પાલન કર્યું હતું. લક્ષ્મીબહેનનાં અક્ષરવાસથી વંકાલ મહિલા મંડળને એક સેવાનિષ્ઠ મહિલા ભક્તની ખોટ પડી છે. મહારાજ-સ્વામી તેઓને અક્ષરધામના અખંડ સુખે સુખિયા કરે એ જ પ્રાર્થના. હાર્દિક શ્રદ્ધાંજલિ.

જયુબહેન ગાંડાભાઈ પટેલ, તીથલ, ઉં.વ. ૬૪, અક્ષરવાસ તારીખ : ૦૧-૦૮-૨૦૨૦

તીથલ ક્ષેત્રના મહિલા નિર્દેશક અને સંયોજક જયુબહેનને સન ૧૯૮૧માં સત્સંગનો રંગ લાગ્યો હતો. તેઓની સેવાભાવના અન્ય બહેનો માટે પણ પ્રેરણાદાયી હતી. તીથલ મંદિરના નિર્માણ કાર્યમાં તેમજ યોગી શતાબ્દી અને અમૃત મહોત્સવ જેવા મહોત્સવોમાં તેઓએ અનન્ય સેવાઓ કરીને મહારાજ-સ્વામીની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત કરી હતી. જીવનપર્યંત દર અઠવાડિયે એક વખત મંદિર પરિસરની સ્વચ્છતાની સેવા પણ તેઓએ ઉત્સાહભરે કરી હતી. વળી, તેઓને સત્સંગના પુસ્તકોના વાંચનનું પણ વિશિષ્ટ અંગ હતું અને પ્રાણ ૩ સુધીની સત્સંગ શિક્ષણ પરીક્ષા પણ પાસ કરી હતી. જયુબહેનના અક્ષરવાસથી તીથલ ક્ષેત્રને એક સેવાભાવી કાર્યકરની ખોટ પડી છે. મહારાજ-સ્વામી તેઓને અક્ષરધામનું દિવ્ય સુખ આપે એ જ પ્રાર્થના. હાર્દિક શ્રદ્ધાંજલિ.

ઘરે ઘરે સત્સંગદીક્ષા ગ્રંથનાં ભક્તિભાવપૂર્વક વધામણાં

દેશ-વિદેશમાં વસતા હજારો હરિભક્તોએ પ્રગટ ગુરુહરિ પરમ પૂજ્ય મહંત સ્વામી મહારાજે રચેલા સત્સંગદીક્ષા ગ્રંથનાં પોતાના ઘરે ભક્તિભાવપૂર્વક વધામણાં કર્યાં હતાં. આ ગ્રંથના સ્વરૂપે જાણે કે સાક્ષાત્ ગુરુહરિ મહંત સ્વામી મહારાજ પોતાના ઘરે પધાર્યા હોય તેવી અનુભૂતિ અનેક બહેનોએ કરી હતી. ક્યાંક નાની નાની બાલિકાઓએ તો ક્યાંક મહિલાઓએ માથા પર કળશ લઈને, તો ક્યાંક મોં મીઠા કરીને તો ક્યાંક મહાપૂજાવિધિ કરીને હરિભક્તોએ આ ગ્રંથના વધામણાં કર્યાં હતાં. આજ્ઞા અને ઉપાસનાની પ્રેરણા આપતા આ ગ્રંથની વધામણી સૌ કોઈ માટે ભક્તિની અભિવ્યક્તિનો અવસર બની ગયો હતો.

લંડનની બી.એ.પી.એસ. મહિલા પાંખ દ્વારા લંડન મંદિરના રજત જયંતી ઉત્સવની હર્ષોલ્લાસભર ઉજવણી

તા. ૧૫મી ઓગસ્ટ, ૨૦૨૦ના રોજ લંડનની બી.એ.પી.એસ. મહિલા પાંખ દ્વારા એક વિશિષ્ટ ઓનલાઈન કાર્યક્રમને વેબકાસ્ટ કરવામાં આવ્યો હતો. 'Sarvasva Samarpanam: Inspiration, Creation and Celebration'ના મધ્યવર્તી વિચાર હેઠળ યોજાયેલી આ વિશિષ્ટ સભામાં મંદિર નિર્માણમાં બહેનોની સમર્પણરૂપી સેવા-ભક્તિની પ્રભાવક પ્રસ્તુતિ કરવામાં આવી હતી. સતત અદી કલાક સુધી વેબકાસ્ટ થયેલી એક ઉત્તમ ડોક્યુમેન્ટ્રી પ્રકારની આ પ્રસ્તુતિમાં મંદિરના ભવ્ય ઇતિહાસને વર્ણવતા દુર્લભ વિડિયો, ઐતિહાસિક ફોટોગ્રાફ્સ અને વડિલ બહેનોના સ્વાનુભવોએ સૌને તત્કાલીન સમયમાં ગરકાવ કરી દીધા હતા. સાથે સાથે ઈંગ્લેન્ડના ગૃહપ્રધાન શ્રીમતી પ્રીતિ પટેલ, બ્રેન્ટ કાઉન્સિલના સી.ઈ.ઓ. સુશ્રી કેરોલિન ડાઉન્સ, લંડનની મેટ્રોપોલિટન પોલિસ સર્વિસના વડા સુશ્રી ડેમ કેસિડા ડીક આદિ મહાનુભાવોના મંદિરના આધ્યાત્મિક, સાંસ્કૃતિક અને સામાજિક પ્રદાનને બિરદાવતા અભિપ્રાયોએ સૌને દંગ કરી દીધા હતા. આ ઉપરાંત છ દિવસીય મંદિર મહોત્સવની સ્મૃતિઓને રચનાત્મક રીતે પ્રસ્તુત કરવામાં આવી હતી. મહિલાઓએ રજૂ કરેલા આબેહૂબ વર્ણનો અને વ્યક્તિગત સ્મૃતિઓએ ૧૯૯૫માં બ્રહ્મચર્ય ગુરુહરિ પ્રમુખસ્વામી મહારાજના દિવ્ય સાન્નિધ્યમાં ઉજવાયેલ મંદિર મહોત્સવને જીવંત કરી દીધો હતો. આમ, મંદિરના રજત જયંતી મહોત્સવે સૌને મહિલાઓના સમર્પણ અને ભક્તિનાં અદ્ભુત દર્શન થયાં હતાં.